

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

Rozštěpená a pseudorozštěpená konstrukce v současné
angličtině

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2007

Leona Masnicová

Rozštěpená a pseudorozštěpená konstrukce

v současné angličtině

Diplomová práce

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Fakulta pedagogická

Katedra anglického jazyka

2007

Leona Masnicová (AJ-ŠJ/ZŠ)

autorka

PhDr. Vladislav Smolka

vedoucí práce

Anotace práce:

Ve své diplomové práci jsem se zabývala na základě excerpce současných autentických textů zkoumáním výskytu dvou anglických konstrukcí (tzv. cleft sentence a pseudo-cleft sentence) umožňujících příznakově zdůraznit určitý větný člen. Přitom jsem si všímala, jak frekventované jsou tyto konstrukce v různých žánrech (beletrie, publicistika, odborný text), na jakých faktorech závisí volba jedné či druhé konstrukce v daném kontextu a nakonec kontextové zapojenosti vytčených prvků a prvků vedlejší věty. Dále jsem si povšimla, jaké větné členy jsou nejčastěji vytýkány a jaká omezení pro užití obou konstrukcí platí. Kromě toho jsem se pokusila stanovit, jak tyto dvě konstrukce zapadají do celkového systému anglických prostředků rematicizace, a pokusila jsem se stanovit jejich adekvátní ekvivalenty, které by byly užity při případném překladu do češtiny.

Annotation:

In my diploma work I searched for the occurrence of two English constructions (cleft sentence and pseudo-cleft sentence) which make it possible to emphasize and point out a particular sentence element on the base of the excerption of the present authentic English texts. At the same time I noticed how frequent these two constructions are in different literary genres (fiction, journalism, technical text), which factors the using of cleft sentences or pseudo-cleft sentences depends on in a given context and the contextual dependence of the sentence elements and the elements of the subordinate clause. In addition, I noticed which sentence elements are emphasized the most frequently and which limitations refer to using of both constructions. Besides, I tried to define how these two constructions fit in the whole system of English language of rhematization. Finally I tried to define the appropriate equivalents of the cleft and pseudo-cleft sentences from the point of view of the Czech translators.

Na tomto místě bych ráda poděkovala za příjemnou spolupráci panu PhDr. Vladislavu Smolkovi, který byl vedoucí mojí diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat vedení knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na katedře anglistiky a amerikanistiky za vstřícné jednání při půjčování odborné literatury a možnosti meziknihovních výpůjček.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně, a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu.

V Českých Budějovicích dne 27. dubna 2007

Obsah:

ÚVOD	8
I. OBECNÝ ÚVOD	10
1. Aktuální členění větné	10
2. Funkce VK v rámci věty	11
2.1 Prostředky AČV	11
2.2 Vztah AČV a vytýkací konstrukce, funkce VK	14
II. 3. CHARAKTERISTIKA VYTÝKACÍ KONSTRUKCE	18
3.1 Vymezení vytýkací konstrukce (it-cleft sentence)	18
3.1.1 Přejít mezi VK a vztahnou větou	24
3.2 Vymezení pseudovytýkací konstrukce (pseudo-cleft sentence)	25
3.2.1 Vymezení převrácené pseudovytýkací konstrukce	28
3.2.2 Pseudovytýkací konstrukce s obecným antecedentem	30
3.2.3 Nominální věta vztahná	31
3.2.3.1 Přejít mezi PVK / NVV	33
3.3 Syntaktická charakteristika VK	34
3.3.1 Hlavní věta (řídící věta)	34
3.3.1.1 „it“	34
3.3.1.2 „be“	35
3.3.1.3 Vytčený člen	38
3.3.2 Závislá vedlejší věta	49
3.3.3 VK jako souvětí	51
III. 4. TYPY VYTÝKACÍ KONSTRUKCE	52
4.1 Úvod	52
4.1.1 Zdroje excerptce	52
4.1.2 Pojetí kontextového zapojení	53
4.1.3 Kritéria klasifikace vytýkací konstrukce	53
4.2 Vytčený podmět a předmět	55
4.2.1 Skupina IA	55

4.2.2 Skupina IB	61
4.2.3 Skupina II	65
4.3 Vytčené příslovečné určení	66
4.3.1 Nepravá vytýkací konstrukce	70
4.4 Vytčený přísudek	73
5. České ekvivalenty anglických VK	74
5.1 Úvodní poznámky, zdroje excerptce	74
5.2 Vytčený podmět a předmět	76
5.3 Vytčené příslovečné určení	81
5.3.1 Nepravá VK	85
5.4 Vytčený přísudek	88
IV. 6. ZASTOUPENÍ VK V RŮZNÝCH FUNKČNÍCH STYLECH	89
Závěr	93
Summary	95
Seznam použité odborné literatury	
Seznam excerptované literatury	
Seznam českých překladů k excerptované beletrii	
Legenda použitých zkratk	
Přílohy (Excelové zpracování excerptovaných vět)	

Úvod

Tato diplomová práce se zabývá problematikou anglické rozštěpené a pseudorozštěpené konstrukce, jinými slovy vytýkací konstrukce v současné angličtině a jejich českých ekvivalentů. Na základě excerpty současných autentických anglických textů budu zkoumat výskyt dvou anglických konstrukcí (tzv. cleft a pseudo-cleft sentence) umožňujících příznakově zdůraznit určitý větný člen. Přitom si budu všimnout, jak frekventované jsou tyto konstrukce v různých žánrech či stylech – beletrie, publicistika a odborný text, na jakých faktorech závisí volba jedné či druhé konstrukce v daném kontextu. Dále si všimnu, jaké větné členy jsou nejčastěji vytýkány a jaká omezení pro užití obou konstrukcí platí. Nakonec se pokusím stanovit či vyhledat při porovnání originálního textu a překladu adekvátní ekvivalenty, které byly užity při případném překladu do češtiny.

Na rovině aktuálního členění větného a na základě předcházejícího kontextu vydělují jednotlivé typy vytýkací konstrukce podle jejich funkce. V první části (I. Obecný úvod) své diplomové práce se tedy zabývám pojetím aktuálního členění věty a jeho prostředky. V úvodních kapitolách se zabývám také vztahem aktuálního větného členění a vytýkacích konstrukcí a jejich funkcí. Je nutné také brát ohled na rozdílnost daných jazyků, jimiž jsou v tomto případě angličtina a čeština.

V druhé části (II. Charakteristika vytýkací konstrukce) práce vysvětluji charakter vytýkacích konstrukcí a dávám jejich stručný syntaktický popis. Součástí této části práce je také analýza frekvence použití jednotlivých větných členů, jakými prostředky jsou vytýkány a v jakém stylu se nejčastěji objevují.

Celá analýza tvořící těžiště mé práce se objevuje v třetí části (III. Typy vytýkací konstrukce), kde se zabývám typy vytýkacích konstrukcí podle jejich funkce na rovině aktuálního větného členění. Skupiny jsem si rozdělila na dvě základní, podle vytčeného prvku, a to na skupinu s vytčeným podmětem nebo předmětem a na skupinu s vytčením příslovecného určení. Téma vytýkacích konstrukcí je velmi rozsáhlé, proto jsem se orientovala pouze na excerptovanou literaturu a na vytčené větné členy z excerptovaných vět.

V kapitole 5 provádím konfrontaci anglických vytýkacích konstrukcí s českým překladem podle vytčených větných členů.

Čtvrtá část práce se týká problematiky zastoupení vytýkací konstrukce v různých stylech, provádím statistiku výskytu a četnost vytýkání daných větných členů.

I. Obecný úvod

1. Aktuální členění větné

Vytýkací konstrukce (VK) mají úzký vztah k aktuálnímu větnému členění (AČV). Proto se nejprve budu zabývat AČV, různými přístupy k němu a vztahem AČV a vytýkací konstrukce. Pro zjednodušení budu používat zkratky VK pro vytýkací konstrukci (cleft sentence), AČV pro aktuální větné členění, a dále v textu VV pro větu vedlejší, PVK pro pseudo-vytýkací konstrukci a VD pro výpovědní dynamičnost.

Jevem, který dnes nazýváme AČV (v angl. Functional Sentence Perspective - FSP) se začali lingvisté zabývat poprvé již v minulém století – první, kdo vymezil pojmy odpovídající tématu a rématu, byl Francouz Henri Weil ve své monografii z roku 1844. Mluví o „bodu, ze kterého se vychází“ a o „cíli promluvy“. Později se objevuje označení „psychologický subjekt“ a „psychologický predikát“ (u nás např. Ertl). Psychologické pojetí se ukázalo být příliš zavádějící, bylo nutno zaujmout ryze lingvistický přístup. (Dvořáková, 1988: 3)

Velký přínos pro výzkum AČV měli členové Pražského lingvistického kroužku, zejména Vilém Mathesius. Mathesius zpočátku rozlišoval „Východiště“, tj. „to, co je v dané situaci známo nebo alespoň nasnadě a od čeho mluvčí vychází“ a „jádro“, neboli „to, co mluvčí o východišti věty nebo se zřetelem k němu vypovídá“. (Mathesius, 1939) Východisko zde neztotožňuje s tématem věty. (Říká, že východisko není vždy rovno tématu, ale velice často ano.) Ve svých pozdějších pracích rozlišuje základ (= téma), jako „to, o čem se ve větě něco říká“ a jádro – „to, co o základu tvrdíme, tj. vlastní výpověď.“ (Dvořáková, 1988: 3)

Touto problematikou se zabývali i další lingvisté, mezi nimiž byl F. Daneš, M. A. K. Halliday, ve své knize Aktuální členění věty v českém jazyce i autoři Sgall, Hajičová a Buráňová, dále pak mezi ně patří i J. Firbas, který se zabývá stupni výpovědní dynamičnosti.

2. Funkce VK v rámci věty

2.1 Prostředky AČV

K prostředkům AČV se obvykle řadí slovosled, intonace, sémantická struktura věty a kontext. Každý z těchto prostředků má svou roli z hlediska větného členění.

Na rozdíl od českého jazyka, který, jako jazyk flexivní, má morfologické prostředky k určení syntaktické funkce větných členů, v němž je většina větných členů do značné míry přemístitelná a větný člen je možno vytknout tak, že ho dáme na konec věty nebo na něj ve větě dáme intonační důraz (avšak zřídka lze slovo zdůraznit na začátku použitím konstrukce „To bylo..., co/kdo/kdy...“), má anglický jazyk méně možností. Oproti češtině, ve které je slovosled věty volný, má angličtina slovosled do značné míry vázaný, je pevně daný a má tento tvar: Podmět (subject) + přísudek (verb) + předmět (object) + příslovečné určení způsobu (adverbial of manner) + přísl. urč. místa (place) + přísl. urč. času (time). V angličtině pro tento větný vzorec používáme zkratku SVOMPT. Přísl. urč. času je možné ve větě přemístit beze změny smyslu, a to většinou na začátek věty před podmět nebo do věty mezi podmět a přísudek či mezi pomocné sloveso a sloveso hlavní (main verb), vyskytuje se i iniciální pozice příslovečného určení místa.

Slovosled je výsledkem současného působení řady faktorů, které se vzájemně ovlivňují a nelze o nich uvažovat odděleně. V různých jazycích se různé faktory uplatňují s odlišnou intenzitou. V angličtině slovosled odráží vztahy především na následujících rovinách: gramatická – sémantická – rovina funkční větné perspektivy neboli aktuálního větného členění (Functional Sentence Perspective) (FSP) – emfatická – rytmická.

Rovina gramatická je charakteristická větným vzorcem SVOMPT. Pozice určitého prvku ve větě v tomto slovosledném principu signalizuje při převládající absenci koncovek jeho syntaktickou funkci. Ačkoli je anglický slovosled gramaticky mnohem pevněji vázán než slovosled češtiny, ani toto řazení se neuplatňuje absolutně. Slovosled odlišuje druhy vět podle postoje mluvčího. Existují také výjimky, např. nepřímý slovosled ve větách přací („May you be happy together!“) a alternativně ve větách podmínkových („Had I known that, I wouldn't have come.“)

V rovině sémantické postavení prvků ve větě ovlivňuje rozsah jejich platnosti. Prvky patřící logicky k sobě zpravidla stojí v sousedství. Toto se nejvýrazněji projevuje u kvantifikátorů a adverbíí. („Generally, books of this kind are popular./Books of this kind are generally popular.“)

Hlavním slovosledným principem v češtině je aktuální členění větné (AČV). Prvky ve větě jsou uspořádány podle stupně informační zátěže (výpovědní dynamičnosti) tak, že v klidném neutrálním projevu výpovědní dynamičnost stoupá od začátku ke konci. Na začátku stojí méně důležité informace (tzv. východisko výpovědi/ téma/ topic), na konci informace nejdůležitější (tzv. jádro výpovědi/ réma/ focus). V angličtině nemůže být princip koncové pozice rématu (end-focus) vždy uplatněn vzhledem k poziční vázanosti prvků ve větě. V takovém případě může být réma indikováno pouze umístěním hlavního větného přízvuku, místem intonace.

V angličtině v rovině rytmické slova krátká, rytmicky lehká, nepřízvučná nestojí zpravidla v koncovém postavení, ale předcházejí prvkům delším, obsahově důležitějším, „těžším“. („Here comes John. X Here he comes.“)

V rovině emfatické je jakýkoliv prvek možno zdůraznit emfaticky pomocí kontrastního přízvuku. Nutné ovšem je, aby všechny prvky kromě zdůrazňovaného, tedy rématu byly známy z předchozího kontextu. Kromě toho lze využít tzv. vytykáací konstrukce (cleft-sentence), kterou lze zdůraznit kterýkoliv větný člen s výjimkou přísudku a jmenné části přísudku („It was Tom who repaired it.“). Přísudek lze vytknout pomocí tzv. pseudovytykáací konstrukce (pseudo cleft-sentence). („What Tom did was repair it.“)

Indikace informační hodnoty větného členu není většinou možná pouhou změnou pozice ve větě. Angličtina proto musí využívat specifických syntaktických struktur, které buď umožňují odlišné rozložení větných členů nebo určitým způsobem jinak signalizují funkci větného členu jako rématu. Réma (rheme) věty je informačně nejzátíženější prvek věty a je indikován větným přízvukem, neboli je to část věty, většinou určitý větný člen, která je centrem intonace, ohniskem věty, většinou je pro nás nositelem nové informace.

Mezi tyto syntaktické struktury, které vytykají určitý větný člen patří např. vazba „There is/are...“ a rozštěpená konstrukce, které se jinak říká také vytykáací konstrukce (cleft-sentence). (Dušková, 1994: 537-538)

Firbas (1966) tvrdí, že prvky věty za sebou následují podle stupně VD, kterou nesou a to od nejnižší k nejvyšší. Pokusil se také zjistit, jak sémantické a gramatické struktury věty fungují v procesu komunikace. Zjistil, že větné členy se liší komunikační důležitostí, nenesou stejný stupeň VD. Komunikačního cíle věty je plně dosaženo skrze komunikačně nejdůležitější člen, tj. ten, který nejvíce přispívá k dalšímu rozvoji komunikace a v důsledku toho nese nejvyšší stupeň VD. Základní rozložení (distribution) stupně VD je ve sledu T – Tr – R (téma – přechod – réma). Ovšem v procesu komunikace dochází k odchýlkám od základního rozložení VD např. vlivem gramatické struktury a z emotivního nebo rytmického důvodu. Na tyto odchylky mají vliv také kontext a sémantická struktura věty. Kontext tím, že „tematizuje“ větné prvky, tj. prvek, který již byl zmíněn v předchozím kontextu obvykle nese nižší stupeň VD, a to nezávisle na postavení ve větě. Vliv sémantické struktury působí v těch částech věty, které nejsou ovlivněny kontextem. Firbasovo shrnutí zní takto: „Functional sentence perspective (= distribution of degrees of CD over the elements within a sentence) is the outcome of an interplay (tension) between the basic distribution on the one hand and the context and semantic structure on the other hand.“ (Dvořáková, 1988: 9)

Podle Firbase (1967) je výpovědní dynamičnost (communicative dynamism) (VD) charakterizována tak, že jeden z prvků věty je vyčleněn silným důrazem, má největší výpovědní dynamičnost (je vlastním rématem), ostatní prvky jsou tématem. Takovéto využití intonačního centra se pociťuje jako příznakové. Intonace vystupuje jako prostředek AČV ve větší míře v anglickém jazyce než v jazyce českém. V anglických větách bývá častěji než v českých intonační centrum v jiné pozici než finální, aniž by se tato odchylka pociťovala jako příznaková (Př. „A stranger was sitting in the room.“) (Firbas, 1967: 141)

V češtině je tedy primárním prostředkem slovosled. V angličtině je slovosled jedním ze základních prostředků, ovšem s určitým omezením: je-li označení rématu umístěním intonačního centra v rozporu se slovosledem – tj. není v obvyklé finální pozici, je rozhodující intonace. Dále je pak slovosled jako prostředek AČV omezen svou gramatickou funkcí, a tak k docílení souladu slovosledu s rozložením výpovědní dynamičnosti používá angličtina někdy gramatické konstrukce, a to zejména pasivum.

2.2 Vztah AČV a vytýkací konstrukce, funkce VK

Touto problematikou se zabývali ve svých pracích například O. Jespersen, J. K. Gundelová a Halliday.

O. Jespersen – (1949) uvádí, že VK představuje rozštěpení věty pomocí „diskontinuitního štěpícího operátoru“ „it isw-„. Toto rozštěpení slouží k výraznému vyčlenění určitého prvku věty (často k vyznačení kontrastu) tím, že ho staví do středu pozornosti, přivádí do ohniska (focus).

J. K. Gundelová – (1977) se zmiňuje o tom, že vytčený člen (focus) nese novou informaci a ve větě, která následuje za vytčeným členem, je vždy informace známá, resp. předpokládaná. (Dvořáková, 1988: 12)

Firbas (1967) ve své práci „It was yesterday that“ tvrdí, že VK je prostředek, který signalizuje zřejmou odchylku od základního rozložení stupňů VD. Větu „It was yesterday that George flew to Prague“ interpretuje takto: „it“ – vlastní téma, „was“ – přechod, „yesterday“ – réma, „that George flew to Prague“ – téma. „Yesterday“ je zde vyzdviženo jako nejdůležitější prvek, je tedy rématem věty, na nějž se soustřeďuje čtenářova pozornost a VK čtenáři signalizuje, že její věta vedlejší je jen základem, ze kterého tato nejdůležitější informace vychází. Podle klesajícího stupně VD se autosémantické prvky této věty řadí takto: yesterday, Prague, flew, George. Firbas se dále zabývá vztahy mezi jednotlivými členy věty a problematikou distribučních polí, tj. úseků, v nichž se realizuje rozložení VD. (Firbas, 1967: 142)

Quirk (1985) považuje VK za gramatický prostředek sloužící k zdůraznění, vyzdvihování některého členu věty tím, že umožňuje, aby téma („theme“) i ohnisko („focus“) připadly na tyž komponent věty. „Cleft-sentence“ (C-S) se nazývá daná konstrukce proto, že rozděluje původní větu na dvě části, z nich každá má své verbum finitum. První část představuje „ohniskový“ prvek, druhá část, která tvoří pozadí, připomíná vztaznou větu. Přes viditelnou podobnost that-vět ve VK s nominálními that-větami jsou tyto dvě konstrukce dosti odlišné. O něco dále v textu Quirk uvádí, že VK naznačuje rozdělené ohnisko a že záleží na kontextu, která z obou částí je dominantní. Jako příklad uvádí:

(1) A. „You should criticize his callousness.“ B. „No, it is his callousness that I shall ignore.“

(2) A. „ You should ignore his dishonesty.“ B. „No, it is his callousness that I shall ignore.“

Zde vidíme určitý náznak teoretického závěru, že informačně nejpřínosnější (příp. „nová“ nebo kontextově nezávislá) nemusí být vždy jen první věta VK. V poznámce dále píše, že ve sdělovacích prostředcích mají někdy VK tuto podobu: příslovečné určení se zde vytčením stává „tematickým“ ne proto, že bylo „dané“, ale prostě jen proto, že je jen kulisou k závažnější informaci, která po jeho uvedení teprve následuje ve vedlejší větě. Příklad uvádí Quirk tento:

(3) „It was late last night that a group of terrorists attacked an army post.“

Užití konstrukce navozuje dojem jako by čtenář o útoku již věděl a nová pro něj byla jen doba útoku. Quirk brání jeho užívání s tím, že vytčení časového (popř. někdy místního) příslovečného určení zdůrazňuje jeho funkci vytvářet časovou (nebo místní) kulisu. (Quirk, 1985: 1383-4)

Prince (1978) píše o podobných případech, rozděluje VK na dvě skupiny: a) „stressed focused it-clefts“, kde vytčená část (tzv. „focus“) přináší novou informaci, je zdůrazněna; „nová“ informace je přenesena z finální pozice a kladena před „starou“ informaci a b) „informative – presupposition it-clefts“, kde skutečně novou informaci nese vedlejší věta (tzv. presupposition). Tato věta má pak vysoký stupeň VD, a vytčená část je tématem. (Není zcela jasné, co je zde „tématem“ myšleno. Zřejmě jde o Firbasovo pojetí, o které se autorka ve svém článku také zmiňuje – tj. téma jako nositel nejnižšího stupně VD.)

(4) „(...have been young people.) It was they who fought back during a violent police raid on a Greenwich Village bar in 1969,...“.

Autorka tedy rozlišuje dva základní případy VK. Příklad, kde informaci nese první část VK a případ, kdy ji nese vedlejší věta. (Dvořáková, 1988: 15)

Dušková (1999) odhalila mezi it-clefts a wh-clefts spíše odlišnosti nežli synonymii, ačkoli tyto dvě konstrukce jsou částečně zaměnitelné. Omezení v jejich zaměnitelnosti vystupuje částečně z jejich syntaktické struktury a částečně z jejich AČV. Z pohledu syntaxe jsou it-clefts a wh-clefts do značné míry doplňkové, hlavní oblast přesahu je

vytčená NP. Pokud se týče struktury AČV, je zde na jedné straně základní odlišnost v pořadí tématu a rématu a ve vztahu daného a nového ke struktuře téma – réma na straně druhé. Zatímco *it-cleft* odbočuje od pořadí téma – přechod – réma (princip *end-focus*), pokud má réma v iniciální části věty, tak *wh-cleft* se řídí daným principem *end-focus* a ve stejném čase zároveň popisuje obě oblasti, jak tématickou tak rématickou, kdy oblast tématická je vždy reprezentovaná *wh*-větou a rématická oblast částí po sponovém slovese. Distribuce dané a nové informace následuje model téma – réma do té míry, že VČ musí být méně daný než obsah tématické *wh*-věty. Na druhé straně *it-cleft* může vytýkat daný člen a představovat novou informaci v *that*-větě, její hlavní funkce v podstatě dává výsostné postavení tomu co by jinak bylo nepochybně tématickým členem. (Dušková, 1999: 331)

Vzhledem k aktuálnímu větnému členění se vytýkací konstrukce dělí podle funkce na dvě hlavní skupiny: v první jsou případy, kdy vytčený element je rématický, nese nejvyšší stupeň VD (tj. je pro posun komunikace nejpřínosnější), např. „*It was Mary who came. (not John).*“ VK zde indikuje informační strukturu R – T. Do druhé skupiny patří takové případy, kdy konstrukcí je vytčen známý element s tematickou funkcí, který by bez vytčení byl nejméně dynamickým prvem, a teprve druhá věta přináší novou informaci. Tak dochází k tomu, že VK má dva informační vrcholy – jeden vyznačený vytčením a druhý daný nejvyšším stupněm VD prvku, který je členem vedlejší věty.

V češtině je nejobvyklejším místem důrazu konec věty, případně místo před koncem věty, zatímco počátek věty je místem opravdu emfatického důrazu. V angličtině počáteční postavení „vyjadřuje důraz výrazně, aniž samo sebou znamená zvláštní emfázi“. Postavením do iniciální pozice může být zdůrazněn kterýkoli větný člen kromě podmětu, neboť počáteční postavení podmětu ve větě je nepříznakové.

Dalším podstatným rysem podmětu je jeho tendence být tematickým. Souvisí to s principem pevného anglického slovosledu: podmět stává v iniciální, tj. tematické poloze. Jeho příslušnost k tématu či rématu věty může sice být signalizována např. určitým či neurčitým členem či jinými determinanty, ale chceme-li ho výrazně jednoznačně označit za réma, je nejlepším prostředkem právě VK.

Vzhledem k tomuto charakteru podmětu – právě on je v mé excerpce nejčastěji vytykaným členem; zdůrazňování podmětu představuje jednu z důležitých funkcí VK.

II. 3. Charakteristika vytýkací konstrukce

3.1 Vymezení vytýkací konstrukce (it-cleft sentence)

Tento název pochází z anglického slovesa „to cleave“, které znamená rozseknout, rozštěpit na dvě, rozdělit do dvou. Vytýkání je podobné dislokaci v tom smyslu, že informace, která by mohla být dána v jednoduché větě, je rozbita, v tomto případě ve dvě věty, každá se svým vlastním slovesem. Zde jsou dva hlavní typy VK:

It-clefts a wh-clefts:

It-clefts:

(1) It's a man I want. Just a man. That's all. (pův. věta: I want a man.)

Wh-clefts:

(2) What I want is something to eat, now! (pův. věta: I want something to eat.)
(Biber, 1999: 958)

Podle Huddlestona (2002) máme dva hlavní typy „clefts“, a to it-clefts a pseudo-clefts, z nichž později zmíněná kategorie má základní a obrácenou verzi. Tyto konstrukce jsou nastíněny na těchto příkladech:

(3) I bought a red wool sweater.	<non-cleft>
a) It was a red wool sweater that I bought.	<it-cleft>
b) What I bought was a red wool sweater.	<basic pseudo-cleft>
c) A red wool sweater was what I bought.	<reversed pseudo-cleft>

Vytýkací konstrukce je tvořena rozdělením základní věty na dvě části. Příklady b) – c) můžeme brát jako vytvořené z věty a), pouze rozdělené do dvou částí *a red wool sweater* a *I bought*. Jedna z těchto dvou částí, zde *a red wool sweater*, je zvýrazněná (dána do popředí) (foregrounded) a další část, *I bought*, potlačěná (dána do pozadí) (backgrounded). Z pohledu syntaxe je zvýrazněný člen doplňkem slovesa *be* v jeho specifickém smyslu, je „nadřazený“. Potlačený člen je naopak „podřadný“ tím, že je umístěn do vztahné věty. (Huddleston, 2002:1414)

Dušková (1999) – obě, jak it-clefts tak i wh-clefts, jsou vytýkací prostředky, které dávají výjimečné postavení určitým větným členům. (Dušková, 1999: 324)

VK osamostatňuje člen pro určitou pozornost umístěním po „it“ + sponovém slovese, tj. vytčený člen se vyskytuje v iniciální části věty. Konstrukce jako celek tedy představuje zřejmou odchylku od základní distribuce VD (princip end-focus) tvořenou T – Tr – R (theme – transition – rheme). That-věta je předvídatelná a je obvykle považována za představitele dané informace. (Dušková, 1999: 325)

V angličtině má typická rozštěpená větná konstrukce (it-cleft) následující tvar: It + be + VČ + vedlejší věta, kde „it“ je prázdné zájmeno (dummy pronoun) a „VČ“ vyjadřuje jakýkoli větný člen, který chceme vytknout či zdůraznit, je to réma věty, nejčastěji se objevuje ve formě NP (noun phrase). „VČ“ a vedlejší věta společně nesou tentýž význam jako jejich odpovídající původní jednoduchá věta. Tato konstrukce se vytvoří tak, že původní věta je rozdělena do celku dvou vět. Vznikne souvětí (complex sentence), v němž je obsah jedné jednoduché věty (simple sentence) vyjádřen užitím jedné hlavní věty (main clause) a jedné věty vedlejší (subordinate clause).

(4) „John took the money.“

(Cleft-sentence) a) „It was *John* who took the money.“

b) „It was *the money* that John took.“

Původní obsah je zformulován jednou větou jednoduchou, ale v těchto dvou případech rozštěpené konstrukce se věta jednoduchá změní ve dvě věty.

Vytčením jednoho z větných členů původní věty se mění ohnisko věty, zvané réma, tedy intonační centrum. V uvedených případech byl v první větě zdůrazněn určitý větný člen, konkrétně podmět (John) a ve druhé větě předmět (the money).

Réma či důraz je na „VČ“ a sekundární se může objevit ve vedlejší větě nebo na nějakém členu vedlejší věty. Primární réma rozštěpené konstrukce je na členu, v mluveném projevu často rozpoznatelného intonací, který poskytuje novou informaci.

Biber (1999) tuto konstrukci interpretuje takto: It-cleft se skládá ze zájmena „it“, příslušného tvaru slovesa „be“, příležitostně doprovázeného zápornkou „not“ nebo příslovcem jako je „only“, speciálně „vytčeného“ členu, který může být následujících typů: „noun phrase“, „prepositional phrase“, „adverb phrase“ nebo větou příslovečnou a nakonec se skládá z jakoby vztažné závislé (vedlejší) věty začínající na „that, who / which“.

Speciálně „vytčený“ člen je zvýrazněn podtržením v následujících příkladech a závislá věta je umístěna do závorek.

(5) His eyes were clear and brown and filled with an appropriate country slyness. It was his voice (that held me).

(6) It was only for the carrot (that they put up with his abominable parties). (Biber, 1999: 959)

Zatímco Biber uvádí, že „it“ je ve větě zájmenem, Dušková (1999) to upřesňuje: it-clefts se skládá z řídicí (hlavní) věty s „it“ jako podmětem, sponovým slovesem „be“ a vytčeným členem (většinou NP – noun phrase) následovaným podřadnou větou, která je většinou uvedena stejným způsobem jako je adjektivní vztažná věta, tj. *that*, *who*, bez vztažného zájmena a zřídka *which*. Nehledě na podobu s adjektivní vztažnou větou, it-clefts s podřadnou (závislou) větou začínající *that* nebo ničím jsou také povrchně na pohled podobné větám s extraponovanou nominální podmětovou větou:

(7) It is a game (that) the team is afraid to lose.

Je několik rozdílů mezi VK a adjektivní vztažnou větou na základě dvou podstatných rysů. Jak již bylo předestřeno Firbasem (1967), mají rozdílné AČV (FSP), což se odráží v rozdílné prozodické struktuře. Pokud *that*-věta v následujícím příkladu

(8) It is the country that suits my wife best.

představuje adjektivní vztažnou větu, nese rématickou informaci a hlavní větný přízvuk je umístěn na *best* (země se odlišuje od ostatních zemí, které tolik nese žene mluvčího). Na druhé straně pokud *that*-věta představuje součást VK, zahrnuje tématickou informaci, a podle toho je hlavní přízvuk umístěn na *country* (na rozdíl od *town / life*).

Jiná základní odlišnost mezi it-cleft a adjektivní vztažnou větou se soustřeďuje na funkci podmětového zájmena „it“ (subject pronoun). Jak vyplývá z předchozích příkladů, pokud má podřadná věta vztažnou funkci, podmět „it“ řídicí věty je stále referenční, tj. odkazuje anaforicky zpět v textu na to, co bylo již zmíněno předtím (nebo exoforicky na něco v situaci promluvy). Podle toho může být nahrazen nejen slovem *this* nebo *that*, ale také určitou NP. V předešlém příkladě může být nahrazen např. slovem *Italy* nebo jménem nějaké jiné země, která mohla být zmíněna jako antecedent zájmena. (Dušková, 1999: 319-321)

Vytýkáci konstrukce *it is / was that*.... se podobně jako kontrastivní přízvuk používá k vytčení rématického prvku oproti ostatním prvkům tématickým. Mnohem lépe se tato konstrukce uplatní v psané angličtině, kde nemůžeme emfatického vytčení dosáhnout

pomocí intonace. Postavení rématu ve vytýkací konstrukci *it is / was that...* následuje za sponovým slovesem. Svou strukturou se tato konstrukce (a hlavně její větná část za vytčeným výrazem) podobá vztažné větě. V obou z nich se totiž setkáváme se zájmeny *who, that* a s juxtapozicí. (Basch, 1998: 5-7)

Quirk (1985) - VK se dělí na dvě hlavní části: ohniskový člen a následně „pozadí“ struktury, které se podobá vztažné větě. Touto vytýkací vazbou můžeme vytknout jakýkoliv větný člen kromě přísudku a jeho jmenné části. Flexibilita VK je viditelná v jeho příkladech:

(9) John wore a white suit at the dance last night.

Z této věty mohou být vytvořeny čtyři VK. Dále je vidět, jaké různé větné členy lze vytknout:

S (podmět) jako ohnisko:

a) It was John who/that wore a white suit at the dance last night.

Od (předmět přímý):

b) It was a white suit (that) John wore at the dance last night.

A time (přísl. určení času):

c) It was last night (that) John wore a white suit at the dance.

A place (přísl. určení místa):

d) It was at the dance that John wore a white suit last night.

Méně časté jsou podle Quirka případy, kdy je vytčeným členem nepřímý předmět nebo doplněk předmětu (Co): (10) It's *me* (that) he gave the book *to*. (11) It's *dark green* that we've painted the kitchen. Větný člen, který představuje určitou obtíž, je predicative adjective. V Quirkovi konstrukce, jako je následující příklad, jsou popisovány jako objevující se pouze v neformální irské angličtině:

(12) ? It's *very tall* you are. (Quirk, 1985: 1385)

Firbas (1967) považuje tuto konstrukci za prostředek schopný označovat nápadnou změnu od původní základní distribuce VČ, která umísťuje vlastní réma do finální pozice. Pracuje s větou : (13) „It was yesterday that George flew to Prague.“ Poněvadž člen *yesterday* nese nejvyšší stupeň VD uvnitř věty, člen *it* nese ve větě nejnižší stupeň VD a je tématem věty. Firbas se dále zabývá vztahem *it* a *is* a ostatních členů. Říká, že konstrukce *It-isthat* nejenže uvádí člen *yesterday* jako nejdůležitější informaci ve

větě, ale také nutí čtenáře a posluchače považovat VV (that-clause) za základ, na němž je tato informace postavena. Tedy, celkově: It + that George flew to Prague – téma

is – přechod (transition)

yesterday – réma věty (Firbas, 1967: 142)

Tato konstrukce se většinou nazývá „vytýkáací konstrukce“, zejména jde-li o anglický případ. V některých českých syntaktických pracích se nazývá „vytýkáací důrazová opis“ (Filipec, Daneš, Tejnor). Sgall mluví o konstrukcích „rozštěpených“ a „pseudo-rozštěpených“ jako o jednom typu VK. Mathesius ji nazývá „vytčení větné“. Anglický termín je ve většině prací „cleft sentence“, termín, který poprvé použil ve 40. letech Jespersen. Halliday vyjadřuje svůj přístup názvem „predicated theme“. Někteří autoři mezi „cleft sentences“ řadí i konstrukce, které se obvykle nazývají „pseudo-cleft sentences“. Ti pak rozlišují „it-clefts“ (=naše VK) a „Wh-clefts“ (=pseudovytýkáací konstrukce). (Dvořáková, 1988: 18)

Ve své excerpici jsem se setkala i s větami, které obsahovaly více než jednu VK či PVK, aniž by věta skončila, byly součástí jednoho celku, jednoho souvětí:

(The Epoch 21) What truly controls the Communist Party is the evil specter that first entered it (PVK), and it is that evil specter that determines the evil nature of the Communist Party (VK).

Zde se jedná o kombinaci PVK v první části věty a VK, která následuje.

(Owen 27) It was from my cousins that I first heard that my mother was thought to be "a little simple" (1.VK); it would have been from their mother - from Aunt Martha - that they would have heard this (2.VK).

V tomto souvětí se nachází dvě paralelní VK oddělené středníkem, věty jsou v poměru souřadném.

(Owen 112) It was not the play that interested us (1.VK) - it was what a lie it was: that Dan was awful to my mother, that he meant her arm (2.VK).

Zde jde opět o případ dvou paralelních VK, věty jsou v poměru odporovacím.

(Owen 171) It was our lives in the near future that we were searching for when we searched in those rooms (VK), and therefore it was shrewd of Owen that he made us take our time.

Zde jde o příklad, kdy následuje VV podmětná za první VK.

(Owen 316) (celá věta PVK) What Mr Hart should have said was that nothing unusually immoral had occurred, or that what happened was only typically immoral (NVV).

V této větě je v celé PVK vytčen dvojnásobný větný člen realizovaný dvěma vedlejšími větami uvozenými „that“ a druhá VV z nich obsahuje NVV, na první pohled zaměnitelnou s PVK.

(EU 2004 7) It is from these same values that we draw our human dignity (1.VK), it is because of these values that each human being - because he is a human being - has the right to our respect (2.VK).

Toto souvětí obsahuje dvě VK následující za sebou v poměru souřadném, do druhé VK je vložena VV oddělená pomlčkami.

(EU 2004 10) It was for this exact reason that the gathering was extremely diverse in so many ways (1VK), for it were the very differences themselves that allowed insight into the complexity of the issues and the presuppositions held by widely divergent persuasions (2.VK).

Opět jde o souvětí se dvěma VK, ale v poměru podřadném.

3.1.1 Přechod mezi VK a vztažnou větou

Na první pohled je možné zaměnit it-cleft, tedy VK se vztažnou větou (relative clause). Obě konstrukce mají shodnou stavbu věty, avšak mají rozdílný význam. Ve své excerpici jsem našla 6 případů, kdy je velmi obtížné rozlišit, zda je daná věta VK či relative clause:

(Da Vinci 193) Ironically, it had been another *key* - a far more normal one - that had revealed his true nature to her.

(Da Vinci 87) It was a scream of anguish that startled the ghost from his slumber.

(Angel 190) "Hey, is it about the murder that was on the news last night?" (zde se věta více blíží vztažné větě)

(EU 2004 21) It is 'a beautiful idea' that has caught people's imagination, witness the steady enlargement of the Union.

(Owen 136) It was a flirtation that made me the slightest bit jealous, and it went on so long that Noah and Simon got bored and began to arm themselves with confetti for my mother and Dan's eventual departure.

(Owen 267) It was the part of him that stirred inside me.

3.2 Vymezení pseudovytykáací konstrukce (pseudo-cleft sentence)

Tento druh rozštěpené větné konstrukce může být tvořen namísto úvodního „it“ uvozením věty slovem „what“. Tato struktura, tento druh věty je také nazýván pseudorozštěpená větná konstrukce (pseudo cleft-sentence), jež je tvořena obdobným způsobem jako již zmíněná rozštěpená větná konstrukce (cleft-sentence), její vzorec je: Wh- věta + be + VČ.

Podle Bibera (1999) se wh-clefts skládají z: věty uvozené slovem začínající na wh-, obvykle je to slovo „what“, s jejím vlastním ohniskem, typicky na jejím konci, dále následuje sloveso „be“ v příslušném tvaru a nakonec speciálně vytčený člen: „noun phrase“, infinitivní věta nebo dokonavá nominální věta.

Speciálně vytčený člen je zvýrazněn v příkladech níže a závislá wh- věta (VV) umístěna do závorek:

- (14) (What I really need) is another credit card.
- (15) (What you should do) is tag them when they come in.
- (16) (What I do object to) is violence on TV.
- (17) (What he did) was to go to Holy Trinity Church.

Wh-clefts jsou méně proměnné či pružné než it-clefts v tom, že nemohou být užity pro vytčení „prepositional phrase“, „adverb phrase“ nebo příslovečné věty. (Biber, 1999: 959)

Jak uvádí Dušková (1999), PVK osamostatňuje člen jako réma umístěním ve finální části věty, iniciální wh-věta stanovuje téma a sponové sloveso transferem (přechodem) mezi dvěma částmi. Tudíž tedy věta (18) *What makes her diffident is her shyness* má stejný předpoklad jako věta (19) *It's her shyness that makes her diffident*, totiž že něco ji nutí k nedůvěře. Nová informace (to, co ji k tomu nutí) je nesena vytčenou částí následující po sponovém slovese. Na rozdíl od it-clefts se wh-clefts řídí základní distribucí VD (principem end-focus) v tom, že téma se objevuje na začátku a réma na konci. Další podstatný rozdíl od it-clefts spočívá v distribuci „dané“ a „nové“ informace, který sleduje stejný model jako je struktura téma – réma, tj. wh-věta obsahuje danou (nebo méně novou) informaci a část po sponovém slovese představuje novou (nebo méně známou) informaci. (Dušková, 1999: 328)

Na rozdíl od „cleft sentences“ (které vždy vyjadřují určitý kontrast a vytykány člen je zde vždy zdůrazněn i intonačně) mohou, ale nemusí „pseudo-cleft sentences“ tento kontrast vyjadřovat. Tuto konstrukci bez kontrastivního přízvuku můžeme použít k uvedení nového odstavce, s kontrastivním přízvukem nikoli:

(20) What we're going to talk about today is love. (love je bez kontrast. přízvuku)

Na následujících příkladech je vidět, že identifikační konstrukce s uvozovací větou s *what* má v podstatě dvě možné varianty, z nichž běžnější je poslední v pořadí – *what* zde vystupuje jako podmět:

(21) a) It's more time that we need. (cleft sentence)

b) More time is what we need. (reversed pseudo-cleft sentence)

c) What we need is more time. (pseudo-cleft sentence)

Na rozdíl od konstrukce *it is / was... that* může tato struktura vytykat také přísudek. Sloveso, které následuje po sponovém slovese je pak nejčastěji ve tvaru holého infinitivu (26) a), řidčeji je to infinitiv s *to* (26) b), participium minulé (26) c) a participium přítomné, které je po *doing* povinné (26) d):

(22) a) What he'll do is *spoil* the whole thing.

b) What he's done is *to spoil* the whole thing.

c) What he's done is *spoilt* the whole thing.

d) What he's doing is *spoiling* the whole thing.

Nejčastěji používaným zájmenem je rozhodně *what*, méně časté jsou pak *when* a *where*:

(23) Autumn is when the countryside is most beautiful.

(24) Waterloo was where Napoleon was finally defeated. (Basch, 1998: 8-9)

Quirk (1985) považuje PVK za jiný prostředek, čím, jako vlastní VK, konstrukce může určit členitost mezi „danými“ a „novými“ částmi komunikace. Následující příklady jsou potenciálně synonyma, která přijímají ohnisko na slově *rest*:

(25) It's a good rest that you need most.

(26) A good rest is what you need most.

PVK se objevuje typičtěji však s *wh*- větou jako podmět, protože tak může představovat vrchol Cs:

(27) *What you need most* is a good rest.

Oproti VK je u této konstrukce možné vytknout i predikaci:

(28) What John did to his suit was (to) ruin it.

(29) What I'm going to do to him is (to) teach him a lesson.

Hlavní ohnisko u těchto příkladů leží ve finální pozici (end-focus position).

Dále se Quirk ve svém díle zmiňuje o přímé řeči, již lze přetransformovat do PVK:

(30) A: What did Dorothy actually say?

B: „My mother's on the phone.“

→ What Dorothy said was „My mother's on the phone.“

Také: (31) a) What was he doing? He was trying to change a fuse.

b) What was he doing but trying to change a fuse.

→ What he was doing was trying to change a fuse. (Quirk, 1985: 1387, 1022, 1476)

Carlson (1983:222, 225) považuje PVK za dialog otázka – odpověď zestručněný do věty, např. wh-věta v př.(32) *What David wants is his wallet* je považována za odvozeninu od *What does David want?*, za předpokladu, že obě, jak wh-věta i otázka, mají stejný předpoklad: *David wants something*. (Dušková, 1999: 322)

Jak již bylo uvedeno výše, v PVK se nejčastěji používá na začátku věty slovo *what*; podle Huddlestona (2002) použití jiného zájmena, např. *who*, je vyloučeno:

(33) * Who achieved the best result was Angela. (Huddleston, 2002: 1422)

3.2.1 Vymezení převrácené pseudovytykáací konstrukce (reversed / inverted pseudo-cleft sentence)

Ve spojitosti s pseudorozštěpenou konstrukcí, která je oproti rozštěpené převratitelná, se v angličtině objevuje také pojem tzv. invertované (obrácené) pseudorozštěpené konstrukce (inverted pseudo cleft-sentence). V této vazbě se vymění pozice obou vět, obrátí se. Réma celé struktury je ve druhé části věty. Jejím vzorcem je: VČ+ be + wh- věta.

Příklad: (34) „What John gave to Mary were the flowers.“

-pseudo cleft-sentence

(35) „Flowers were what John gave to Mary.“

-Inverted pseudo cleft-sentence

Pokud wh-věta PVK má větší VD než zbytek věty, tyto dvě složky si vymění jejich pozice a výsledná konstrukce je obrácená (inverted/ reverse) wh-cleft. (Dušková, 1999: 328)

Biber (1999) považuje tuto konstrukci za třetí druh vytykáacích konstrukcí. Já jeho názor sdílím. Říká, že některé opačné wh-clefts vypadají přesně jako obvyklé wh-clefts, nehledě na pozici wh- věty (VV) ve vztahu k vytčenému členu. Vytčený člen je zvýrazněn v následujících příkladech podtržením a VV je umístěna do závorek:

(36) A: And you can fly on a Sunday – from Birmingham.

B: Yeah. It´s a lot.

A: To there.

C: Yeah?

A: You see a weekend flight is (what you want).

Vytčeným členem v tomto příkladě je předmět přímý ve formě „noun phrase“.

(37) To all appearances he was drifting. In actuality he was drifting. Drifting is (what one does when looking at lateral truth).

V tomto případě je vytčeným členem – rématem gerundium..

(38) There´s a lot more darkness in this second TV series compared with the last one but darkness is (what comedy is all about).

U tohoto příkladu je rématem věty předložkový doplněk.

V příkladech 1-3 vytčený člen je „vzvednut“ z předchozího textu, což vysvětluje prvotní umístění. Počáteční umístění u dalšího příkladu je viditelně užito pro řečnický efekt; uspořádání podtrhuje kontrast mezi *help* v počáteční pozici a *your pity* na konci.

(39) „Poor Albert,“ Carrie saidHe heard what she said and shouted down to her.
„Help is (what I want), not your pity.“

Stejný typ struktury obsahuje ukazovací zájmeno (obvykle *that*) následované tvarem slovesa *be* se závislou větou uvedenou slovem na *wh-* :

(40) That´s what I thought.

(41) That´s how I spent my summer holiday.

Ačkoliv tyto struktury nejsou normálně obratitelné, jsou strukturálně ve vztahu k opačným *wh-clefts*. Mimoto, jako v př.1 až 3, otvírají vztah k předcházejícímu textu.

(Biber, 1999: 960)

3.2.2 Pseudovytykáci konstrukce s obecným antecedentem

Dušková (1999) uvádí, že PVK někdy také zahrnuje konstrukce, ve kterých „wh-slovo“, tedy vztažné zájmeno uvozující vedlejší větu, nahrazeno obecným antecedentem (a general antecedent) jako je „the thing“, „the one/ the person“, „the place“...spolu se vztažným zájmenem (which, who, where,...). Důvod pro rozdělení těchto konstrukcí do tříd se nachází v jejich funkční rovnocennosti, spolu s omezením wh-vět hlavně k větám uvozeným what a where objevujících se v PVK. Nepřítomnost who-vět v PVK se objevuje kvůli strukturální mezeře v systému angličtiny volných relativ (free relatives), angličtina je zbavena volných vztažných zájmen odkazujících k osobám:

(42) a) It was John who told me.

b) * Who told me was John.

c) The one / the person who told me was John.

Nahrazení wh-slova obecným antecedentem a vztažným zájmenem dovoluje modifikace, např. (43) The one thing he loathed was to be worsted in an important business deal. (44) The only thing you're not scared of is little girls that are too young. (Erdmann's examples, 1990:196), což není možné ve vlastní PVK. (Dušková, 1999:318)

V mé excerpci se objevilo několik příkladů použití alternativy pseudovytykáci konstrukce, a to s použitím obecného antecedentu, přesněji 2 příklady s užitím antecedentu „the thing“ s menšími obměnami (the last thing, the first thing) a 1 příklad s použitím „all“, v mé excerpci se použití „the pace“ ani „the one“ neobjevilo; jako příklad uvedu tyto:

(Fortress 158) The first thing a cryptographer did every morning was type the privacy code that unlocked his terminal.

(Da Vinci 236) The last thing he needed to appear tonight was weak or fearful.

(Fortress 420) All he had to do was pull a level and the remaining power in Crypto would die.

3.2.3 Nominální věta vztažná

Ačkoli nepatří tento druh mezi vytykáací konstrukce, zařadím sem menší kapitolu o tomto tématu pro vysvětlení a objasnění, proč jsou tyto konstrukce tak podobné a čem je jejich největší rozdíl.

Quirk (1985) říká, že následující nominální vztažné věty (NVV) se podobají „wh“ tázacím větám, jež jsou uvedeny členem začínajícím na „wh-“. NVV je původně „noun phrase“ modifikovaná adnominální větou vztažnou, kromě toho, když její „wh-“ člen je sloučen se svým předcházejícím členem (částí věty či frází, k níž „wh-“ člen odkazuje. V tomto ohledu NVV je soběstačnější než adnominální věta vztažná a může fungovat jako člen hlavní věty.

Zde je vidět rozdíl mezi NVV a „noun phrase“:

(45) a) I eat what I like.

b) I eat that / which I like. (formal)

V druhém příkladě (který má přibližně stejný význam jako příklad první), předchozí člen adnominální vztažné věty je *that*.

„Wh-“ člen může být zájmeno, jako *what* v příkladu (2), člen (determiner), jako *what* v příkladu (3) nebo adverbium, jako *where* (4):

(46) She tasted what I bought.

(47) She saw what food I bought.

(48) Here is where I bought the food.

„Wh-“ člen může mít v NVV funkci podmětu, předmětu přímého, doplňku podmětu, dopňku předmětu, příslovečného určení nebo předložkového doplňku:

Podmět: (49) What happened (upset him).

Předmět přímý: (50) What he saw (upset him). / (She took) what she needed.

Cs: (51) What she became in later life (distressed her friends).

Dopl. předmětu: (52) (That's) what she calls her sister.

Přísl. určení: (53) Where she went (was Manchester).

Předl. doplněk: (54) (I'll show you) what you can open the bottle with.

NVV mají stejný rozsah funkce jako „noun phrase“. Navíc také mohou působit jako předmět nepřímý a doplněk předmětu:

Po: (55) What I want is a cup of hot cocoa.

Ptp: (56) You should see whoever deals with complaints.

Ptn: (57) He gave whoever asked for it a copy of his latest paper. (Quirk, 1985: 1056-1058)

Nehledě na tyto základní odlišnosti, Dušková (1999) uvádí několik dalších ohledů rozdílnosti podřadných vět ve VK a vztažných vět. Na rozdíl od vztažných vět, *wh*-zájmena jsou řídká ve VK a mimoto vyžadují postpozici předložky. Pro srovnání uvádí tyto dva příklady, z nich první má pouze interpretaci vztažné věty a druhý může být interpretován i jako VK:

(58) It was the girl to whom I gave the parcel.

(59) It was the girl (whom / that / Ø) I gave the parcel to.

Navíc ještě podřadná věta VK se odlišuje od vztažné věty v oblasti možných antecedentů. Vytčený člen VK je často vlastní jméno, které se neobjevuje jako vrchol restriktivní věty vztažné. Podobně, osobní a tázací zájmeno jsou řídké jako vrcholy vztažných vět, ale časté jako VČ *it*-clefts (zvláště osobní zájmena). Osobní zájmena představující vrcholy vztažných vět jsou podmínkem pro omezení v případě zájmena 3.osoby , které jsou v této funkci zastaralé:

(60) It's he who should be ashamed.

(61) *? He who should be ashamed is not present.

Tázací zájmena jako vrcholy vztažných vět vyžadují nesouvislé (vzdálené) umístění postmodifikované vztažné věty, viz. následující příklad, což je výjimka tohoto druhu věty.

(62) What have these two that others lack?

Na druhé straně v případě *it*-cleft je extrapozice podřadné věty povinné pravidlo:

(63) Who was it told you that?

Nehledě na rozdíl v oblasti možných antecedentů, podřadná věta VK se odlišuje od vztažné věty v možnosti vynechání *that / who / which* i pokud zájmeno funguje jako podmět, viz. příklad výše, což není možné v případě podmětného vztažného zájmena. (Dušková, 1999: 321-322)

V excerpované literatuře jsem se setkala s mnoha větami na první pohled zaměnitelnými s PVK, ale při bližším seznámením se s významem vět čtenář zjistí, že se jedná o NVV. Uvedu několik příkladů:

(Ashes 57) What we were doing on this crowded floor could hardly be called dancing anyway.

(Angel 12) While the erstwhile fingers and thumbs were long enough to reach the ground, what had passed for his tongue was only eighteen inches long.

(Da Vinci 102) The only thing Langdon understood at the moment was why Fache had looked so smug when Langdon suggested Saunière would have accused his killer by name.

Tato věta může být snadno zaměněna za alternativu PVK s použitím obecného antecedentu.

(Da Vinci 407) Who is onboard is below the responsibility of the customs officials at the receiving airport.

Tento příklad může být buď NVV nebo tázací věta (interrogative clause) v nepřímé řeči.

(Fortress 102) He'd gotten her answering machine but had no left a message; what he wanted to say was not a message for an answering machine.

3.2.3.1 Přejchod mezi PVK / NVV

V mé excerpci se našly případy, kdy je velmi nejednoznačné a obtížné rozlišit, zda je vytčená věta PVK či NVV, tyto případy jsou celkem 3, kdy jsou na první pohled tyto konstrukce velmi podobné až shodné.

(EU 2004 5) What follows are the results of the conferences.

(The Epoch 6) What followed were more movements such as "confiding to the CCP," digging out the hardliners, the new "Three Anti Campaign," sending intellectuals to the countryside to do hard labour, and catching the rightists who were missed the first time around.

(Ashes 158) A Russian voice was explaining in a highly poetic manner that what we were seeing was a wheat harvest.

3.3 Syntaktická charakteristika VK

3.3.1 Hlavní věta (řídící věta) (main clause)

VK je považována za zvláštní typ souvětí. Tento názor je ovlivněn spíše závěry českých syntaktických prací než prací anglických. V anglických gramatikách většinou nebývá první složka interpretována v termínech tradičních větných členů. Důvod rozdílných přístupů českých a anglických lingvistů spatřujeme zejména v rozdílném charakteru první větné složky VK v obou jazycích. V angličtině totiž tato složka více tíhne k formálnosti v tom smyslu, že mezi slovesem *be* a VČ nedochází, na rozdíl od češtiny, ke gramatické shodě. (Dvořáková, 1988: 21)

3.3.1.1 „it“

Podle Bibera má „it“ tři speciální užití:

A) Prázdné „it“ (podmět, předmět) It's cold. It's a long way.

B) Anticipace It is not surprising that.....

C) Podmět ve VK

„It“ se nachází ve VK a umisťuje ohnisko na určitý větný člen:

(64) It was at this stage that the role of the DGSL became particularly important.

Dále v knize píše, že některé speciální struktury, které jsou charakteristické v konverzaci, obsahují zájmeno „that“. Mezi ně patří i výše zmíněné obrácené *wh-clefts*:

(64) That's how they were doing it. (Biber, 1999: 332)

„It“ je kataforické, tj. odkazuje kupředu, ale není referenční. Zajímavé použití kataforického „it“ v textové struktuře ve VK uvádí Quirk:

(65) It was at 9.15 this morning that the government proclaimed a state of emergency.

(66) It was on his way from the airport that Gillian dropped the bombshell. In carefully casual tones, she asked him if he would agree to a divorce.

V prvním příkladě není pro autora tolik důležité vyzdvihnout informaci o čase jako upozornit na „vyvrcholení“ na konci věty. V druhém příkladu se jedná o stejný případ,

ale s dvojitou kataforou: *the bombshell*, čímž končí první věta, je vysvětlen (jeho vrchol) ve větě následující. (Quirk, 1985: 1464)

Dušková (1999) uvádí, že „it“ je podmětne zájmeno (subject pronoun) řídící věty VK. Pokud má vedlejší věta vztaznou funkci, podmět „it“ řídící věty je stále referenční, tj. odkazuje anaforicky zpět v textu na to, co již bylo zmíněno předtím, podle toho může být nahrazeno nejen slovem *this* nebo *that*, ale také určitou NP. O tom jsem se již zmínila v kap. 3.1, kde je i příklad nahrazení podmětneho „it“. Pokud jde o funkci podmětneho „it“, spíše než že má sémantický obsah, „it“ ve VK poukazuje dopředu na text. Jeho neanaforická vlastnost je zřejmá, když je nahrazeno výrazem, který může být interpretován jako antecedent. Zatímco *that*-věta v následujících příkladech může představovat buď součást VK nebo vztaznou větu, nahrazení „it“ vhodným antecedentem dovoluje pouze interpretaci vztazné věty:

(67) It's the photograph that John wants.

a) This snapshot is the photograph that John wants.

b) * This snapshot is the photograph that John wants, not the letter. (Dušková, 1999: 320-321)

3.3.1.2 „be“

Sloveso *be* v první větne části VK se vyskytuje zejména ve tvarech „is“ nebo „was“ (v mé excerpci většinou). Jsou ale i případy, kdy dochází ke shodě přísudku s podmětem:

V poznámce ke kapitole o jednoduché větě Quirk uvádí, že ve vztazných větách a VK je vztazné zájmeno obvykle následováno slovesem, které je ve tvaru jeho antecedentu:

(68) It is I who am to blame.

V mé excerpci jsem tento příklad také našla:

(Da Vinci 542) "It is I who am sorry."

(Da Vinci 88) "Thank you, Father." The priest touched his bloody lip. "It is I who am thankful, my friend."

(69) It is Kay who is in command.

(70) It is they who are complaining.

Ale shoda přísudku s podmětem s použitím slovesa ve 3. osobě převládá v neformální angličtině tam, kde je použito zájmeno „me“ jako předmětu ve větě:

(71) It's me who's to blame.

Podobně sloveso ve třetí osobě jednotného čísla může být použito v neformální angličtině v těchto konstrukcích (pokud slovo „you“ označuje jednotné číslo):

(72) It's you who's to blame. (Quirk, 1985: 766)

Ve shodě podmětu s doplňkem podmětu a předmětu s doplňkem předmětu často nedochází u pseudo-vytýkacích konstrukcí:

(73) What we need most is books.

(Owen 66) What I remember of skiing with my cousins is long, humiliating and hurting falls, followed by my cousins retrieving my ski ples, my mittens, and my hat.

Ale počáteční „What“ je „rozpolcené“ v čísle, je často interpretováno jako ekvivalent k buď „to, co“ (= the thing that) nebo „ty, co“ (= the things that), a tak můžeme také najít sloveso v množném čísle ve shodě s podmětem VV:

(74) What we need most are books.

Uvádím podobný příklad z mé excerptce:

(EU 2004 5) What follows are the results of the conferences.

(The Epoch 6) What followed were more movements such as "confiding to the CCP," digging out the hardliners, the new "Three Anti Campaign," sending intellectuals to the countryside to do hard labour, and catching the rightists who were missed the first time around.

Některé příručky žádají užívání singulární formy slovesa jak pro VV, tak i pro sloveso ve větě hlavní:

(75) What is needed most is books.

Quirk navíc uvádí možnost modálního tvaru:

(76) „It must have been his brother that you saw.“ (Quirk, 1985: 767)

Podobný tvar se v mé excerptci také objevil, a to:

(Weekly 6) Even though 'it could be you' who wins the lottery, people have now worked out it won't be," he said.

(Owen 27) It was from my cousins that I first heard that my mother was thought to be "a little simple"; it would have been from *their* mother - from Aunt Martha - that they would have heard this.

Také past perfect tense:

(Da Vinci 193) Ironically, it had been another *key* - a far more normal one - that had revealed his true nature to her.

(Da Vinci 229) After all, it had been Aringarosa who gave Silas life in the first place....in that small rectory in Spain, educating him, giving him purpose.

Anglická VK, respektive její první větná část, má tendenci k větší formálnosti než česká konstrukce. V českém jazyce totiž dochází ke gramatické shodě slovesa „být“ s větným členem jak v čísle, tak v osobě: „...byla to Kantova teorie poznání, která...“ , „Byly to, které.....“ , „Jsi to ty, kdo.....“ apod. V anglickém jazyce ke shodě nedochází, neboť sloveso *be* má vždy tvar singuláru, (podle *it*) například:

(77) „It is the pictures that she paints.“

a není obvyklá ani shoda v osobě:

(78) „It s you who....“

(79) „It is not I who reduced....“

Za zmínku stojí, že ve VK např. v Chaucerově díle je obvyklá shoda v osobě:

(80) „It am I who....“ (Dvořáková, 1988: 21-22)

Huddleston (2002) uvádí jinou variantu namísto slovesa „be“, a to sloveso „seem“:

(81) „It seems (like) only yesterday that we were worrying about which school to send her to.“ (It seems as if it were only yesterday that

Tento model je velmi omezený: je téměř nemožné při použití tohoto slovesa vytknout cokoli jiného než minulý čas, tj. toho, co již uplynulo:

(82) * It seems (like) Kim who broke it. (Huddleston, 2002: 1420)

Velmi neobvyklé spojení „it + were“ se objevilo v mé excerpci:

(EU 2004 10) It was for this exact reason that the gathering was extremely diverse in so many ways, for it were the very differences themselves that allowed insight into the complexity of the issues and the presuppositions held by widely divergent persuasions.

3.3.1.3 Vytčený člen

Vytčený větný člen (VČ), který je informačně nejzatíženějším prvkem věty, může mít několik podob.

Které větné členy se nejčastěji vytykají (z mé excerptce) z celkových 248:

1. podměť (144 příkladů , 58 %)

(Owen 420) He was all 'for the good of the school,' the old headmaster; and it was his support of Owen Meany that - for a while - kept Owen's enemies from his throat.

(EU 2004 50) Europe does not have such an 'inculturation' process; newcomers are much more likely to come up against cultural indifference. It was particularly this, plus the fact that the European welfare state will become unsustainable under the pressure of population ageing, that prompted the speaker to express fears for the future of democracy in Europe.

(Zde na tomto posledním příkladu je vidět, že lze vytknout dva členy naráz. Tento jev není v mé excerptci ojedinělý, budu se jím zabývat později.)

2. předmět (61 příkladů, 25 %)

(New Europe 32) It is not just the United States that Turks have recently begun to distrust, but the European Union is starting to lose the shine it once had.

(Fortress 50) Tankado had accepted all that. But what he could *never* accept was that the bomb had robbed him of ever knowing his mother.

+ 1 příklad předmětu nepřímého :

(Da Vinci 334) "The same, except for one catch. According to these unaltered gospels, it was not Peter to whom Christ gave directions with which to establish the Christian Church. It was *Mary Magdalene*."

3. různé druhy příslovečného určení (35 příkladů, 14 %)

a) času (11 příkladů)

(Owen 94) I knew from the first that my mother had picked a winner when she picked Dan, but it was not until the day after my mother's death that I knew she'd picked a smart man, too.

(Da Vinci 195) As she descended again to the deserted living room, she stood a moment in the silence, wondering what could possibly be happening. It was then that Sophie heard it.

b) místa (14 příkladů)

(Da Vinci 84) *Andorra*, he thought, feeling his muscles tighten. Incredibly, it was in that barren and forsaken suzerain between Spain and France, shivering in his stone cell, wanting only to die, that Silas had been saved.

(Fortress 238) Jabba's home base was a raised workstation overlooking the NSA's underground, ultra-secret databank. It was there that a virus would do the most damage and there that he spent the majority of his time.

c) způsobu (v širším slova smyslu) (3 příklady)

(Weekly 20) "It is with deep regret and after much thought that I have today advised the prime minister that I wish to resign from office.

d) příčiny, důvodu (6 příkladů)

(EU Rep. 13) It is for this reason that Members of the European Parliament have been asked to support a Written Declaration by Den Dover and Kathy Sinnott in support of the prolongation of this reduced rate following discussion at a meeting of the Forum in the European Parliament for Construction FOCOPE of which they are President and Vice President respectively.

V jednom případě je nerozlišitelné Pum / Puč :

(Fortress 18) From time to time, when he needed to renew his squash club membership or restring his old Dunlop with gut, he earned extra money by doing translating work for government agencies in and around Washington. It was on one of those jobs that he'd met Susan.

4. Quirk uvádí tento příklad doplňků (Co):

(83) „It's dark green that we painted the kitchen.“ (Quirk, 1985: 1385)

V mé excerpici se tento vytčený člen neobjevuje.

5. Quirk uvádí i příklad vytčení jmenné části přísudku (Cs):

(84) „It was a doctor that we eventually became.“ (Quirk, 1985: 1385)

V mé excerpici se objevil 1 příklady (0,5 %):

(Angel 190) "Hey, is it about the murder that was on the news last night?"

6. Obvykle se uvádí, že **přísudek** nelze vytknout pomocí cleft sentence, ale pomocí wh-cleft lze. Když Quirk uvádí, že „sloveso“ (verb) lze vytknout jedině v neformální angličtině, má zde na mysli zřejmě právě verbum finitum:

(85) „It was teach English in a school that he did at that time.“ (Quirk, 1985: 1386)

V mé excerpci se objevilo 6 příkladů (2,5 %) vytčení přísudku, z nichž 2x byl použit plný infinitiv:

(What is... 8) What the EU has to do is to adapt to globalisation by stepping up innovation and improving training, new technology use, labour market flexibility and the solvency of social security, in view of demographic ageing.

(The Epoch 21) What it will do is to kill a few corrupt individuals as a taken sacrifice for the sake of its image.

A 4x holý infinitiv bez „to“:

(Angel 67) "What you need to do is dust them every week or two."

(Fortress 158) The first thing a cryptographer did every morning was type the privacy code that unlocked his terminal.

(Fortress 420) All he had to do was pull a level and the remaining power in Crypto would die.

(The Epoch 24) What it has done, by means of blood stained rule and tyranny, is establish and maintain despotism in the form of a "Party Possession."

Nejčastěji se podle mých materiálů vytýká podmět (58 %), dále pak předmět (24,5 %) a následně příslovečné určení (14 %), přísudek (2,5 %) a nakonec jmenná část přísudku (1 %).

Jednotlivé větné členy mohou být realizovány různými prostředky.

Podmět (celkový počet 144) byl v mých materiálech realizován:

1. substantivem (115 příkladů, 79 %)

a) obecné substantivum (79 příkladů)

(Jigsaw 151) Hawes took offence at that, saying he was as tolerant a man as ever lived, in fact, it was his very tolerance that *caused* his reluctance, he simply didn't want to offend Brown by suggesting an idea that probably wouldn't work anyway.

b) vlastní jméno (36 příkladů)

(Da Vinci 229) After all, it had been Aringarosa who gave Silas life in the first place....in that small rectory in Spain, educating him, giving him purpose.

2. zájmenem (7 příkladů, 5 %)

a) zájmeno osobní (5 příkladů)

(Sadie 11) It was she, after all, who had taken the first and final step towards ending it.

b) zájmeno ukazovací (2 příklady)

(Sadie 43) But he was something more than that, and it was this perhaps that made Carella feel awkward and clumsy in his presence.

(EU 2004 50) Europe does not have such an 'inculturation' process; newcomers are much more likely to come up against cultural indifference. It was particularly this, plus the fact that the European welfare state will become unsustainable under the pressure of population ageing, that prompted the speaker to express fears for the future of democracy in Europe.

3. větou (17 příkladů, 12 %)

a) uvozenou „what“ (3 příklady)

(Sadie 138) What interested Carella more, however, was what Fletcher had said after he knew the place was wired.

b) uvozenou „that“ (13 příkladů)

(The Epoch 9) The CCP claimed that the grain production in 1952 exceeded that of the Nationalist period, but what was not revealed by the CCP was that not until 1972 did the total grain production in China exceed that of the peaceful Qianlong Reign of the Qing Dynasty.

c) uvozenou „how“ (1 příklad)

(Owen 121) What was also gradual was how my mother finally stopped going to Boston for her singing lessons.

4. gerundiem (2 příklady, 1,5 %)

(EU Rep. 6) "I remember as I started out that what inspired me the most was being able to sit with real entrepreneurs and share their experience."

(Angel 198) But overcoming the fear is what separates the masters from the servants.

5. plným infinitivem (1 příklad, 1 %)

(EU Rep. 15) What could have been done is to issue electricity consumers (or their suppliers) with the free allowances rather than giving them to the generators.

6. adjektivem (2 příklady, 1,5 %)

(Da Vinci 236) The last thing he needed to appear tonight was weak or fearful.

(Weekly 14) But it was the surreal that stood out from the usual Chelsea battle of styles between traditional and modern. (V této větě je elipticky vypuštěno podstatné jméno „style“, proto je ve větě pouze adjektivum.) Spíše ale jde o abstraktní substantivum.

Předmět (celkový počet 61) byl realizován:

1. substantivem (35 příkladů, 57,5 %)

a) substantivum obecné (30 příkladů)

(Sadie 113) He supposed that what he had shared with Cindy was a marriage, of sorts, and the sudden termination of it...well, it was silly to think of it in terms of a marriage.

b) vlastní jméno (5 příkladů)

(New Europe 32) It is not just the United States that Turks have recently begun to distrust, but the European Union is starting to lose the shine it once had.

2. zájmenem (1 příklad, 1,5 %)

a) zájmeno ukazovací :

(The Epoch 3) When criticized for being dictators, Party officials would reveal their tendency to bully and shamelessly pronounce something along the lines of, "You are right, that is precisely what we are doing...."

3. větou (24 příkladů, 39,5 %)

a) uvozenou „what“ (4 příklady)

(Owen 267) And for the first time, I began to consider that my father might be evil, or that what of himself he had given to me was what was evil in me.

(The Imp. 24) What we need to ask at this stage is to what degree is the financial sector in the EU intergrated given the failures in other sectors and in the achieving the overall aims of the Lisbon Agenda.

b) uvozenou „that“ (19 příkladů)

(Weekly 31) God, I really hate talking about the money side of things, but I suppose what you have to say is that the board obviously thinks these things are necessary in order to attract and hold on to someone of my calibre.

c) uvozenou „why“ (1 příklad)

(Owen 206) They were both getting old and frail, I observed, but what I was thinking was why I had decided to keep Owen's probable possession of the singing teacher's address and phone number to myself.

4. infinitivem (1 příklad, 1,5 %) (jedná se o tzv. for-infinitive, kdy for uvádí podmět infinitivního slovesa)

(Owen 234) What the rector wanted was for his wife to darken the "pillar of light," which continued to shine on the wrathful Lord Jesus.

Přísluvečné určení (celkový počet 35) bylo realizováno:

1. adverbiem (9 příkladů, %)

(Sadie 150) The waiter left, and the silence lengthened, and it was then that Kling began to suspect something was wrong, something was terribly wrong.

2. předložkovou vazbou (25 příkladů, %)

(EU 2004 10) It was in this spirit that the manifesto was drafted: Realising the Idea of Europe, Ten Conclusions for the Political Leaders of the European Union.

3. větou uvozenou „because“ (1 příklad)

(Owen 98) It was because I trusted Dan Needham that I gave the armadillo to Owen.

Přísudek (celkový počet 6) byl realizován:

1. plným infinitivem (2 příklady)

(What is... 8) What the EU has to do is to adapt to globalisation by stepping up innovation and improving training, new technology use, labour market flexibility and the solvency of social security, in view of demographic ageing.

(The Epoch 21) What it will do is to kill a few corrupt individuals as a taken sacrifice for the sake of its image.

2. holým infinitivem bez „to“ (4 příklady)

(Angel 67) "What you need to do is dust them every week or two."

(Fortress 158) The first thing a cryptographer did every morning was type the privacy code that unlocked his terminal.

(Fortress 420) All he had to do was pull a level and the remaining power in Crypto would die.

(The Epoch 24) What it has done, by means of blood stained rule and tyranny, is establish and maintain despotism in the form of a "Party Possession."

Jmenná část přísudku (celkový počet 1) byla realizována:

1. předložkovou vazbou (1 příklad)

(Angel 190) "Hey, is it about the murder that was on the news last night?"

V tomto příkladu je hranice mezi VK a vztážnou větou velmi neostrá.

V mé excerpce se objevilo 21 příkladů vytčení dvojnásobného větného členu, z nichž 20 příkladů je VK (16 příkladů) či PVK (3 příklady + 1 alternativa s obecným antecedentem „thing“) a 1 příklad je nepravá VK. Zbylé příklady z celé excerpce vytykají jeden VČ.

(Da Vinci 334) "The same, except for one catch. According to these unaltered gospels, it was not Peter to whom Christ gave directions with which to establish the Christian Church. It was Mary Magdalene."

(Da Vinci 335) "My dear child, it was not Mary Magdalene's royal blood that concerned the Church so much as it was her consorting with Christ, who *also* had royal blood."

(Da Vinci 236) The last thing he needed to appear tonight was weak or fearful.

(Da Vinci 581) "It is the mystery and wonderment that serve our souls, not the Grail itself."

(Fortress 82) For ten years, through thick and thin, he has always led the way for her. Steadfast. Unwavering. It was his dedication that amazed her - his unshakable allegiance to his principles, his country, and his ideals.

(Weekly 20) "It is with deep regret and after much thought that I have today advised the prime minister that I wish to resign from office.

(The Imp. 58) However India's economic fundamentals are less stable than in China: it is running trade and fiscal deficits that could be unsustainable in the long run.

(The Imp. 84) However of all these, it is the UK and US which have seen the fastest growth in over-the-counter interest rate derivative turnover between 2001 and 2004.

(EU 2004 40) It is this insight, this dynamism, that has made science so powerful.

(EU 2004 50) Europe does not have such an 'inculturation' process; newcomers are much more likely to come up against cultural indifference. It was particularly this, plus the fact that the European welfare state will become unsustainable under the pressure of population ageing, that prompted the speaker to express fears for the future of democracy in Europe.

(The Epoch 10) In fact, what Falun Gong brings to people is a culture and a way of life.

(The Epoch 10) It is an ancestral culture and the root of Chinese traditions, which the Chinese people had lost long ago.

(The Epoch 24) What it has done, by means of blood stained rule and tyranny, is establish and maintain despotism in the form of a "Party Possession."

(Owen 32) It was not the cold that made you want to rush out as soon as you'd jumped in; it was the unmeasured depth - our fear of what was on the bottom, and how far below us the bottom was.

(Owen 148) It was 'Crown Him with Many Crowns' that I heard; it was *not* my imagination.

(Owen 190) But it was not the leash law (that) Mr Fish really cared about; it was Scrooge - a plum part, ruined by amateur ghosts.

(Owen 217) Dan didn't want Owen to be ill; it was just a small cough and a sneeze - and maybe even Owen having to blow his nose - that Dan was wishing for.

(Zde se jedná o trojnásobný vytčený člen.)

(Owen 307) It was the tadpoles and toads (that) he was sorry about.

(Owen 316) What Mr Hart should have said was that nothing unusually immoral had occurred, or that what happened was only typically immoral.

(Owen 359) Apparently, it was either my blood or my pain - or both - that disgusted her with me.

+ 1 příklad dvojnásobného VČ u nepravé VK

(Owen 253) It was a futile search; but it was then and there that I started to remember.

Je známo, že hlavní povahou VK je, že předpokládá kontrast, v čemž se také liší od vztažných vět. VK kontrast vyjadřuje buď přímo nebo nepřímo. Někdy se kryje dvojnásobný vytčený člen s kontrastem, jelikož dva vytčené členy jsou si v opozici. V mé excerpici se vyskytl kontrast přímý (tedy přímo vyjádřený a obsažený pouze ve VK, ne mimo větu) v počtu 15 příkladů, zbylé ostatní příklady obsahují kontrast přímý, který mají vyjádřený buď v předchozí větě, blízkém či vzdáleném kontextu nebo je kontrast předpokládaný, nepřímo sdělený.

Zvlášť vyděluji tedy kontrast přímý, obsažený ve jedné větě a zvlášť kontrast buď přímý či nepřímý, ale nacházející se v kontextu.

1. kontrast přímý:

(Da Vinci 322) It was man, not God, who created the concept of "original sin", whereby Eve tasted of the apple and caused the downfall of the human race.

(Da Vinci 334) "The same, except for one catch. According to these unaltered gospels, it was not Peter to whom Christ gave directions with which to establish the Christian Church. It was Mary Magdalene."

(Da Vinci 335) "My dear child, it was not Mary Magdalene's royal blood that concerned the Church so much as it was her consorting with Christ, who *also* had royal blood."

(Da Vinci 521) Although the pyramid itself seemed an oddity, it was the giant shape mounted halfway *up* the pyramid that most intrigued the Teacher.

(Fortress 389) It wasn't the commander's shot (that) she'd heard, it was Hale's!

(Sadie 113) He recalled reading someplace that when a man and a woman got divorced, it was usually the man who remarried first.

(EU 2004 17) Some speakers stated that it is not the rule of law and solidarity that make the European Union unique - these can just as well be found in Norway, Canada or Australia - but the way in which the Union has shaped transnational relations.

(The Epoch 7) This is why in Chinese history it is the intellectuals with righteous judgement, not those having merely knowledge, who have been highly respected.

(The Epoch 4) However, the textbooks of the CCP constantly claimed that the KMT did not resist the Japanese, and that it was the CCP that led the great victory in the anti-Japanese war.

(Owen 18) I'm descended from John Adams on my grandmother's side; in our town, it was my grandfather's name that had the clout, and my grandmother wielded her married name with such a sure sense of selfpossession.....

(Owen 32) It was not the cold that made you want to rush out as soon as you'd jumped in; it was the unmeasured depth - our fear of what was on the bottom, and how far below us the bottom was.

(Owen 148) It was 'Crown Him with Many Crowns' that I heard; it was not my imagination.

(Owen 190) But it was not the leash law (that) Mr Fish really cared about; it was Scrooge - a plum part, ruined by amateur ghosts.

(Owen 192) It was dogball, not football, that we played on those afternoons.

(Owen 267) It was not out of love that I wanted to meet my father, but out of the darkest curiosity - to be able to recognize, in myself, what evil I might be capable of.

Přímý kontrast předpokládá ve větě vyjádřený zápor, přesněji – jeden z VČ je záporný a druhý je kladný, aby došlo ke kontrastu, nebo je použito spojky „but“.

2. kontrast přímý či nepřímý v kontextu

Jak již bylo sděleno, VK obecně předpokládá kontrast, tak tedy všechny ostatní příklady řadím do této skupiny. Uvedu jen několik ilustrativních příkladů použití kontextu pro vyjádření kontrastu:

(Jigsaw 90) "Who?" "That's not important, Gerry. What is important is that one of them had a piece of a photograph in his hand..."

(Da Vinci 387) Sophie looked amazed. "I guess that explains P.S. Find Robert Langdon. Langdon sensed it was actually something else in the manuscript that had piqued Saunière's interest.

(Jigsaw 150) It was Carella who first got the idea. (Ne nikdo jiný, právě on to byl.)

(Da Vinci 250) Now it was Sophie who reeled, numb with shock. (ne bankéř André Vernet z předchozího kontextu.)

(Da Vinci 542) "It is I who am sorry." (rozhovor Silase a Aringarosy – prvně děkuje Silas a na to reaguje biskup Aringarosa touto větou, proto je předpokládáný kontrast „not you“.)

(Fortress 12) It was the sound of the phone that fully awoke Susan Fletcher from her dream. (Susan se už k ránu pomalu probouzela ze snu, ale právě telefon ji probudil úplně, ne nic jiného.)

(Fortress 73) It was the letters ARA in the address that had caught Susan's eye. (Susan si prohlížela e-mailovou adresu NDAKOTA@ara.anon.org a zaujala ji právě písmena ARA, ne ostatní v adrese.)

(Fortress 425) Now it was Strathmore who went rigid. (pro změnu teď ztuhl Strathmore, ne již Susan, již zahřálo jeho sako, teď byla zima jemu.)

3.3.2 Závislá vedlejší věta

Vedlejší věta je syntakticky závislá na první větné části VK. Je velmi blízká větě vztažné, neboť je uvozena podobnými prostředky, má však některé specifické rysy. Jespersen (1949) uvádí, že se výrazy uvádějící vedlejší větu VK liší od vztažných zájmen tím, že mohou být „vázány“ na vlastní jména a na zájmena, což vztažná zájmena obvykle nemohou. Quirk (1985) o vedlejší větě VK říká, že se svou strukturou podobá „restriktivní větě vztažné“, ale v některých rysech se liší:

- a) that; wh – málo časté
- b) intonací
- c) po adverbialní VK nelze použít konektiva wh-

Při překladu spojky „that“ v češtině převládá „že“ u relativní věty, někdy lze užít tohoto překladu i ve VK. V mé excerpci se objevily dva příklady překladu „že“ z celkových 108 českých vět:

(Jigsaw č.158) It was the belief of every detective on the 87th Squad that the *real* motive behind half the crimes being committed in the city was *enjoyment*, plain and simple - the *fun* of playing Cops and Robbers.

Tato věta se velmi blíží struktuře „appositive clause“ a hranice s VK není zcela zřetelná.

Všichni detektivové z 87. pátracího oddělení dospěli v přesvědčení, že skutečným motivem dobré poloviny zločinů ve městě spáchaných je hravost a potěšení z vynalézavosti - rozkoš z té staré hry na strážníky a na zloděje. (nepravá VK)

Spojku „že“ je v českém překladu uvozena vedlejší věta příslovečná.

(Owen č.27) ...but frightening Owen Meany was always more special than frightening anyone else. It was his voice, that ruined voice, that made his fear unique.

...ale vystrašit Owena byla vždycky větší zábava než vystrašit kohokoli jiného.

Mohl za to ten jeho podivný, příšerný hlas, že byl jeho strach jedinečný.

V tomto případě překladatel použil při překladu vedlejší větu předmětnou uvozenou „že“.

V mé excerptci se vyskytla konektiva that (129x), who (44x), which (4), whom (3), when (2) a pouhá juxtaopozice vět (3x) .

(Fortress 82) For ten years, through thick and thin, he has always led the way for her. Steadfast. Unwavering. It was his dedication that amazed her - his unshakable allegiance to his principles, his country, and his ideals.

(Da Vinci 271) Sophie's university instructors, while presenting computer encryption methods for securing data, praised modern cryptologists like Zimmerman and Schneier but failed to mention that it was Leonardo who had invented one of the first rudimentary forms of public key encryption centuries ago.

(The Epoch 3) Rather, it is the interest of the Party as a collective entity which overrides any sense of the individual.

(Owen 203) But it was Owen whom Germaine was especially afraid of.

(Da Vinci 334) "The same, except for one catch. According to these unaltered gospels, it was not *Peter* to whom Christ gave directions with which to establish the Christian Church. It was *Mary Magdalene*."

Obecnost tendence užití juxtaopozice by potvrzovaly i závěry Princové (1978). Ta uvádí, že jde-li o typ VK, kde novou informací nese VK, není možné konektivum „vynechat“.

(EU 2004 61) Education is what is left when you forget everything else you have learned.

Při překladu konektiv (z celkových 108 příkladů českých vět) je nejčastější „nulový překlad“, neboli že překladatel přeloží VK nebo PVK obyčejnou větou jednoduchou bez použití spojek.

1. THAT – jak již bylo zmíněno, 2x bylo použito překladu „že“, 4x překlad „který“, 1x překlad „kde“, 1x překlad „kdo“ a v ostatních případech byl zvolen volný překlad bez konektiv.
2. WHO – ze 14 příkladů byla tato spojka přeložena 6x jako „kdo“, 1x jako „který“ a 7x obyčejnou větou bez spojek.
3. WHOM – bylo přeloženo 3.pádem, 1 příklad.
4. WHEN – v nepravých VK, ze 2 příkladů 2x přeloženo „když“.

Více konektiv se v mých překladech neobjevilo. Konkrétnější rozbor příkladů a jejich překladů se objeví v kapitole 5.

3.3.3 VK jako souvětí

VK považujeme za zvláštní souvětý útvar – část s VČ za větou řídicí (ne ovšem vždy za větu vedlejší hlavní, neboť může být závislá na jiné větě) a druhou část za větu vedlejší závislou. Intenční modalitu celého souvětí určuje řídicí věta, tj. zde větná složka obsahující VČ. Převážná většina VK má formu oznamovací věty. Vyskytly se ovšem i konstrukce, které mají formu otázky, a to jak doplňovací, tak zjišťovací. Jejich zastoupení v mé excerpci je počet 3:

(Angel 190) "Hey, is it about the murder that was on the news last night?"

(Jigsaw 141) "For example, was it not Irving Krutch, the *provocateur*, who had told the police that Alice's piece, together with a torn list of names, had been willed to her sister...?"

(Jigsaw 87) "Was it you who called ten minutes ago?"

VK se může objevit jako součást jiné syntakticky nadřazené věty a řídicí věta VK se může stát závislou. V mé excerpci se objevilo 19 příkladů závislé VK a 5 příkladů závislé PVK:

Závislá VK:

(Da Vinci 271) Sophie's university instructors, while presenting computer encryption methods for securing data, praised modern cryptologists like Zimmerman and Schneier but failed to mention that it was Leonardo who had invented one of the first rudimentary forms of public key encryption centuries ago.

(EU 2004 17) Some speakers stated that it is not the rule of law and solidarity that make the European Union unique - these can just as well be found in Norway, Canada or Australia - but the way in which the Union has shaped transnational relations.

(EU Rep. 13) Market penetration by a bank into a foreign market is perceived as being difficult; however there exists considerable interest on the part of the borrower where it is the lender who crosses the border to offer his national products in another market.

Závislá PVK:

(Sadie 113) He supposed that what he had shared with Cindy was a marriage, of sorts, and the sudden termination of it...well, it was silly to think of it in terms of a marriage.

(Owen 267) And for the first time, I began to consider that my father might be evil, or that what of himself he had given to me was what was evil in me.

(Weekly 31) God, I really hate talking about the money side of things, but I suppose what you have to say is that the board obviously thinks these things are necessary in order to attract and hold on to someone of my calibre.

III. 4. Typy vytýkáací konstrukce

4.1 Úvod

4.1.1 Zdroje excerptce

Při výběru literatury pro excerptci jsem se zaměřila na díla moderních autorů anglicky psané literatury. Jde o vzorek současného anglického jazyka.

Pro objektivitu jsem si zvolila různé autory a pro porovnání s českými překlady i různé české překladatele. Ze žánrů jsem si vybrala 3 odlišné žánry: beletrii (7 knih), publicistiku (6 periodik) a odbornou literaturu (4 odborné publikace).

Excerptovaná literatura se co do frekvence použití VK liší, s ohledem na počet stránek textu, počet řádků na stránku a počet slov na řádek, z čehož jsem dostala přibližný počet slov celé knihy či novin, nejčastěji se objevuje VK v odborné publikaci EU 2004, Europe. A Beautiful Idea?, dále pak podle pořadí: A Prayer for Owen Meany, EU Reporter, The Epoch Times, Weekly Telegraph, The Da Vinci Code, European Voice, Sadie When She Died, Digital Fortress, The Importance of Wholesale Financial Services to the EU Economy 2006, EU Reporter 2, Jigsaw, New Europe, What is the state of the enlarged Single Market?, Angel, Ashes, Ashes, All Fall Down, Digital Tachograph Training.

Podle žánrů se frekvence výskytu VK jeví takto: ačkoli se zdá, že je to výhradně beletristická záležitost, což se z četnosti výskytu na první pohled zdá jako samozřejmé, tak s ohledem na počet slov daných textů vyplývá, že tento stylistický prostředek je nejčastěji použit v mém vzorku v publicistice, dále pak v beletrii a nakonec v odborném textu. Malý výskyt VK v odborném textu se dá předpokládat, jelikož je psán často stručně, jasně, výstižně, jsou zde holá fakta bez okras a tento stylistický prostředek se tomuto vymyká.

Pokud nyní vezmu v úvahu pouze beletrii, nejčastěji se VK vyskytuje v knize *A Prayer for Owen Meany*, v propočtech vychází 1 VK na 3.5 strany, je to stylistický prostředek autora, který prolíná celou knihou. Nejméně naopak, pokud nebereme v úvahu odbornou publikaci *Digital Tachograph Training*, kde se VK neobjevila vůbec, se VK objevila v knize *Ashes, Ashes, All Fall Down*, což se dá jednoduše vysvětlit, je to kniha, oproti ostatním, která je přeložena z českého jazyka do anglického, a jelikož v českém jazyce je tato konstrukce velmi řídká, proto autorka překládala text bez použití VK, je to také dáno dialogy, stavěné většinou z krátkých úsečných vět, v celé knize se objevily pouze 2 VK, což je 1 VK na 77 stran.

4.1.2 Pojetí kontextového zapojení

Typy konstrukcí jsem vydělovala podle stupňů výpovědní dynamičnosti - kritériem posuzování stupňů VD mi byla zejména kontextová zapojenost či nezapojenost prvků. Kontext je zde chápán poměrně široce. Ve shodě s ním se považují za kontextově zapojené takové prvky, které jsou jen připomínány jako známé z předchozího textu, a to nejen byly-li zmíněny přímo, ale i jsou-li ve více méně přímém vztahu k prvku, o kterém již byla řeč. Dále takové prvky, které jsou dány situací, pak časové a místní kulisy (kdy určení času není rématem, a je blízké předmětu hovoru mluvčích).

4.1.3 Kritéria klasifikace vytýkací konstrukce

VK dělím primárně na dvě hlavní skupiny podle kontextového zapojení VV:

I. skupina, ve které je VV kontextově zapojená, „tématická“, tj. zhruba řečeno zabývá se tím, o čem už byla řeč, případně co vyplynulo z děje apod.

Tato skupina má dvě podskupiny:

a) kdy VV obsahuje převahu prvků z předchozího textu, buď doslovně zmíněných či podobných

Př. (Da Vinci 88) "Thank you, Father." The priest touched his bloody lip. "It is I who am thankful, my friend."

V předchozí větě je přímo vyjádřeno, že jde o děkování a druhá věta to pouze opakuje.

b) kdy VV nese informaci předpokládanou, nepřímo zmíněnou

Př. (Jigsaw 150) It was Carella who first got the idea.

Tato věta uvozuje nový odstavec a nenavazuje v textu na přímo zmíněnou informaci o nějakém nápadu.

Důležitou roli hraje také to, na jak vzdálený kontext VV navazuje, čím vzdálenější, tím se spíše řadí do podskupiny b).

Podskupiny a), b) vydělují proto, že je pro nás relevantní stupeň VD vedlejší věty. VV typu a) má tento stupeň relativně nižší než VV typu b).

II. skupina obsahuje věty, ve kterých VV přináší jako celek novou informaci, kterou čtenář nemohl předpokládat, nemohl se ji dozvědět z předchozího textu. VV je zde „rématická“. Může obsahovat kontextově zapojené prvky, ale je jich poměrně málo a nemají velkou důležitost. Takovéto druhy VK se také nazývají nepravé vytýkácí konstrukce.

Př. (Da Vinci 211) It was not until their taxi had settled into a monotonous northbound hum on Rue de Clichy that Langdon felt they'd actually escaped.

V zastoupení různých typů a funkcí jsou poměrně výrazné rozdíly podle toho, jaký větný člen je vytčen. Proto se nejprve zabývám skupinou nejrozšířenější a to s vytčeným podmětem nebo předmětem a poté skupinou s vytčeným příslovečným určením a přísudkem. Dále se v mých materiálech vyskytl ještě větný člen jako je jmenná část přísudku (Cs).

4.2 Vytčený podmět a předmět

4.2.1 Skupina IA

Funkcí VK skupiny IA je zdůrazňovat réma věty, tj. dále zdůraznit větný člen, který by ve větě i bez vytčení byl rématem. Vytčený člen nese nejvyšší stupeň VD, je pro posun komunikace nejdůležitější, a to nejen proto, že je vytčený, ale také proto, že je kontextově nezapojený. VV je tematická, nese nízký stupeň VD. Rozdíl VD u VV a VČ je veliký. Proti skupině IB je přímé opakování prvku z předchozího kontextu častější. To znamená, že často je rozdíl výpovědní dynamičnosti VV a VČ zvyšován navíc velmi nízkým stupněm VD vedlejší věty. Tento typ se v mluveném jazyce vyznačuje charakteristickou intonací, kdy VČ je intonačním centrem. VV je nedůrazná a nemá vlastní intonační centrum.

V mé excerpci z celkového počtu 205 vytčených podmětů a předmětů se 123 příkladů řadí do této skupiny.

(The Imp. 84) The second largest market participant is the United States which had an average daily turnover of € 227 million. Two thirds of the EU's turnover arises from the UK. After the UK, US and Japan, Singapore remains the next largest market for foreign exchange derivatives ahead of Germany, Hong Kong, Switzerland and Australia. However of all these, it is the UK and US which have seen the fastest growth in over-the-counter interest rate derivative turnover between 2001 and 2004.

Podle kontextu, který vytýkáci konstrukci předchází, je zřetelné, že VV VK opakuje to, co již bylo řečeno, o čem se mluvilo. VD vedlejší věty je nízká, avšak VD rématu, tedy VČ je nejvyšší. A jelikož článek jedná o obratu jednotlivých států mezi roky 2001 a 2004, většina slov ve VV je kontextově zapojená.

(EU 2004 40) ...a community of scientists....This proces sof methodical doubt does not lead to scepticism or nihilism, but to an intellectual acceptance that knowledge evolves. It is this insight, this dynamism, that has made science so powerful.

Většina prvků z VV je kontextově zapojená a ohnisko informace se nachází na VČ, tedy že to, co dělá vědu tak mocnou, je její dynamika.

(EU 2004 62) However, Steiner did not mention a third pillar – tragedy, which can be found everywhere in the world but which as an art form is unique to Europe. Tragic wisdom is what distinguishes Europe.

V této větě slova „unique“ a „distinguishes“ mají synonymní povahu a jelikož se jedná nejen ve větě, ale v celé této publikaci o Evropě, jsou všechna slova VV kontextově zapojená.

(EU Voice 4) „Clearly, the Americans are very keen to keep up the pace,“ she said... "What is less clear is that the EU is ready to step into the breach."

Ve velmi blízkém kontextu je slovo „clear“ přímo zmíněno, proto tato věta spadá do této skupiny.

(EU Rep.2 16) What Germany needs is a comprehensive reform of its federal system - rather sooner than later.

Celý článek, z něhož je věta citována, pojednává o Německu a její název je: Reform Blockades Determine Political Life in Germany a je tudíž zřejmé, že VV je kontextově zapojená.

(New Europe 32) More than 90 percent of Turks opposed the war in Iraq and a recent survey found that 82 percent of Turks believe that the re-election of George Bush would be negative for global security. It is not just the United States that Turks have recently begun to distrust, but the European Union is starting to lose the shine it once had.

Významově jsou si slova „distrust“ a „believe“ v protikladu, ale v tomto významu a jelikož ostatní důležitá slova jsou již v předchozím kontextu zmíněna, je kontrast chápán jako kontextově zapojený prvek. Proto řadím tuto větu do této skupiny.

(Fortress 50) Tankado had accepted all that. But what he could never accept was that the bomb had robbed him of ever knowing his mother.

Zde je sloveso „accept“ přímo sděleno v kontextu předcházejícím PVK, jde o informaci přímou, prvky VV jsou kontextově zapojeny.

(Fortress 50) She knew she was dying. What she did not know was that death would spare her the final horror - her only child was to be born deformed.

Věděla, že umírá, ale nevěděla, že její dítě bude znetvořené. Stejně jako předchozí příklad se jedná o přímo sdělenou informaci.

(Da Vinci 191) Oddly, though, rather than the usual Jesus-blessing-John scenario, it was baby John who was blessing Jesus....and Jesus was submitting to his authority!

Zde jsou hned v nejbližším kontextu zmíněny všechny členy VV, proto jsou její prvky kontextově zapojeny.

(Da Vinci 229) After all, it had been Aringarosa who gave Silas life in the first place...in that small rectory in Spain, educating him, giving him purpose.

Věť předchází informace, že Silas tupě hledí na podlahu a přemítá a životě a smrti, chce si vzít život. A jelikož je většina prvků kontextově zapojená, je VČ rematický, kontextově nezapojený.

(Da Vinci 250) Now it was Sophie who reeled, numb with shock.

V této větě jde o podobnost informací z kontextu a VV vytýkáci konstrukce, jelikož předtím, než sebou trhla Sophie, se po jejích slovech zapotácel Vernet, bankéř André Vernet, a vypadal velmi šokovaně. Poté se zděsila Sophie. Velmi blízká podobnost stavů jednotlivých osob, jako bylo zděšení a šok, vede k zařazení této věty do této skupiny.

(Da Vinci 542) „I’m so sorry, fater.“ (Silas) "It is I who am sorry."

Nejde o podobnost, ale o přímé opakování z předchozího kontextu. VV je tedy zcela kontextově zapojená.

(Da Vinci 334) "The same, except for one catch. According to these unaltered gospels, it was not Peter to whom Christ gave directions with which to establish the Christian Church. It was *Mary Magdalene*."

V nedalekém kontextu se mluví o tom, jak se Sophie snažila sledovat Teabingovy myšlenky, když mluvil o svatém Petrovi a skále, na níž nechal Ježíš vybudovat svou církev. Kontext není velmi vzdálen, proto věta spadá pod tuto skupinu.

(Da Vinci 335) "My dear child, it was not Mary Magdalene's royal blood that concerned the Church so much as it was her consorting with Christ, who *also* had royal blood."

Jedná se o stejný případ, kdy v blízkém kontextu se Sophie ptá Teabinga, proč by se měla raná církev zajímat o to, jestli Máří Magdaléna byla, či nebyla z královské krve a on jí na to odpovídá touto větou. Členy VV jsou tedy kontextově zapojené

(Owen 14) What faith I have I owe to Owen Meany, a boy I grew up with. It is Owen who made me a believer.

Stejně jako u příkladu (Da Vinci 250) jde o podobnost, kdy se co do významu téměř shodují slova „faith“ z první věty (nominální věty vztažné) a „believer“ z VK, tedy VV vytykáací konstrukce je kontextově zapojená.

(Owen 18) I'm descended from John Adams on my grandmother's side; in our town, it was my grandfather's name that had the clout, and my grandmother wielded her married name with such a sure sense of selfpossession.....

Vypravěč mluví o původu svého příjmení a říká, že jméno Wheelwright v jejich městě hodně znamenalo, což významově odpovídá slovu „clout“, což přibližně znamená „zvuk, význam“. VČ tedy nese nejvyšší stupeň VD, je rématem.

(Owen 29) ...but frightening Owen Meany was always more special than frightening anyone else. It was his voice, that ruined voice, that made his fear unique.

Opět shoda použitých slov: „frightening“ – „fear“ a „special“ – „unique“. Většina slov VV je kontextově zapojená a VČ je rématem.

(Owen 34) He was changing churches, he said, to escape the Catholics - or, actually, it was his father who was escaping and defying the Catholics by sending Owen to Sunday school, to be confirmed, in the Episcopal Church.

Matka také chtěla změnit vyznání, což se znelíbilo farářům a ani Owenovi změna příliš nevyhovovala. Informace VV vytýkací konstrukce je přímo sdělena nejen v kontextu, který jsem uvedla, ale i přímo v první části věty.

(Owen 59) It was the suspicion of this odor that drew me nearer to the bag, until I crawled under the telephone table and put my ear to the bag and listened, and peered over the top of the bag.

...strany papírového sáčku jakoby téměř dýchaly a namlouval jsem si, že cítím zvláštní pach, zcela nepodobný čemukoli lidskému. Takto vypravěč popisuje vůni linoucí se z balíčku. Většina slov VV je kontextově zapojená či významově velmi podobná.

(Jigsaw 90) "Who?" "That's not important, Gerry. What is important is that one of them had a piece of a photograph in his hand..."

Hned v předchozí větě je patrné použití slova „important“, které je pak pouze opakováno, proto je kontextově zapojené. Kontrastní je zde polarita - záporná vs. kladná.

(Jigsaw 151) Carella informed Hawes that certain prejudices and stereotypes died very hard deaths, as witness Hawes' own reluctance to even *broach* the idea to Brown. Hawes took offence at that, saying he was as tolerant a man as ever lived, in fact, it was his very tolerance that caused his reluctance, he simply didn't want to offend Brown by suggesting an idea that probably wouldn't work anyway.

V předchozím kontextu se o jeho neochotě již vypravěč zmiňuje, většina členů VV je tedy kontextově zapojená a VČ je rematický.

(Sadie 43)The law was his life, but in the midst of lawyers he felt like a menial. The man sitting opposite him was a criminal lawyer, which was

intimidating in itself. But he was something more than that, and it was this perhaps that made Carella feel awkward and clumsy in his presence.

Autor přímo poukazuje na předchozí větu, na předchozí kontext, proto řadím tento příklad do této skupiny. Ukazovací zájmeno „this“ je tedy kontextově zapojené.

(Sadie 113) Then why was he expending all this energy? He recalled reading someplace that when a man and a woman got divorced, it was usually the man who remarried first.

V tomto příkladu jde o podobnost, jelikož slova „remarried“ a „divorced“ jsou si částečně synonymní. Pro lze považovat VV za kontextově zapojenou.

(Sadie 11) Somewhere also in his race memory, though not as far back, was the image of Cindy Forrest naked in his arms, and the concomitant fantasy that she would call to say she'd made a terrible mistake and was ready to drop her psychiatrist pal. NoWomen's Lib man he, Kling nonetheless felt it perfectly all right for Cindy to take the initiative in re-establishing their relationship; it was she, after all, who had taken the first and final step towards ending it.

VČ je informačně nejzatíženější, nese vysoký stupeň VD, jelikož členy VV jsou kontextově zapojené, v nejbližším kontextu se vyskytuje podobná informace o krocích k ukončení toho všeho, není to pouze informace předpokládaná. Fráze „the initiative in re-establishing their relationship“ je významovým synonymem k frázi obsažené ve VK „the first and final step towards ending it“.

(Sadie 138) That was when his attention began to wander, so that he was unable to give any concentration at all to two matters of enormous importance to him and Arlene: the impending trial and their marriage plans. What interested Carella more, however, was what Fletcher had said after he knew the place was wired.

Jedná se o stejný příklad, kdy je informace nepřímá, ale podobná, kdy jsou slova „attention, concentration, enormous importance“ částečnými synonymy k „interested“ ve VK. Kurzíva naznačuje intonační centrum jinde, než kam by ho čtenář umístil pouze na základě psaného textu – supluje příznakovou intonaci.

4.2.2 Skupina IB

Tato skupina je charakteristická tím, že VČ je tematický, to znamená, že jeho stupeň VD by bez vytčení byl nízký. Je kontextově nezapojený. Na druhé straně stupeň VD vedlejších vět relativně (oproti IA) stoupá, neboť informace, kterou nesou, je většinou pouze předpokládaná. Velmi často je informace nepřímo sdělená nebo se nachází ve velmi vzdáleném kontextu. Funkce VK v tomto případě je jednoznačně určit za réma VČ.

Z mé excerpce se do této skupiny řadí 82 příkladů z celkových 205.

(EU 2004 17) Some speakers stated that it is not the rule of law and solidarity that make the European Union unique - these can just as well be found in Norway, Canada or Australia - but the way in which the Union has shaped transnational relations.

Věta je z článku Opening conference „The Politics of European Values“ a je to spíše informace vyplývající z debaty, většina prvků z VV není kontextově zapojená.

(EU Voice 6) Kurt Volker, who is second-in-command at the Bureau of European and Eurasian Affairs, said that the impact of a joint EU-US approach is already being felt in the region, but that failure to speak with one voice would undermine efforts on both sides. "What is important is that we send a clear unified message, that we both expected to see the strengthening of civil society, democracy...."

V nejbližším kontextu není přímo zmíněno slovo „important“ ani slovo jemu odpovídající, proto VV nese pouze předpokládanou informaci že to, o co se jedná, je důležité.

(New Europe 32) The fact that the youths who attempted to burn the flag were Kurdish struck a particular nerve in Turkey where some 32,000 people, mainly Kurdish civilians, were killed in a bloody war with insurgents from the Kurdish Worker's Party (PKK). While the PKK offers little threat to Turkey today it is the rise to power of Kurds in neighbouring Iraq that has many in Ankara worried.

Ze situace v Turecku vyplývá, že je to právě zvyšující se moc a síla Kurdů v sousedním Iráku, co znepokojuje Ankaru, tedy Turky. Informace je pouze předpokládaná, předvídatelná.

(Fortress 12) It was the sound of the phone that fully awoke Susan Fletcher from her dream.

Zde se jedná o informaci nepřímo sdělenou vyplývající ze situace: Susan sní o Davidovi a ve chvíli, kdy k němu ve snu natahuje ruce, se ozve ohlušující vyzvánění, ve skutečnosti zvoní telefon a tento silný zvuk se promítne i ve snu. Vzbudí ji to.

(Fortress 51) What he didn't know was that destiny was about to intervene.

Na rozdíl od příkladu Fortress 50, kdy se v kontextu přímo objevilo sloveso „know“, zde se jedná o předpokládanou informaci, nepřímo sdělenou. Situace předešlého kontextu: každý večer se Tankado díval na své pokřivené prsty svírající talisman a přísahal pomstu zemi, která ho okradla o matku a jeho otce zahanbila tak, že ho zavrhl. A to nevěděl, že zasáhne ruka osudu.

(Da Vinci 229) At the moment, though, in his room at the residence hall, it was his father's disappointed voice that whispered to him from the past.

Touto větou je uvozen nový odstavec a tak je informace, kterou nese VV, úplně nová, kontextově nezapojená.

(Da Vinci 269) As mystifying as the construction of the cylinder was, however, it was the engravings around the tube's circumference that drew Langdon's primary focus.

Langdon našel nějaký předmět ležící na dně truhličky, nic takového nikdy v životě neviděl, prohlíží si ho.... Jde pouze o situační kontext, není přímo zmíněno, že to upoutalo jeho prvotní zájem, lze to ale předpokládat. Informace je tedy předpokládaná a nese vysoký stupeň VD, není kontextově zapojená.

(Da Vinci 387) Sophie looked amazed. "I guess that explains *P.S. Find Robert Langdon*. Langdon sensed it was actually something else in the manuscript that had piqued Saunière's interest.

V tomto okamžiku v ději knihy není Saunière přítomen, je již mrtev a tak jde pouze o situační kontext, pouze o intuici Sophie, že něco muselo Saunièra na dokumentu zaujmout a bylo to tak důležité, že byl proto zabit.

(Da Vinci 356) "But if it is the Church who is responsible for this attack, why would they act now?"

Situace tehdejší doby: jsou zveřejněny dokumenty o zfalšování příběhu Kristova života a smrti, předpokládá se, že Vatikán bude čelit krizi víry. Není přímo zmíněno, o jaký útok se jedná, ale předpokládá se, že jde o ideologický útok na církve. Členy VV nejsou tedy kontextově zapojeny.

(Owen 33) What I remember best is Sunday school in the Episcopal Church.

Také jde o příklad, kdy touto větou začíná nový odstavec a informace je tedy pouze předpokládána, jelikož celá kniha pojednává o vzpomínkách vypravěče na své dětství prožité s kamarádem Owenem. Většina členů ve VV je kontextově nezapojená, je rematická.

(Owen 25) It was Owen who introduced me to Wall's *History of Gravesend*, although I didn't read the whole book until I was a senior at Gravesend Academy...

Tato VV nese nepřímou informaci, kdy z předchozího kontextu pouze víme, že se mluví o Gravesendu a vypravěč nás seznamuje s okolím, s životem zde, se vzpomínkami na toto město. Poprvé je zmíněn titul knihy či místní kroniky.

(Jigsaw 87) o stranu předem....The phone began to ring again. It rang eight times. Then it stopped...The phone did not ring again.dále pak....'Didn't you see that decal on the back door?' „These premises are protected by the Buckley Alarm System.“

'That makes two of us. Was it you who called ten minutes ago?'

Tento příklad řadím do skupiny B, jelikož kontext je velmi vzdálen a je tedy informačně zatíženější než VČ.

(Jigsaw 141) But there was more, oh there was yet more, a policeman's lot is not a happy one. For example, was it not Irving Krutch, the provocateur, who had told the police that Alice's piece, together with a torn list of names, had been willed to her sister...?

Alice Bonamico má jeden z hledaných kousků, jeden z ústřížků skládky, ale v nejbližším kontextu se o tom nemluví, pouze pokud listujeme dále v knize. Jde tedy o informaci předpokládanou, nepřímo sdělenou. VV tedy nese nejvyšší stupeň VD, je kontextově nezapojená.

(Jigsaw 150) These days, it was getting more and more difficult to arrest a person even if you caught him with a hacksaw in his bloody hands, standing over a dissected corpse. How could you arrest a moustache-twirling villain who had an alibi as long as a peninsula? How indeed? It was Carella who first got the idea.

Situační kontext, kdy policisté nevěděli, jak zatknout podezřelého pachatele, který měl neotřesitelné alibi, ale Carella jako první přišel s nápadem. Není přímo zmíněno slovo „idea“, jen je to předpokládané, proto tento příklad spadá do této skupiny a VV je informačně nejzatíženější.

(Sadie 113) He supposed that what he had shared with Cindy was a marriage, of sorts, and the sudden termination of it...well, it was silly to think of it in terms of a marriage.

Této větě přímo předchází příklad ze skupiny I.A: (Sadie 113) Then why was he expending all this energy? He recalled reading someplace that when a man and a woman got divorced, it was usually the man who remarried first. V tomto kontextu jsou pouze obecné informace o ženách mužích, ne konkrétní informace o Cindy a Klingovi, postavách z knihy. Proto jsou členy VV kontextově nezapojené.

4.2.3 Skupina II

Zahrnuje případy VK, ve kterých VČ nese nejvyšší stupeň VD. Relevantní částí pro posun komunikace je VV. VČ je tematický (kontextově zapojený), VV je rematická. Schéma konstrukce vypadá takto: VČ – R1; VV – R2. Vytčení slouží k rematicizaci elementu, který by ve větě bez vytčení byl tematický a s nejnižším stupněm VD. Konstrukce tohoto typu má dva informační vrcholy (a dvě intonační centra) – jeden ve VČ, druhý ve VV. Zdůrazňuje vztah mezi VČ a VV, někdy explicitně vyjadřuje vztah k předchozímu kontextu. Někdy jde o prostředek, který slouží k zjednodušení příliš složitěho souvětí.

V mé excerpici se objevily 3 příklady.

(Jigsaw 149) It was the belief of every detective on the 87th Squad that the *real* motive behind half the crimes being committed in the city was *enjoyment*, plain and simple - the *fun* of playing Cops and Robbers.

Tato věta se velmi podobá „appositive clause“.

(Da Vinci 116) Sophie needed Langdon for herself, and it was this dilemma that left Sophie only one logical conclusion.

(Da Vinci 174) The Priory of Sion believed that it was this obliteration of the sacred feminine in modern life that had caused what the Hopi Native Americans called *koyanisquatsi*...

Do této skupiny by patřily i tzv. nepravé vytýkací konstrukce, jichž je 25 příkladů, které se shodují ve struktuře věty, ale vytýkají téma, nejčastěji vytýkají příslovečné určení času a místa a často bývají jen místní a časovou kulisou. O nich ale bude zmínka v kapitole 4.3.1.

4.3 Vytčené příslovečné určení

Většinou se vytýká příslovečné určení místa a času, dále pak i příslovečné určení způsobu, příčiny a důvodu. Příslovečné určení jako vytčený prvek je zastoupen v mé excerpce v počtu 35 příkladů, které by patřily do I. skupiny a dále pak 25 příkladů, které by patřily do II. skupiny, o nichž jsem se již zmiňovala a kterým se jinak říká nepravé VK. Jak také Quirk (18.26) uvádí, vytčení časového urč. zdůrazňuje jeho funkci vytvářet časovou či místní kulisu.

Nejčastěji je vytčeno příslovečné určení místa, celkem 14 příkladů:

(Da Vinci 84) *Andorra*, he thought, feeling his muscles tighten. Incredibly, it was in that barren and forsaken suzerain between Spain and France, shivering in his stone cell, wanting only to die, that Silas had been saved.

(Fortress 50) It was there that she became one of the hibakusha - the radiated people.

(Fortress 131) It was there that he'd learned about computers.

(Fortress 238) Jabba's home base was a raised workstation overlooking the NSA's underground, ultra-secret databank. It was there that a virus would do the most damage and there that he spent the majority of his time.

(EU Voice 31) It is here that the hand of research policy can be seen most clearly shaping the doctoral reform agenda, since network of research excellence are a defining theme of the resent EU research programmes.

(Owen 27) It was from my cousins that I first heard that my mother was thought to be "a little simple"; it would have been from their mother - from Aunt Martha - that they would have heard this.

(Owen 36) My mother and my Aunt Martha were high-school girls - what they saw of Gravesend Academy was only at the dating end...

(Owen 145) Therefore, it was not upon my mother's closed coffin that our chief of police fixed his stare.

(Owen 171) It was in a room on the third floor that Owen discovered the prophylactics.

(Owen 171) It was in the third-floor room of a senior named Potter - an advisee of Dan's - that Owen found a half-dozen or more prophylactics, in their foil wrappers, not very ably concealed in the sock compartment of the dresser drawers.

(Owen 204) It was therefore within this anxious arena - of having the dinner table cleared - that I announced to my grandmother and Lydia why Owen Meany had *not* sought the advice of Mother's voice and singing teacher.

(Owen 212) It was from the perspective of his knees - when Mr Fish's head was only slightly above Owen Meany's - that Mr Fish received his first full look at the averted face under the hood.

(Owen 247) We children could remember most of the words to the first verses; it was in the latter verses of the carols that my mother and Aunt Martha put their years in the Congregational Church Choir to the test.

(EU 2004 7) It is on this foundation that the great humane ideas have grown to fruition.

Dále pak je časté vytčení príslovečné určenie času v počtu 11 príkladů:

(Da Vinci 109) Pausing in the shadow of the massive doorway, he took a deep breath. It was not until this instant that he truly realized what he was about to do, and what awaited him inside.

(Da Vinci 195) As she descended again to the deserted living room, she stood a moment in the silence, wondering what could possibly be happening. It was then that Sophie heard it.

(Fortress 200) It was then that she felt the warm sticky liquid.

(Sadie 150) The waiter left, and the silence lengthened, and it was then that Kling began to suspect something was wrong, something was terribly wrong.

(EU Rep.2 7) The EU and Canada have been asking the U.S. to repeal the Byrd amendment since 2000 but it was only in November 2004 that the Wto gave the go-ahead for retaliative measures.

(Owen 94) I knew from the first that my mother had picked a winner when she picked Dan, but it was not until the day after my mother's death that I knew she'd picked a smart man, too.

Zde v tomto případě se nejedná o tematické použití vazby „it was...until...“, ale časová informace je rematická, je informačně zatížená, není zde pouze pro časovou ilustraci či jako kulisa. Totéž platí i o příkladě , který bude následovat (Owen 100).

(Owen 97) It is on red-letter days, especially, that I think about Owen.

(Owen 100) It wasn't until then that I realized Owen had already conveyed his message to me - via the armarillo.

(Owen 210) It was with the word *different* that my grandmother shivered.

(Owen 212) It was then that Mr Fish approached close enough to the gravestone to read his own name thereon.

(Owen 342) It wasn't until the fall term of 1960 that Gravesend Academy students found an interesting use for draft cards.

Na rozdíl od nepravých VK, jež jsou velmi často tvořeny „it was not until...that“, je v této větě velmi důležitá informace o čase, kdy studenti Gravesendské Akademie objevili zajímavé použití pro povolávací rozkazy.

V jednom případě je velmi obtížné rozlišit, zda je vytčené příslovečné určení času či místa:

(Fortress 18) From time to time, when he needed to renew his squash club membership or restring his old Dunlop with gut, he earned extra money by doing translating work for government agencies in and around Washington. It was on one of those jobs that he'd met Susan.

Není zde jisté, zda se jedná o časovou skutečnost, kdy ji potkal, či zda se jedná o místo, kde ji potkal.

Také se zde vyskytují i jiná příslovečná určení, jako například způsobu v širším slova smyslu se 3 příklady:

(Weekly 20) "It is with deep regret and after much thought that I have today advised the prime minister that I wish to resign from office.

(EU 2004 10) It was in this spirit that the manifesto was drafted: Realising the Idea of Europe, Ten Conclusions for the Political Leaders of the European Union.

(Owen 267) It was not out of love that I wanted to meet my father, but out of the darkest curiosity - to be able to recognize, in myself, what evil I might be capable of.

Všechna tato vytčení jsou realizována předložkovou vazbou, která je velmi specifická a často používaná pro vytýkání příslovečného určení.

A nakonec se v mé excerpce vyskytují příslovečná určení důvodu a příčiny v 6 příkladech:

(Fortress 52) Moral integrity was of paramount importance to him. It was for this reason that his dismissal from the NSA and subsequent deportation had been such a shock.

(EU Rep. 13) It is for this reason that Members of the European Parliament have been asked to support a Written Declaration by Den Dover and Kathy Sinnott in support of the prolongation of this reduced rate following discussion at a meeting of the Forum in the European Parliament for Construction FOCOPE of which they are President and Vice President respectively.

(EU 2004 7) It is from these same values that we draw our human dignity, it is because of these values that each human being - because he is a human being - has the right to our respect.

(EU 2004 10) It was for this exact reason that the gathering was extremely diverse in so many ways, for it were the very differences themselves that allowed insight into the complexity of the issues and the presuppositions held by widely divergent persuasions.

(Owen 98) It was because I trusted Dan Needham that I gave the armadillo to Owen.

Toto je jediný případ vytčení z mé excerpce, kdy je vytčený člen realizován větou uvozenou spojkou „because“.

(Owen 248) It was, Dan politely reasoned, ‘strictly for company’s sake’ that he wanted my grandmother to see *A Christmas Carol*, and even spend a short time enjoying the festive atmosphere of the last party.

4.3.1 Nepravá VK

Těchto nepravých vytýkacích konstrukcí, jež vytýkají tematický prvek a réma věty se nachází ve vedlejší větě, z níž většina prvků je nezapojených, to znamená, že VV nese novou informaci, se v literatuře objevuje mnoho, v mé excerpci se objevilo dohromady 28, z nichž 3 příklady vytýkají tematický podmět, o nichž jsem se již zmínila v kapitole 4.2.3, ale znovu je zde použiji pro celkový přehled této problematiky:

(Da Vinci 116) Sophie needed Langdon for herself, and it was this dilemma that left Sophie only one logical conclusion.

V této větě je důležitější informací to jediné logické vysvětlení, ne to dilema, z něhož vyústilo.

(Da Vinci 174) The Priory of Sion believed that it was this obliteration of the sacred feminine in modern life that had caused what the Hopi Native Americans called koyanisquatsi...

Rématem této věty není vytěsnění posvátné ženy v moderním světě, ale to, co to zapříčinilo, čímž je ten domorodý název koyanisquatsi.

(Jigsaw 149) It was the belief of every detective on the 87th Squad that the real motive behind half the crimes being committed in the city was enjoyment, plain and simple - the fun of playing Cops and Robbers.

Na této větě je zřetelně vidět, co je rématem, jsou to slova v kurzívě, již autor použil pro zdůraznění.

Nejčastěji vytčeným tematickým členem je příslovečné určení času či místa, jenž, jak již bylo také zmíněno výše, utváří situační kulisu. Příkladů v mé excerpci je 25:

(Angel 64) It was during Elliot's life time-out that the demon had begun to visit his dreams.

(Da Vinci 34) But it was straight ahead, to the east through the archway, that Langdon could now see the monolithic Renaissance palace that had become the most famous art museum in the world.

(Da Vinci 163) It was at that moment, eyeing his cellular phone, that Fache realized the answers were in the palm of his hand.

(Da Vinci 209) It was not until an hour later, as he staggered from the meeting, that the devastating implication settled in.

(Da Vinci 211) It was not until their taxi had settled into a monotonous northbound hum on Rue de Clichy that Langdon felt they'd actually escaped.

Vazby typu „it was not until...that“ mají tendenci vytýkat tematický prvek.

(Da Vinci 226) It was then that Langdon heard the metallic voice of the taxi company's dispatcher coming from the dashboard.

(Da Vinci 342)Mary Magdalene secretly traveled to France..... It was here in France that she gave birth to a daughter.

(Da Vinci 405) It was three minutes later that Teabing heaved a frustrated sigh and shook his head.

(Da Vinci 546) It was several weeks later that he received the phone call that changed all that.

(Da Vinci 559) It was late afternoon when the London sun broke through and the city began to dry.

(Fortress 19) It was a crisp morning during fall break when Becker returned from a morning jog to his three-room faculty apartment to find his answering machine blinking.

(Fortress 371) It was then that Becker heard the familiar screech of metal on concrete.

(Fortress 420) It was then that Strathmore knew Greg Hale would die.

(Fortress 509) It was then that he understood.

Všechny tři posledně zmíněné příklady uvádí nový odstavec a pouze poukazují na časovou kulisu děje.

(Weekly 31) It was after Fitzwilliam's death in an air crash that Gaskell decided to try his hand at bookmaking.

(Weekly 45) It's definitely this time of year when Vancouver's perpetual love affair with running turns into a full-blown obsession.

(EU Voice 12) It was during a short intership at an audiovisual company in Stuttgart that she met her German-born journalist husband, Peter.

(EU 2004 51) It is only now that European integration is beginning to falter that the citizen is being 'discovered' - after almost 60 years.

(The Epoch 3) It was not until either the Red Army was satisfied or the kidnapped families were completely drained of resources that the hostages were sent home, many as their last gasp.

(Owen 21) It wasn't until she died - without a word to me concerning who my father was - that I felt I'd been cheated out of information I had a right to know; it was only after her death that I felt the slightest anger toward her.

Na tomto souvětí je vidět, že je zde obsažena 2x nepravá VK, obě pouze poukazující na časové okolnosti smrti matky Owena, ale hlavní informaci nesou VV.

(Owen 35) He was my best friend, and with our best friends we overlook many differences; but it wasn't until we found ourselves attending the same Sunday school, and the same church, that I was forced to accept that my best friend's religious faith was more certain than anything I heard in either the Congregational or the Episcopal Church.

(Owen 165) It was during an evening of Mr Peabody's duty that a first-year boy was daugled by his heels from the yawning portal of the fourth-floor laundry chute.

Opět věta, která uvozuje nový odstavec a uvádí čtenáře do nové časové situace.

(Owen 251) It was the way the play had opened every night; but it wasn't until Christmas Eve that it ocured to me how many of these same townspeople must have been present in those bleacher seats that summer day.

(Owen 253) It was a futile search; but it was then and there that I started to remember.

A nakonec 1 příklad vytčení tematického příslovečného určení způsobu:

(Weekly 42) So it was with some relief that Cornwall was able to pounce quickly on another survey, this time by the Land Registry, which found that house prices in Cornwall had risen higher...

4.4 Vytčený přísudek

Jak je již známo a jak již bylo řečeno dříve, VK neslouží k vytýkání přísudku, ale PVK může přísudek vytknout. K vytýkání přísudku patří také alternativy PVK, které požívají namísto počátečního wh-slova obecný antecedent jako je například „the thing“, „the person“, „all“, „the one“ apod. V mé excerpici byl přísudek vytčen v 6 příkladech, z nichž 4x pseudovytýkací konstrukcí a 2x pomocí obecného antecedentu.

Pokud jde o realizaci přísudku, VP (verb phrase) byla realizována 4x holým infinitivem bez „to“ a 2x plným infinitivem.

- plným infinitivem (2 příklady)

(What is... 8) What the EU has to do is to adapt to globalisation by stepping up innovation and improving training, new technology use, labour market flexibility and the solvency of social security, in view of demographic ageing.

(The Epoch 21) What it will do is to kill a few corrupt individuals as a taken sacrifice for the sake of its image.

-holým infinitivem bez „to“ (4 příklady)

(Angel 67) "What you need to do is dust them every week or two."

(Fortress 158) The first thing a cryptographer did every morning was type the privacy code that unlocked his terminal.

(Fortress 420) All he had to do was pull a level and the remaining power in Crypto would die.

(The Epoch 24) What it has done, by means of blood stained rule and tyranny, is establish and maintain despotism in the form of a "Party Possession."

5. České ekvivalenty anglických VK

5.1 Úvodní poznámky, zdroje excerptce

Ačkoli moje práce obsahuje excerptci tří stylů, prakticky jsou dostupné pouze překlady beletrie, a jelikož ani v této kategorii jsem některá díla v českém překladu neměla k dispozici, pracuji v této kapitole s celkovým počtem 83 českých vět.

Překladaatelé využívají slovosledných možností českého jazyka, někdy finální pozice, kdy réma věty se v české větě objevuje na konci (často s použitím rematizátorů) a jindy iniciální pozice, kdy réma v českém překladu dal překladaatel na začátek (vždy za použití rematizátorů).

Příklady překladu s rématem na konci věty:

(Da Vinci č.68) It was a scream of anguish that startled the ghost from his slumber.

Ze spánku probudil ducha výkřik úzkosti.

(Da Vinci č.194) The last thing he needed to appear tonight was weak or fearful.

Dnes v noci rozhodně nepotřeboval vypadat slabě či ustrašeně.

(Da Vinci č.280) "The same, except for one catch. According to these unaltered gospels, it was not *Peter* to whom Christ gave directions with which to establish the Christian Church. It was *Mary Magdalene*."

"To souhlasí, až na jednu maličkost. Podle těchto neupravovaných evangelií Kristus nedal své instrukce, jak vybudovat křesťanskou církev, Petrovi, ale Máří Magdaleně."

(Fortress č.68) It was the letters ARA in the address that had caught Susan's eye.

Susaninu pozornost upoutala právě písmena ARA v adrese.

Příklady překladu s použitím rématu na začátku věty:

(Da Vinci č.281) "My dear child, it was not Mary Magdalene's royal blood that concerned the Church so much as it was her consorting with Christ, who *also* had royal blood."

"Má drahá, královská krev Máří Magdaleny církev sice příliš nevzrušovala, ale její spojení s Kristem rozhodně ano, protože Ježíš pocházel *také* z rodu králů.

(Da Vinci č.225) Sophie's university instructors, while presenting computer encryption methods for securing data, praised modern cryptologists like Zimmerman and Schneier but failed to mention that it was Leonardo who had invented one of the first rudimentary forms of public key encryption centuries ago. Sophiini profesori na univerzitě ve svých přednáškách o počítačovém šifrování tajných dat vysoce oceňovali moderní kryptology, jako byl Zimmerman nebo Schneider, ale zapomínali se zmínit o tom, že to byl právě Leonardo, kdo před mnoha stoletími vynalezl jednu z prvních metod utajování informací.

Zde je vidět, že se překladatel držel původní věty, překlad je velmi přesný, s použitím rematizátoru „právě“ je réma o to zřetelnější.

Rematizátory jsou zdůrazňující výrazy, i zápor, který je nejčastěji použit při kontrastu, z rematizátorů byla nejčastěji z celkového počtu 83 českých překladů použita částice „právě“ – 13 příkladů, dále pak její obdoby jako „koneckonců právě“ – 1 příklad, „právě když“ – 1 příklad (v nepravé VK), dále pak „teprve když“ – 1 příklad (v nepravé VK), „přece“ – 1 příklad, „však“ – 1 příklad, „zase“ – 1 příklad, „až“ – 1 příklad, „co“ – 1 příklad, „to, co“ – 1 příklad, „teprve“ – 2 příklady (v nepravých VK), „opravdu“ – 1 příklad, „vlastně“ – 1 příklad, „pro změnu“ – 1 příklad. U překladu PVK bylo použito z rematizátorů „spíš“ – 1 příklad, „však“ – 2 příklady, „to, co“ – 2 příklady, „tím“ 2 příklady. U jednoho případu RPVK bylo použita částice „právě“. Velmi často se objevovala kombinace rematizátorů s použitím ukazovacích zájmen „to, tím“ na začátku vět. O tom ale konkrétněji v následujících kapitolách.

5.2 Vytčený podmět a předmět

Nejčastěji vytýkaným větným členem je podmět a dále pak předmět. Z celkového počtu 83 českých vět, spadá 42 příkladů vytčení podmětu a 12 příkladů vytčení předmětu do této skupiny.

Vytčený PODMĚT

Z děl připadá 1 příklad vytčeného podmětu na dílo Nebe, Peklo, Ráj, 5 příkladů jsem načerpala z díla Skládačka, 20 příkladů ze Šifry mistra Leonarda, 7 příkladů z Digitální pevnosti a 9 příkladů z Modlitby za Owena Meanyho.

(Ashes č.8) "It's a betrayal, that's what it is."

"Je to zrada horší než bratrovražda," říkala babička.

Překladatel použil velmi volný překlad, kdy navíc použil slovo „bratrovražda“ a réma původní věty v jeho interpretaci zaniká. Vyniklo by intonací, která je možná jen v mluvené formě.

(Jigsaw č.91) "Was it you who called ten minutes ago?"

"...To jste byl vy, kdo sem před deseti minutami volal?"

V tomto příkladě se překladatel věrně držel předlohy a réma zachoval jak umístěním, tak také jako větný člen zdůrazněním „to byl....kdo“, kdy také vhodně přeložil konektivum „who“ jako „kdo“.

(Jigsaw č.95) "Who?" "That's not important, Gerry. What *is* important is that one of them had a piece of a photograph in his hand..."

"Kdo to byl?" "To není tak důležité, Gerry. Důležité je, že jeden z nich měl v ruce kousek fotografie..."

Opět zachování rématu věty a věrný překlad původní věty jako i u následujícího příkladu.

(Jigsaw č.150) For example, was it not Irving Krutch, the *provocateur*, who had told the police that Alice's piece, together with a torn list of names, had been willed to her sister...?

Nebyl to například Irving Krutch, *provocateur*, kdo pověděl policii, že ústřížek Alice Bonamicové, spolu s přetrženým seznamem jmen, zdědila její sestra...?"

(Jigsaw č.160) It was Carella who first got the idea.

Carella s tím dobrým nápadem přišel.

V tomto příkladě překladatel nezvolil správně umístění réma do iniciální pozice, jelikož nepoužil žádného rematizátoru, v jeho překladu je réma nejasné, vyznívá spíše na posledním slově. Změnila bych jeho překlad slovosledně pro zdůraznění réma věty: S tím dobrým nápadem přišel Carella. Umístěním do finální pozice je réma důraznější.

(Jigsaw č.160) Hawes took offence at that, saying he was as tolerant a man as ever lived, in fact, it was his very tolerance that *caused* his reluctance, he simply didn't want to offend Brown by suggesting an idea that probably wouldn't work anyway.

Hawes to přijal jako urážku a řekl, že jestli je někdo tolerantní, tak je to on, a že jeho neochota de facto pramení právě z jeho tolerance, poněvadž prostě nechce Browna urazit tím, že mu navrhne plán, který stejně k ničemu nepovede.

Překladatel zde použil dvojí důraz na réma věty, a to umístěním jej do finální pozice a použitím rematizátoru „právě“, což se samozřejmě nevylučuje.

(Da Vinci č.56) *These priests should be hanged twice!* Fache had declared. *Once for their crimes against children. And once for shaming the good name of the Catholic Church.* Collet had the odd sense it was the latter that angered Fache more.

Takové kněze by měli pověsit hned dvakrát! prohlásil Fache. *Poprvé za to, co udělali těm dětem. A podruhé za zhanobení dobrého jména katolické církve.* Collet měl zvláštní pocit, že ta druhá věc se kapitána dotkla ještě víc.

Překladatel v češtině umístil réma na konec věty, na „ještě víc“, čímž změnil réma původní věty.

(Da Vinci č.69) "Thank you, Father." The priest touched his bloody lip. "It is I who am thankful, my friend."

"Děkuji vám, otče." Kněz se dotkl svého krvavého rtu. "Já jsem ti vděčný, můj příteli."

Srovnala bych tento příklad s (Jigsaw č.160), kdy bych opět pro zdůraznění réma věty použila odlišného překladu: To já jsem ti vděčný.... Ukazovací zájmeno nahradí rematizátory, jež jsou při umístění rématu na začátku věty zapotřebí.

(Da Vinci č.155) Oddly, though, rather than the usual Jesus-blessing-John scenario, it was baby *John* who was blessing Jesus....and Jesus was submitting to his authority!

Podivné však je, že v tomto případě malý Jan žehná Ježíši - místo aby Ježíš, jak bylo obvyklé, žehnal Janu Křtiteli - a Ježíš se jeho autoritě podřizuje!

V originálním textu autor poukazuje na réma věty nejen vytčením, ale i jiným stylistickým prostředkem, jímž je použití kurzívy. To překladatel nezachoval a celkově je jeho překlad velmi volný. V jeho podání není réma věty výrazné.

(Da Vinci č.188) After all, it had been Aringarosa who gave Silas life in the first place....in that small rectory in Spain, educating him, giving him purpose.

Byl to koneckonců právě Aringarosa, kdo mu jej poskytl.....tenkrát na té malé faře ve Španělsku, kde ho učil a ukázal mu smysl života.

Překladatel použil rematizátoru v podobě „koneckonců právě“, réma se nachází stejně jako v originálu na začátku věty. Také je vhodně přeloženo konektivum „who“ jako „kdo“.

(Fortress č.68) It was the letters ARA in the address that had caught Susan's eye.

Susaninu pozornost upoutala právě písmena ARA v adrese.

V tomto příkladě je vidět vhodné přemístění rématu z iniciální pozice v původní věty do finální pozice v překladu. Překladatel použil nejčastější rematizátor „právě“.

(Fortress č.370) Now it was Strathmore who went rigid.

Ted' ztuhl pro změnu Strathmore.

Stejně jako u předchozího příkladu se jedná o změnu pozice rématu a použití rematizátoru, v tomto případě „pro změnu“.

Vytčený PŘEDMĚT

Z děl připadá 1 příklad na Nebe, Peklo, ráj, 4 příklady na Šifru mistra Leonarda, 6 příkladů na Digitální pevnost a 1 příklad na Modlitbu za Owena Meanyho.

(Ashes č. 89) A Russian voice was explaining in a highly poetic manner that what we were seeing was a wheat harvest.

Na plátně se vlnily klasy, kombajny je podtínaly, hrála symfonie, pěvecký sbor a ruský hlas vysvětlil, že jde o pšenici.

Zde je patrný volný překlad, kdy většina slov použita v českém překladu se v originální větě nenachází. Pozice réma ale je zachována, a tou je finální.

(Da Vinci č. 266) "What he means," Langdon said, "is that we worship the gods of our fathers."

"Tím chce říct," vysvětlil Langdon, "že uctíváme bohy našich otců."

(Da Vinci č.266) "What I mean," Teabing countered, "is that almost everything our fathers taught us about Christ is *false*...."

"Tím chci říct," prohlásil Teabing, "že prakticky vše, co nás otcové učili o Ježíši, je *falešné*."

V těchto dvou příkladech se překladatel věrně držel původních vět a namísto rematizátorů použil ukazovací zájmeno „tím“.

(Da Vinci č.321) Sophie looked amazed. "I guess that explains *P.S. Find Robert Langdon*. Langdon sensed it was actually something *else* in the manuscript that had piqued Saunière's interest.

Sophie vypadala ohromeně. "Myslím, že to vysvětluje vzkaz *P.S. Najdi Langdona.*" Langdon měl pocit, že ve skutečnosti to bylo něco *jiného*, co v rukopise Saunièra tak zaujalo, ale toto téma probere se Sophií, až budou sami.

Překladaatel ponechal stylistický prostředek autora a réma věty uvedl také v kurzívě a také zachoval iniciální pozici ve větě.

(Da Vinci č.280) "The same, except for one catch. According to these unaltered gospels, it was not *Peter* to whom Christ gave directions with which to establish the Christian Church. It was *Mary Magdalene.*"

"To souhlasí, až na jednu maličkost. Podle těchto neupravovaných evangelií Kristus nedal své instrukce, jak vybudovat křesťanskou církev, *Petrovi*, ale *Máří Magdaleně.*"

Jedná se o vytčený předmět nepřímý. Překladaatel zvolil vhodně finální pozici rématu a ponechal kurzívu jako stylistický prostředek autora.

(Fortress č. 47) Tankado had accepted all that. But what he could *never* accept was that the bomb had robbed him of ever knowing his mother.

To všechno by Tankado pochopil. Nikdy se však nesmířil s tím, že ho bomba připravila o příležitost alespoň poznat matku.

Z rematizátorů je použit „však“ pro zdůraznění rématu v iniciální pozici.

(Fortress č.141) "What we are looking for is a *prostitute.*"

"To, co hledáte vy, není společnice, ale *prostitutka.*"

Překladaatel si zde hraje se slovíčky, použil navíc slovo společnice pro vysvětlení situace. Réma je v kurzívě a nachází se v obou příkladech ve finální pozici. Počátečné „what“ je velmi vhodně přeloženo jako „to, co“.

V češtině není koncová rematická pozice sama příznaková, ale naopak obvyklá – k vytvoření dojmu příznakovosti se musí často využít rematizátorů nebo uměle vloženého kontrastu, jako v tomto předcházejícím případě.

5.3 Vytčené příslovečné určení

Z 83 příkladů je 12 příkladů vytčení příslovečného určení - 4 příklady ze Šifry mistra Leonarda, 6 příkladů z Digitální pevnosti a 2 příklady z Modlitby za Owena Meanyho.

(Da Vinci č.66) *Andorra*, he thought, feeling his muscles tighten. Incredibly, it was in that barren and forsaken suzerain between Spain and France, shivering in his stone cell, wanting only to die, that Silas had been saved.

Andorra, pomyslel si a cítil, jak se mu napínají svaly. A přece to bylo v této neúrodné a pusté zemi mezi Španělskem a Francií, kde byl Silas, chvějící se ve své kamenné cele a toužící po smrti, spasen.

V této větě je vytčeno příslovečné určení místa, překladatel se věrně držel originální věty a pro zdůraznění réma věty, jež nechal na začátku, použil rematizátoru „přece“. Velmi zajímavý je také překlad konektiva „that“ jako „kde“, čehož je užito kvůli tomu, že jde o místo.

(Da Vinci č.87) Pausing in the shadow of the massive doorway, he took a deep breath. It was until this instant that he truly realized what he was about to do, and what awaited him inside.

Ve stínu masivní vstupní brány se na chvíli zastavil a zhluboka se nadechl. Teprve v tomto okamžiku si naplno uvědomil, co se právě chystá udělat a co na něj uvnitř čeká.

Na rozdíl od nepravých VK, je toto vytčení příslovečného určení času rematické, jelikož vysvětluje celou situaci, kterou podtrhuje i předešlý kontext. Překladatel použil rematizátoru „teprve“ pro větší důraz.

(Da Vinci č.159) As she descended again to the deserted living room, she stood a moment in the silence, wondering what could possibly be happening. It was then that Sophie heard it.

Když znovu sestoupila do prázdného obývacího pokoje, na chvíli se zastavila a přemýšlela, co se tu může dít. A v té chvíli to uslyšela.

Tentýž příklad jako předešlý, kdy je vytčeno příslovečné určení a informace, kterou nese, je velmi důležitá. Pro důraz v mluvené formě by bylo třeba i použití intonace. V češtině překladatel umístil réma na „uslyšela“, kdy kontrastuje předešlé slovo „silence“.

(Da Vinci č.485) It is from this hallowed Rose Line that Rosslyn - originally spelled Roslin - takes its name.

Podle této uctívané Růžové linie - v angličtině Rose-Line - také Rosslynská (původně se psalo Roslinská) kaple dostala jméno.

Překlad je velmi volný, překladatel změnil podřadné souvětí na větu jednoduchou, ale významově se od originálu nevzdálil. V původní větě bylo vytčeno příslovečné určení místa.

(Fortress č.17) From time to time, when he needed to renew his squash club membership or restring his old Dunlop with gut, he earned extra money by doing translating work for government agencies in and around Washington. It was on one of those jobs that he'd met Susan.

Čas od času. Když potřeboval zaplatit příspěvky ve squashovém klubu nebo dát raketu na nový výplet, si přivydělával překlady pro vládní úřady ve Washingtonu a okolí. A právě při jednom z takových melouchů se seznámil se Suzan.

Zde v originální větě nelze rozlišit, zda se jedná vytčené příslovečné určení místa či času, překladatel ale větu přeložil s použitím příslovečného určení času, což napovídá předložka „při“. Zvolil také vhodně rematizátor „právě“, který zdůrazňuje větné réma, které se nachází na začátku věty.

(Fortress č.47) It was there that she became one of the hibakusha - the radiated people.

V roce 1945 se jeho matka stejně jako spousta jejích přátel přihlásila mezi dobrovolníky, kteří v Hirošimě pracovali v lazaretech pro hibakuša - ozářené. Zbytkové ozáření tak poznamenalo i ji.

Zde překladatel velmi volně přeložil původní souvětí, udělal z něj dvě věty a požil i slova z kontextu. V originální větě je vytčeno příslovečné určení místa, které zdůrazňuje

msíto, kde se to postavě knihy stalo, kde byla ozářena. Z věty od českého překladatele vyznívá, že nejdůležitější informací je, že se to nestalo jen ostatním, ale že se stalo i jí, réma české věty je na konci, réma původní věty se stalo pouze místní kulisou.

(Fortress č.49) Moral integrity was of paramount importance to him. It was for this reason that his dismissal from the NSA and subsequent deportation had been such a shock.

Morální bezúhonnost mu byla nade vše. Právě proto představovalo jeho propuštění z NSA a následná deportace takový šok.

V tomto příkladě překladatel ponechal původní réma věty, jímž bylo příslovečné určení příčiny, překladatel vhodně zvolil příslovce „proto“ spolu s užitím rematizátoru „právě“.

(Fortress č.119) It was there that he'd learned about computers.

Právě tam se naučil pracovat s počítači.

V kontextu se mluví o tom, že sloužil u námořnictva a bylo to právě tam, kde...Proto vytčené příslovečné místo je rématem. Překladatel ponechal réma, také i umístění ve větě a jelikož se réma nachází na začátku věty, je třeba použít vhodný rematizátor, což udělal, použil nejčastěji používaný „právě“.

(Fortress č.179) It was then that she felt the warm sticky liquid.

A právě v tuto chvíli ucítila tu teplou lepkavou tekutinu.

Jde o stejný případ jako předchozí příklad, ouze s vytčeným příslovečným určením času, také s použitím rematizátoru „právě“.

(Fortress č.212) Jabba's home base was a raised workstation overlooking the NSA's underground, ultra-secret databank. It was there that a virus would do the most damage and there that he spent the majority of his time.

Jabbovu domovskou základnou byl vyvýšený terminál s výhledem na podzemní ultratajnou databanku NSA. Právě zde by virus napáchal největší škody a právě tady také Jabba trávil většinu času.

Opět obdobný příklad, vytčení příslovečného určení místa, zachováno umístění réma na začátku věty a použití rematizátoru „právě“.

(Owen č.25) It was from my cousins that I first heard that my mother was thought to be "a little simple"; it would have been from *their* mother - from Aunt Martha - that they would have heard this.

Až od bratřanců jsem poprvé slyšel, že prý byla "vlastně hloupá"; což nepochybně opakovali po své matce, tetě Martě.

V původní větě se nachází dvě paralelní VK, obě vytýkají příslovečné určení místa či původu. První VK je přeložena se zachováním rématu na začátku věty s použitím rematizátoru „až“, ale druhá věta je přeložena velmi volně a překladatel v tomto případě umístil réma na konec věty, což je v češtině obvyklejší a není zapotřebí užití rematizátorů.

(Owen č.34) My mother and my Aunt Martha were high-school girls - what they saw of Gravesend Academy was only at the dating end...

Maminka a teta Marta chodily na střední školu a akademii poznaly jen z tajných schůzek s chlapci...

Zde autor původní souvětí změnil na jednoduchou větu, přičemž vytčené příslovečné určení místa umístil na konec věty.

5.3.1 Nepravá VK

Z celkového počtu mých českých překladů je 15 příkladů u nepravých VK. Nejčastější tendence je u všech překladatelů volný překlad bez jakýchkoli konektiv. Z těchto 15 příkladů bylo použito 2x spojky „when“, které byly obě přeloženy jako „když“ a 13x spojky „that“, z nichž 1x se vyskytl překlad „že“ a 12x nebyla spojka přeložena, byla použita jednoduchá věta bez konektiv. To je ale předpokládané, jelikož nepravé VK nejsou vytýkacími konstrukcemi v pravém smyslu a nemohou tak ani být překládány.

WHEN

(Da Vinci č.480) It was late afternoon when the London sun broke through and the city began to dry.

Bylo už pozdní odpoledne, když londýnské slunce konečně prorazilo dešťovými mraky a začalo vysoušet mokré ulice města.

V této větě jsou použita konektiva jako „už“ a „konečně“ pro umocnění pocitu a časovou kulisu.

(Fortress č.17) It was a crisp morning during fall break when Becker returned from a morning jog to his three-room faculty apartment to find his answering machine blinking.

Když se onoho chladného podzimního rána vrátil po joggingu do svého třípokojového služebního bytu, zjistil, že mu bliká kontrolka na telefonním záznamníku.

THAT

(Jigsaw č.158) It was the belief of every detective on the 87th Squad that the *real* motive behind half the crimes being committed in the city was *enjoyment*, plain and simple - the *fun* of playing Cops and Robbers..

Všichni detektivové z 87. pátracího oddělení dospěli v přesvědčení, že skutečným motivem dobré poloviny zločinů ve městě spáchaných je hravost a potěšení z vynalézavosti - rozkoš z té staré hry na strážníky a na zloděje.

(Da Vinci č.23) But it was straight ahead, to the east through the archway, that Langdon could now see the monolithic Renaissance palace that had become the most famous art museum in the world.

Přes pravé okénko, jižně za Seinou a Voltaireovým nábřežím, viděl Langdon dramaticky nasvětlenou fasádu starého vlakového nádraží - nyní ceněného *Musée d'Orsay*.

(Da Vinci č.93) Sophie needed Langdon for herself, and it was this dilemma that left Sophie only one logical conclusion.

Sophie potřebovala Langdona pro sebe a toto dilema vyústilo v jediné logické řešení.

(Da Vinci č.132) It was at that moment, eyeing his cellular phone, that Fache realized the answers were in the palm of his hand.

V tom okamžiku si Fache uvědomil, že odpověď na tuto otázku drží celou tu dobu v ruce.

(Da Vinci č.142) The Priory of Sion believed that it was this obliteration of the sacred feminine in modern life that had caused what the Hopi Native Americans called *koyanisquatsi*...

Převorství sionské věřilo, že toto vytěsnění posvátné ženy z moderního života zapříčinilo to, co původní obyvatelé Ameriky nazývají *koyanisquatsi*...

(Da Vinci č.171) It was not until an hour later, as he staggered from the meeting, that the devastating implication settled in.

O hodinu později se vypořádal z knihovny, a teprve si začínal uvědomovat katastrofické důsledky toho, co se právě dozvěděl.

Zde je velmi volný překlad, který byl zvolen pro tuto větu, jelikož v originální větě se nemluví o knihovně, ale o schůzi, z níž hrdina šel. I druhá polovina věty je velmi volně přeložena, jelikož se objevuje informace o něčem, co se dozvěděl, což opět původní věta nesděluje.

(Da Vinci č.173) It was not until their taxi had settled into a monotonous northbound hum on Rue de Clichy that Langdon felt they'd actually escaped.

Teprve když taxi plynule projíždělo severním směrem po Rue de Clichy, začal mít Langdon pocit, že se jim opravdu podařilo uniknout.

(Da Vinci č.186) It was then that Langdon heard the metallic voice of the taxi company's dispatcher coming from the dashboard.

V tom okamžiku Langdon zaslechl kovový hlas dispečera z přístrojové desky.

(Da Vinci č.288)Mary Magdalene secretly traveled to France..... It was here in France that she gave birth to a daughter.

....tajně odcestovala do Francie..... A zde ve Francii také porodila dceru.

(Da Vinci č.344) It was three minutes later that Teabing heaved a frustrated sigh and shook his head.

O tři minuty později si Teabing ztěžka povzdychl a potřásl hlavou.

(Da Vinci č.468) It was several weeks later that he received the phone call that changed all that.

O několik týdnů později přijal telefonní hovor, který to vše změnil.

(Fortress č.366) It was then that Strathmore knew Greg Hale would die.

V tu chvíli Strathmore věděl, že Hale zemře.

(Owen 19) It wasn't until she died - without a word to me concerning who my father was - that I felt I'd been cheated out of information I had a right to know; it was only after her death that I felt the slightest anger toward her.

Teprve když zemřela, aniž mi jediným slovem naznačila, kdo byl vlastně mým otcem, cítil jsem se ošizen o informaci, na kterou jsem měl nezadatelné právo; teprve po její smrti jsem se na ni začal trochu zlobit.

Nejčastější tendence při překladech nepravých vytýkacích konstrukcí je překlad jednoduchou větou bez jakýchkoli konektiv, někdy jsou použity rematizátory jako například „teprve“, ale pouze pro časovou kulisu. Velmi časté se jeví také umístění tematického prvku na začátku české věty.

5.4 Vytčený přísudek

Z celkového počtu 83 českých překladů se přísudek v mé excerpci objevil ve dvou případech, oba z díla Digitální pevnost. V bou případech se jedná o alternativu k PVK s použitím obecného antecedentu.

(Fortress č.143) The first thing a cryptographer did every morning was type the privacy code that unlocked his terminal.

Za směnu to sice byly miliony úhozů, ale nalézt mezi nimi přístupový kód k odemčení monitoru bylo prosté - kód byl to první, co každý dešifrant po příchodu do práce na klávesnici zadával.

Překladatel zvolil volnější překlad celé věty a réma věty úplně pozměnil. V původní větě je réma na předmětu slovesa „type“, a to na „code“ a v českém překladu je réma zachováno.

(Fortress č.366) All he had to do was pull a level and the remaining power in Crypto would die.

Zbývalo mu už jen zatáhnout za páku, a zbývající přívod proudu do spotřebičů dešifrovacího oddělení by byl vypnutý.

Zde se překladatel držel původního vytčeného rématu, přeložil ha také jako infinitiv a vhodně jej umístil do finální pozice.

IV. 6. Zastoupení VK v různých funkčních stylech

Zabývala jsem se třemi funkčními styly, a to stylem uměleckým, publicistickým a odborným. Ukazuje se, že co do frekvence VK existuje výrazný rozdíl mezi jednotlivými knihami, ale nezdá se, že by byl výrazný rozdíl mezi jednotlivými styly, pokud mohu soudit z mého vzorku, který je samozřejmě příliš malý na to, abych mohla spolehlivě určit průměrnou frekvenci výskytu.

Excerpovaná literatura se co do frekvence použití VK liší, s ohledem na počet stránek textu, počet řádků na stránku a počet slov na řádek, z čehož jsem dostala přibližný počet slov celé knihy či novin, nejčastěji se objevuje VK v odborné publikaci EU 2004, Europe. A Beautiful Idea?, dále pak podle pořadí: A Prayer for Owen Meany, EU Reporter, The Epoch Times, Weekly Telegraph, The Da Vinci Code, European Voice, Sadie When She Died, Digital Fortress, The Importance of Wholesale Financial Services to the EU Economy 2006, EU Reporter 2, Jigsaw, New Europe, What is the state of the enlarged Single Market?, Angel, Ashes, Ashes, All Fall Down, Digital Tachograph Training.

Podle žánrů se frekvence výskytu VK jeví takto: ačkoli se zdá, že je to výhradně beletristická záležitost, což se z četnosti výskytu na první pohled zdá jako samozřejmé, tak s ohledem na počet slov daných textů vyplývá, že tento stylistický prostředek je nejčastěji použit v mém vzorku v publicistice, dále pak v beletrii a nakonec v odborném textu. Malý výskyt VK v odborném textu se dá předpokládat, jelikož je psán často stručně, jasně, výstižně, jsou zde holá fakta bez okras a tento stylistický prostředek se tomuto vymyká.

Nejčastěji vytýkaným větným členem jsou podmět a předmět. Ty se ve větší míře vyskytují v beletrii.

Závěry jsou ovlivněny výběrem excerpované literatury.

Přehled:

7 ks beletrie: Sadie When She Died : 4x VK

5x PVK

(na počet stran 151 – 53 000 slov)

Digital Fortress : 13x VK

4x nepr.

9x PVK

(na počet stran 498 – 157 368 slov)

The Da Vinci Code : 24x VK

11x nepr.

4x PVK

(na počet 587 stran – 185 492 slov)

Angel : 2x VK

1x nepr.

6x PVK

(na počet 318 stran – 120 840 slov)

Jigsaw : 4x VK

1x nepr.

1x PVK

(na počet 154 stran – 54 054 slov)

Ashes, Ashes, All Fall Down : 1x VK

1x PVK

(na počet 154 stran – 38 192 slov)

A Prayer for Owen Meany : 68x VK

5x nepr.

25x PVK

(na počet 625 stran , čerpala jsem z 365 – 165 396

slov)

celkem: 116x VK

22x nepr.

51x PVK

(na 774 342 slov)

6 ks periodik : The Epoch Times : 11x VK

1x nepr.

17x PVK

(na počet 24 stran – 86 400 slov)

EU Reporter : 1x VK

1x PVK

(na počet 16 stran – 17 280 slov)

EU Reporter 2 : 3x VK

3x PVK

(na počet 16 stran – 15 440 slov)

European Voice : 2x VK

1x nepr.

4x PVK

(na počet 35 stran – 33 600 slov)

Weekly Telegraph : 6x VK

3x nepr.

4x PVK

(na počet 48 stran – 51 840 slov)

New Europe : 6x VK

1x PVK

(na počet 47 stran – 75 200 slov)

celkem: 29x VK

5x nepr.

30x PVK

(na 279 60 slov)

4 ks odborné literatury : What is the state of.... : 1x PVK

(na 31 stran – 12 617 slov)

The Importance..... : 2x VK

1x PVK

(na 54 stran – 19 440 slov)

EU 2004, Europe... : 12x VK

1x nepr.

5x PVK

(na počet 55 stran – 28 600 slov)

Digital Tachograph... : 0x VK

(na počet 20 stran – 2 240 slov)

celkem: 14x VK

1x nepr.

7x PVK

(na 62 897 slov)

Závěr

Hlavním úkolem práce bylo zkoumat výskyt dvou anglických konstrukcí (tzv. cleft sentence (VK) a pseudo-cleft sentence (PVK)) umožňujících zdůraznit určitý větný člen na základě excerptu současných autentických anglických textů. Přitom jsem si všímala, jak frekventované jsou konstrukce v různých žánrech (beletrie, publicistika a odborný text), na jakých faktorech závisí volba jedné či druhé konstrukce v daném kontextu a nakonec kontextové zapojenosti vytčených prvků a prvků vedlejší věty. Dále jsem si všímala, jaké větné členy jsou nejčastěji vytýkány a jaká omezení pro užití obou konstrukcí platí. Kromě toho jsem se pokusila stanovit, jak tyto dvě konstrukce zapadají do celkového systému angličtiny prostřednictvím rematicizace. Nakonec jsem se pokusila stanovit adekvátní ekvivalenty VK a PVK z hlediska českých překladatelů.

Cílem bylo tedy vymezit funkci vytýkací konstrukce (VK a PVK) na rovině aktuálního větného členění (AČV) na základě předchozího kontextu a posoudit adekvátnost ekvivalentu v českém překladu.

V některých případech bylo těžké vymezit hranici zkoumaných jevů, konkrétně co lze a co nelze považovat za VK a PVK. Velmi často je nutné dodat kontext pro jednoznačné určení, jindy je rozlišení problematické, i když je kontext k dispozici. Proto také uvádím podkapitoly 3.1.1 a 3.2.3.1, v nichž ukazují úzkou neostrou hranici přechodu mezi VK a větou vztažnou adjektivní (kap. 3.1.1) a mezi PVK a substantivní (nominální) větou vztažnou (kap. 3.2.3.1). Zvláštní skupinu tvoří nepravé VK, které vytýkají tematický prvek, nikoli rematický. Většina nepravých VK je tvořena vytčením příslovečného určení, a to ve většině případů příslovečného určení času, dále pak místa, kdy jde pouze o stylistický prostředek.

Z hlediska funkce jsem vydělila 2 skupiny. První skupinu (I) jsem dále rozdělila na 2 podskupiny IA, IB podle kontextové zapojenosti členů ve vedlejší větě. Ve skupině IA je VV tematická a vytčený člen rematický. Většina prvků VV je kontextově zapojených. Ve skupině IB je VV také tematická a VČ je rematický, ale méně členů VV je kontextově zapojených nebo je kontext velmi vzdálen. Skupina II obsahuje věty s tematickým vytčeným členem, kdy réma se nachází ve vedlejší větě.

V další části práce jsem se zabývala ekvivalenty překladu VK do češtiny. V překladu anglických konstrukcí do českého jazyka se vyskytly určité tendence hlavně podle daných skupin:

IA – většinou postavení VČ do finální pozice pro zvýraznění velkého rozdílu VD

IB – změnou slovosledu

II – beze změny slovosledu, VČ se nachází v iniciální pozici, jsou použity rematizátory

Ne vždy se tyto tendence vyskytly, ale odpovídají charakteru dané skupiny. Použití rematizátorů je nutné u iniciální pozice VČ v českém překladu, ale je i časté (ne však povinné) u finální pozice.

Ve většině případů jsou věty přeloženy se správným důrazem na réma původní anglické věty, překladatel dbá na stylistiku autora, často užívá doslovný překlad, který přesně vyjádří původní myšlenku. Někdy není překlad českého překladatele úplně výstižný, původní réma není v překladu zcela zřetelné, v těchto případech bych zvolila jiný způsob překladu.

Ukazuje se, že je nutné, aby překladatelé rozpoznali, nakolik je anglická struktura příznaková a podle toho zvolili odpovídající příznakovou formulaci v češtině. Bohužel to často přesahuje schopnosti některých z nich.

Dalším úkolem bylo vymezit, které větné členy se vytýkají, čímž jsem se zabývala v kapitole 3.3.1.3 a vytčené větné členy dále dělím i z hlediska jejich realizace ve větě. Nejčastěji se v mé excerpce (celkem 248 příkladů) vytýkal podmět (144 příkladů, 58 %), dále pak předmět (61 příkladů, 25 %), následně různé druhy příslovečného určení (35 příkladů, 14 %), 1 příklad vytčeného Cs (0,5 %) a 6 příkladů vytčeného přísudku (2,5 %).

Nakonec jsem vypracovala statistiku výskytu VK a PVK v mé excerpce z hlediska různých funkčních stylů. Podle žánrů se frekvence výskytu VK jeví takto: ačkoli se zdá, že je to výhradně beletristická záležitost, což se z četnosti výskytu na první pohled zdá jako samozřejmé, tak s ohledem na počet slov daných textů vyplývá, že tento stylistický prostředek je nejčastěji použit v mém vzorku v publicistice, dále pak v beletrii a nakonec v odborném textu. Malý výskyt VK v odborném textu se dá předpokládat, jelikož je psán často stručně, jasně, výstižně, jsou zde holá fakta bez okras a tento stylistický prostředek se tomuto vymyká. V závěrečné části (IV) mé práce jsem podrobně vypracovala statistiku výskytu obou konstrukcí pro jednotlivá díla.

Summary

The main aim of my diploma work (thesis) was to search for the occurrence of two English constructions (cleft sentence and pseudo-cleft sentence) which make it possible to emphasize and point out a particular sentence element on the base of the excerption of the present authentic English texts. At the same time I noticed how frequent these two constructions are in different literary genres (fiction, journalism, technical text), which factors the using of cleft sentences or pseudo-cleft sentences depends on in a given context and the contextual dependence of the sentence elements and the elements of the subordinate clause. In addition, I noticed which sentence elements are emphasized the most frequently and which limitations refer to using of both constructions. Besides, I tried to define how these two constructions fit in the whole system of English language of rhematization. Finally I tried to define the appropriate equivalents of the cleft and pseudo-cleft sentences from the point of view of the Czech translators.

Generally, the main aim of my work was to define the function of these two constructions from the point of view of the Functional Sentence Perspective (FSP) on the base of the given previous context and to consider the appropriateness of the equivalents in the Czech translation.

In some cases it is very difficult to define the limits of the searched phenomena, concretely which is possible and which is not possible to consider to be a cleft or a pseudo-cleft sentence. It is very often necessary to add the context for the unambiguous determination, sometimes it is problematic to determine it although the context is at disposal. That's why I add subchapters 3.1.1 and 3.2.3.1 where I show the vague border between cleft sentences and adjectival relative clauses and between pseudo-cleft sentences and nominal relative clauses. There is an extra group which is made of „unreal cleft sentences“ which focus on the theme sentence element not the rheme one. Most of them have an adverbial as a focused (emphasized) element, in most cases it is the adverbial of time, then the adverbial of place. These are used only as a stylistic means.

From the point of view of the function I divided my excerpted sentences into two groups. Then I divided the first group (I) into two subgroups (IA, IB) according to the contextual dependence of the sentence elements of the subordinate clause. In the first group (IA) the subordinate clause is thematic and the focused element is rhematic. Most of the elements of the subordinate clause are contextually dependent. In the group IB the subordinate clause is also thematic but less of its elements are contextually dependent or the context is further in the previous text. The group II contains clauses with the thematic emphasized element and the rheme is found in the subordinate clause.

In the following part of the thesis I worked with the equivalents of the translated clefts into Czech. There is some tendency in the translation of the English constructions into the Czech language mainly in accordance with the given groups:

IA – end-focusing of the emphasized element to differ bigger communicative dynamism

IB – change of the word-order

II – without any change of the word-order, the focused element is found in the initial position, there is a use of the rhematizers

These tendencies are not the rule but they are characteristic for the particular groups. The using of the rhematizers is obligatory in the initial position of the focused element in the Czech translation but it is frequent (but not obligatory) also in the final position.

Mostly the sentences are translated with the correct sentence stress on the rheme of the origin English sentence, the translator follows the stylistics of the author, he frequently uses the literal/verbatim translation which expresses the original idea precisely. Sometimes the translation of the Czech translator is not completely truthful, the origin rheme is not so clearly visible in the translation, in these cases I would recommend a different way how to do it.

It seems necessary for the translators to recognize how much the English construction is marked and to choose the appropriate Czech formulation. Unfortunately, it often reaches over the abilities of some of them.

The next item I did was to define which sentence elements are emphasized. I show it in the chapter 3.3.1.3 and I divided the focused elements even from the point of view of their realization in a sentence. The most frequent focused element from my excerption (altogether 248 examples) is the subject (144 examples, 58 %), then the object (61

examples, 25 %), different kinds of the adverbial (35 examples, 14 %), 1 example of the focused Cs (0,5 %) and 6 examples of the predicate (2,5 %).

At the end I worked out a statistics of the occurrence of cleft sentences and pseudo-cleft sentences in my excerption from the point of view of the different genres (functional styles). Although it seems to be exclusively the matter of fiction which seems to be sure from the first sight, according to the number of words of the given texts it is obvious that this stylistic means is used most frequently in my excerption in journalism, then in fiction and finally in technical texts. Low occurrence of clefts in technical texts is supposed to be because they are written briefly, clearly, truthfully, there are sole facts and this stylistic means does not use clefts. In the final part of my thesis I worked out the statistics of the occurrence of both the constructions in detail for the particular books.

Seznam použité odborné literatury:

Biber, D. et al. (1999) Longman Grammar of Spoken and Written English, London: Longman.

Dušková, L. a kol. (1994) Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, Academia, Praha.

Dušková, L. (1999) „*On Some Syntactic and FSP Aspects of the Cleft Construction in English*“, in Studies in the English Language, Part 2, kap. 37, s. 318-322.

Dvořáková, B. (1998) *České protějšky anglické vytykáací konstrukce*, diplomová práce, Filozofická fakulta UK, Praha.

Firbas, J. (1967) „It was yesterday that...“, sborník prací filozofické fakulty brněnské university, A 15, Brno

Huddleston, R. and G. K. Pullum (2002) The Cambridge Grammar of the English Language, CUP

Quirk, R. et al. (1985) A Comprehensive Grammar of the English Language, Longman

Jiří Basch (1998) Cleft sentence a pseudo-cleft sentence a jejich překlad do češtiny, seminární práce, internet, (Ústav translatologie FF UK)

Seznam excerpované literatury:

Beletrie:

Drábek, Jan : Ashes, Ashes, All Fall Down (překlad knihy od Z. Salivarové : Nebe, peklo, ráj), Larkwood Books, Sixty-Eight Publishers, Corp., Toronto, 1976.

McBain, Ed : Jigsaw, Pan Books, London 1970.

Passarella, John : Angel : Avatar, Pocket Books, New York 2001.

Brown, Dan : The Da Vinci Code, Corgi Books, Transworld Publishers, London 2004.

Brown, Dan : Digital Fortress, Corgi Books, Transworld Publishers, London 2004.

McBain, Ed : Sadie When She Died, Pan Books, London 1972.

Irving, John : A Prayer For Owen Meany, Black Swan, London 1989.

Publicistika:

Weekly Telegraph, Wednesday May 28 - Tuesday June 3, 2003

European Voice, volume 11, number 37, 20 – 26 October 2005

EU Reporter (Promoting EU Debate), 10 October – 23 October, 2005

EU Reporter (2), The Journal of European Business, 25 – 29 April, 2005

New Europe – The European Weekly, 13th Year, number 619, April 3 – 9, 2005

The Epoch Times, Nine Commentaries on the Communist Party, Special Edition

Odborný text:

What is the state of the enlarged Single Market?, n.25, Findings by the Single Market Observatory (brochure)

The Importance of Wholesale Financial Services to the EU Economy 2006, City of London,
April 2006

EU 2004, Europe. A Beautiful Idea?, (The Debate on the Idea of Europe by the Dutch EU Presidency 2004. A Series of Conferences Organised by the Nexus Institute.), revised edition

Digital Tachograph Training, Germany – Berlin, Siemens VDO Automotive 2005

Seznam českých překladů k excerpované beletrii:

Salivarová, Z. : Nebe, peklo, ráj, Atlantis, Brno 1991.

Zábrana, J.: Skládačka, BB art, Praha 2006.

Dušek, Z.: Šifra mistra Leonarda, Metafora, Praha 2003.

Kaas, P.: Digitální pevnost, Metafora, Praha 2005.

Mayerová, Z.: Modlitba za Owena Meanyho, Odeon, Praha 1994.

Legenda (používané zkratky v textu):

VK – vytýkácí konstrukce, pro zjednodušení používám tuto zkratku pro it-clefts

PVK – pseudovytýkácí konstrukce, pro zjednodušení používám tuto zkratku pro wh-clefts

VD – výpovědní dynamičnost (angl. CD – Communicative Dynamism)

AČV – aktuální členění věty nebo také aktuální členění větné (angl. FSP – Functional Sentence Perspective)

T – téma věty

R – réma věty

Tr – přechod (transfer / transition)

VČ – vytčený člen nebo také ohnisko věty

(1) – příklad citovaný z použité odborné literatury

(Da Vinci 102) – příklad z mé excerptce, na prvním místě je zkratka díla, z něhož je příklad vyňat, pak příslušná stránka

(Da Vinci č.15) - příklad z mé excerptce, na prvním místě je zkratka díla, z něhož je příklad vyňat, pak příslušná stránka z českého překladu

Ashes	8 "It's a betrayal, that's what it is."	8
č 8	"Je to zrada horší než bratrovražda," říkala babička.	č 8
	57 What we were doing on this crowded floor could hardly be called dancing anyway.	57
č 34	To, co jsme na přečpaném parketu mohli provádět, se těžko dalo nazvat tancem.	č 34
	158 A Russian voice was explaining in a highly poetic manner that what we were seeing was a wheat harvest.	158
č 89	Na plátně se vlnily klasy, kombajny je podřínaly, hrála symfonie, pěvecký sbor a ruský hlas vysvětlil, že jde o pšenici.	č 89
Jigsaw	87 "Was it you who called ten minutes ago?"	87
č 91	"...To jste byl vy, kdo sem před deseti minutami volal?"	č 91
	90 "Who?" "That's not important, Gerry. What <i>is</i> important is that one of them had a piece of a photograph in his hand..."	90
č 95	"Kdo to byl?" "To není tak důležité, Gerry. Důležité je, že jeden z nich měl v ruce kousek fotografie..."	č 95
	106 It was the time of day when a man wanted to be home with his family.	106
č 112	Byla hodina, kdy muž chce být doma u rodiny.	č 112
	"For example, was it not Irving Krutch, the <i>provocateur</i> , who had told the police that Alice's piece, together with a torn list of names,	
141	had been willed to her sister...?"	141
č 150	Nebyl to například Irving Krutch, <i>provocateur</i> , kdo pověděl policii, že ústřížek Alice Bonamicové, spolu s přetřženým seznamem jmen, zdědila její sestra...?"	č 150
	It was the belief of every detective on the 87th Squad that the <i>real</i> motive behind half the crimes being committed in the city was	
149	<i>enjoyment</i> , plain and simple - the <i>fun</i> of playing Cops and Robbers..	149
č 158	Všichni detektivové z 87. pátracího oddělení dospěli v přesvědčení, že skutečným motivem dobré poloviny zločinů ve městě spáchaných je hravost a potěšení z vynalézavosti - rozkoš z té staré hry na strážníky a na zloděje.	č 158
150	It was Carella who first got the idea.	150
č 160	Carella s tím dobrým nápadem přišel. (já - s tím dobrým nápadem přišel Carella.)	č 160
	Hawes took offence at that, saying he was as tolerant a man as ever lived, in fact, it was his very tolerance that <i>caused</i> his reluctance, he simply didn't want to offend Brown by suggesting an idea that probably wouldn't work anyway.	151
č 160	Hawes to přijal jako urážku a řekl, že jestli je někdo tolerantní, tak je to on, a že jeho neochota de facto pramení právě z jeho tolerance, poněvadž prostě nechce Browna urazit tím, že mu navrhne plán, který stejně k ničemu nepovede.	č 160
Angel	obal The only thing that binds these victims (other than their cause of death) is their pastime pursuit: online chatting.	obal
	While the erstwhile fingers and thumbs were long enough to reach the ground, what had passed for his tongue was only eighteen	
12	inches long.	12
	It was Greg's hair that she held in her hands, she realized, and attached to the gray-streaked hair was his eyeless face, skin as thin	
59	as wax paper, stretching like warm taffy.	59
64	It was during Elliot's life time-out that the demon had begun to visit his dreams.	64
67	"What you need to do is dust them every week or two."	67
101	"What you are experiencing is overlap....or transference."	101
103	"Ah, be careful what I wish for, is what you're sayin'."	103
115	Still, he had to remind himself that what she saw in him was no reality, only the image he projected to the world.	115
	184 "What I'm hearing from their nearest and dearest is that these people talked about spending evening in computer chat rooms."	184
190	"Hey, is it about the murder that was on the news last night?"	190
198	But overcoming the fear is what separates the masters from the servants.	198
211	What caught his attention was a woman's chat room name.	211
215	"It's okay. I know what you meant. Besides, it's not me; it's just a character that I play in chat rooms."	215
Da Vinci	But it was straight ahead, to the east through the archway, that Langdon could now see the monolithic Renaissance palace that had	
34	become the most famous art museum in the world.	34
č 23	Právě přes okénko, jižně za Seinou a Voltairovým nábřežím, viděl Langdon dramaticky nasvětlenou fasádu starého vlakového nádraží - nyní ceněného <i>Musée d'Orsay</i> .	č 23
38	"What you see in the photo is only the beginning of what Saunière did."	38
č 26	"To, co jste viděl na fotografii, je jenom začátek toho, co Saunière udělal."	č 26
	<i>These priests should be hanged twice!</i> Fache had declared. <i>Once for their crimes against children. And once for shaming the good name of the Catholic Church.</i> Collet had the odd sense it was the latter that angered Fache more.	76
č 56	<i>Takové kněze by měli pověsit hned dvakrát!</i> prohlásil Fache. <i>Poprvé za to, co udělali těm dětem. A podruhé za zhanobení dobrého jména katolické církve.</i> Collet měl zvláštní pocit, že ta druhá věc se kapitána dotkla ještě víc.	č 56
84	<i>Andorra</i> , he thought, feeling his muscles tighten. Incredibly, it was in that barren and forsaken suzerain between Spain and France, shivering in his stone cell, wanting only to die, that Silas had been saved.	84
č 66	<i>Andorra</i> , pomyslel si a cítil, jak se mu napínají svaly. A přece to bylo v této neúrodné a pusté zemi mezi Španělskem a Francií, kde byl Silas, chvějící se ve své kamenné cele a toužící po smrti, spasen.	č 66
	87 It was a scream of anguish that startled the ghost from his slumber.	87
č 68	Ze spánku probudil ducha výkřik úzkosti.	č 68
	88 "Thank you, Father." The priest touched his bloody lip. "It is I who am thankful, my friend."	88
č 69	"Děkuji vám, otče." Kněz se dotkl svého krvavého rtu. "Já jsem ti vděčný, můj příteli." (já - To já....)	č 69

102	The only thing Langdon understood at the moment was why Fache had looked so smug when Langdon suggested Saunière would have accused his killer by name.	102
č 80	Jediné, co Langdon chápal, byl Fachův samolibý výraz, když ho sám upozornil, že by Saunière nejlépe ukázal na svého vraha tím, že by napsal jeho jméno.	č 80
109	Pausing in the shadow of the massive doorway, he took a deep breath. It was until this instant that he truly realized what he was about to do, and what awaited him inside.	109
č 87	Ve stínu masivní vstupní brány se na chvíli zastavil a zhluboka se nadechl. Teprve v tomto okamžiku si naplno uvědomil, co se právě chystá udělat a co na něj uvnitř čeká.	č 87
116	Sophie needed Langdon for herself, and it was this dilemma that left Sophie only one logical conclusion.	116
č 93	Sophie potřebovala Langdona pro sebe a toto dilema vyústilo v jediné logické řešení.	č 93
163	It was at that moment, eyeing his cellular phone, that Fache realized the answers were in the palm of his hand.	163
č 132	V tom okamžiku si Fache uvědomil, že odpověď na tuto otázku drží celou tu dobu v ruce.	č 132
174	The Priory of Sion believed that it was this obliteration of the sacred feminine in modern life that had caused what the Hopi Native Americans called <i>koyanisquatsi</i> ...	174
č 142	Převorství sionské věřilo, že toto vytěsnění posvátné ženy z moderního života zapříčinilo to, co původní obyvatelé Ameriky nazývají <i>koyanisquatsi</i> ...	č 142
191	Oddly, though, rather than the usual Jesus-blessing-John scenario, it was baby <i>John</i> who was blessing Jesus....and Jesus was submitting to his authority!	191
č 155	Podivné však je, že v tomto případě malý Jan žehná Ježíši - místo aby Ježíš, jak bylo obvyklé, žehnal Janu Křtiteli - a Ježíš se jeho autoritě podřizuje!	č 155
193	Ironically, it had been another <i>key</i> - a far more normal one - that had revealed his true nature to her.	193
č 157	Ironií osudu to byl jiný klíč - daleko běžnější než tento - který jí odhalil dědečkovu pravou totožnost.	č 157
195	As she descended again to the deserted living room, she stood a moment in the silence, wondering what could possibly be happening. It was then that Sophie heard it.	195
č 159	Když znovu sestoupila do prázdného obývacího pokoje, na chvíli se zastavila a přemýšlela, co se tu může dít. A v té chvíli to uslyšela.	č 159
209	It was not until an hour later, as he staggered from the meeting, that the devastating implication settled in.	209
č 171	O hodinu později se vypootácel z knihovny, a teprve si začínal uvědomovat katastrofické důsledky toho, co se právě dozvěděl.	č 171
211	It was not until their taxi had settled into a monotonous northbound hum on Rue de Clichy that Langdon felt they'd actually escaped.	211
č 173	Teprve když taxi plynule projíždělo severním směrem po Rue de Clichy, začal mít Langdon pocit, že se jim opravdu podařilo uniknout.	č 173
226	It was then that Langdon heard the metallic voice of the taxi company's dispatcher coming from the dashboard.	226
č 186	V tom okamžiku Langdon zaslechl kovový hlas dispečera z přístrojové desky.	č 186
229	After all, it had been Aringarosa who gave Silas life in the first place....in that small rectory in Spain, educating him, giving him purpose.	229
č 188	Byl to konečkonců právě Aringarosa, kdo mu jej poskytl.....tenkrát na té malé faře ve Španělsku, kde ho učil a ukázal mu smysl života.	č 188
229	At the moment, though, in his room at the residence hall, it was his father's disappointed voice that whispered to him from the past.	229
č 188	V tuto chvíli ale ve svém pokoji slyšel jiný hlas - zklamaný hlas svého biologického otce, který k němu šeptal dávná slova.	č 188
232	Far more troubling, however, was what lay beneath the impostor's paint.	232
č 191	Ještě větší ohromení ale způsobilo to, co bylo nakresleno pod výslednou malbou.	č 191
236	The last thing he needed to appear tonight was weak or fearful.	236
č 194	Dnes v noci rozhodně nepotřeboval vypadat slabě či ustrašeně.	č 194
250	Now it was Sophie who reeled, numb with shock.	250
č 207	Teď sebou zase trhla Sophie.	č 207
269	As mystifying as the construction of the cylinder was, however, it was the engravings around the tube's circumference that drew Langdon's primary focus.	269
č 223	Stejně záhadné jako celý válec byly i rytiny po obvodu jednotlivých kotoučů. Ty Langdona upoutaly jako první. (rozdělení věty)	č 223
271	Sophie's university instructors, while presenting computer encryption methods for securing data, praised modern cryptologists like Zimmerman and Schneier but failed to mention that it was Leonardo who had invented one of the first rudimentary forms of public key encryption centuries ago.	271
č 225	Sophiini profesori na univerzitě ve svých přednáškách o počítačovém šifrování tajných dat vysoce oceňovali moderní kryptology, jako byl Zimmerman nebo Schneider, ale zapomínali se zmínit o tom, že to byl právě Leonardo, kdo před mnoha stoletími vynalezl jednu z prvních metod utajování informací.	č 225
286	Finally, it was the bumper that gave, tearing half off.	286
č 238	Nárazník to nevydržel a utrl se.	č 238
318	"What he means," Langdon said, "is that we worship the gods of our fathers."	318

č 266	"Tím chce říct," vysvětlil Langdon, "že uctíváme bohy našich otců."	č 266
318	"What I mean," Teabing countered, "is that almost everything our fathers taught us about Christ is <i>false</i>"	318
č 266	"Tím chci říct," prohlásil Teabing, "že prakticky vše, co nás otcové učili o Ježíši, je <i>falešné</i> ."	č 266
322	It was <i>man</i> , not God, who created the concept of "original sin", whereby Eve tasted of the apple and caused the downfall of the human race.	322
č 270	Byl to <i>muž</i> , nikoli Bůh, kdo stvořil koncept 'prvotního hříchu', kterého se měla dopustit Eva tím, že okusila jablka ze zapovězeného stromu, a způsobila tím úpadek lidského rodu.	č 270
334	"The same, except for one catch. According to these unaltered gospels, it was not <i>Peter</i> to whom Christ gave directions with which to establish the Christian Church. It was <i>Mary Magdalene</i> ."	334
č 280	"To souhlasí, až na jednu maličkost. Podle těchto neupravených evangelií Kristus nedal své instrukce, jak vybudovat křesťanskou církev, <i>Petrovi</i> , ale <i>Máří Magdaleně</i> ."	č 280
335	"My dear child, it was not Mary Magdalene's royal blood that concerned the Church so much as it was her consorting with Christ, who <i>also</i> had royal blood."	335
č 281	"Má drahá, královská krev Máří Magdaleny církev sice příliš nevzrušovala, ale její spojení s Kristem rozhodně ano, protože Ježíš pocházel <i>také</i> z rodu králů."	č 281
342Mary Magdalene secretly traveled to France..... It was here in France that she gave birth to a daughter.	342
č 288tajně odcestovala do Francie..... A zde ve Francii také porodila dceru.	č 288
356	"But if it is the Church who is responsible for this attack, why would they act now?"	356
č 301	"Ale jestli za těmi útoky opravdu stojí církev, tak proč jednali právě nyní?"	č 301
387	Sophie looked amazed. "I guess that explains <i>P.S. Find Robert Langdon</i> . Langdon sensed it was actually something <i>else</i> in the manuscript that had piqued Saunière's interest.	387
č 328	Sophie vypadala ohromeně. "Myslím, že to vysvětluje vzkaz <i>P.S. Najdi Langdona</i> ." Langdon měl pocit, že ve skutečnosti to bylo něco <i>jiného</i> , co v rukopise Saunièra tak zaujalo, ale toto téma probere se Sophií, až budou sami.	č 328
405	It was three minutes later that Teabing heaved a frustrated sigh and shook his head.	405
č 344	O tři minuty později si Teabing ztěžka povzdychl a potřásl hlavou.	č 344
407	Who is onboard is below the responsibility of the customs officials at the receiving airport.	407
č 346	Lidé na palubě patří pod pravomoc úředníků na cílovém letišti.	č 346
411	What you saw was not about sex, it was about spirituality.	411
č 349	Základem toho, cos viděla, nebyl sex, ale spiritualita.	č 349
469	"And I imagine Mr Wren would <i>know</i> that. Considering it was his family that incovered that fact."	469
č 400	"A řekl bych, že <i>pan Wren</i> by tohle <i>měl</i> vědět. Vzhledem k tomu, že to byla právě jeho rodina, kdo tuhle skutečnost objevil."	č 400
483	What worried Langdon was what would happen <i>after</i> the Grail map had been found.	483
č 412	Langdonovi dělalo spíš starosti, co se stane, až bude nalezen plán cesty ke grálu.	č 412
521	Although the pyramid itself seemed an oddity, it was the giant shape mounted halfway <i>up</i> the pyramid that most intrigued the Teacher.	521
č 445	Přestože sama o sobě už je dost podivná, Učitele zaujal zejména předmět, umístěný zhruba v její polovině.	č 445
542	"It is I who am sorry."	542
č 464	"To mě je všechno líto."	č 464
546	It was several weeks later that he received the phone call that changed all that.	546
č 468	O několik týdnů později přijal telefonní hovor, která to vše změnil.	č 468
559	It was late afternoon when the London sun broke through and the city began to dry.	559
č 480	Bylo už pozdní odpoledne, když londýnské slunce konečně prorazilo dešťovými mraky a začalo vysouše mokré ulice města.	č 480
564	It is from this hallowed Rose Line that Rosslyn - originally spelled Roslin - takes its name.	564
č 485	Podle této uctívané Růžové linie - v angličtině Rose-Line - také Rosslýnská (původně se psalo Roslinská) kaple dostala jméno.	č 485
581	"It is the mystery and wonderment that serve our souls, not the Grail itself."	581
č 499	"Naším duším slouží především tajemství a úžas s ním spojený, nikoli grál jako takový."	č 499
Fortress 12	It was the sound of the phone that fully awoke Susan Fletcher from her dream.	12
č 11	Právě zvuk telefonu Susan Fletcherovou definitivně vytrhl ze sna.	č 11
18	From time to time, when he needed to renew his squash club membership or restring his old Dunlop with gut, he earned extra money by doing translating work for government agencies in and around Washington. It was on one of those jobs that he'd met Susan.	18
č 17	Čas od času. Když potřeboval zaplatit příspěvky ve squashovém klubu nebo dát raketu na nový výplet, si přivydělával překlady pro vládní úřady ve Washingtonu a okolí. A právě při jednom z takových melouchů se seznámil se Suzan.	č 17
19	It was a crisp morning during fall break when Becker returned from a morning jog to his three-room faculty apartment to find his answering machine blinking.	19
č 17	Když se onoho chladného podzimního rána vrátil po joggingu do svého třípokojového služebního bytu, zjistil, že mu bliká kontrolka na telefonním záznamníku.	č 17

19	The only strange thing was that Becker had never heard of the organisation.	19
č 17	Nezvyklé na tom bylo jedině to, že o úřadě toho jména Becher v životě neslyšel.	č 17
50	Tankado had accepted all that. But what he could <i>never</i> accept was that the bomb had robbed him of ever knowing his mother.	50
č 47	To všechno by Tankado pochopil. Nikdy se však nesmířil s tím, že ho bomba připravila o příležitost alespoň poznat matku.	č 47
50	It was there that she became one of the hibakusha - the radiated people.	50
č 47	V roce 1945 se jeho matka stejně jako spousta jejích přátel přihlásila mezi dobrovolníky, kteří v Hirošimě pracovali v lazaretech pro hibakuša - ozářené. Zbytkové ozáření tak poznamenalo i ji.	č 47
50	What she did not know was that death would spare her the final horror - her only child was to be born deformed.	50
č 47	Nevěděla však, že ji smrt ušetří poslední hrůzy, jež ji ještě mohla potkat: pohledu na dítě, které přišlo na svět znetvořené.	č 47
51	What he didn't know was that destiny was about to intervene.	51
č 48	Netušil, že zasáhne ruka osudu.	č 48
52	Moral integrity was of paramount importance to him. It was for this reason that his dismissal from the NSA and subsequent deportation had been such a shock.	52
č 49	Morální bezúhonnost mu byla nade vše. Právě proto představovalo jeho propuštění z NSA a následná deportace takový šok.	č 49
65	"What's in here is worth <i>thousands</i> of dollars!"	65
č 61	"Tady je peněz za <i>tisíce</i> dolarů!"	č 61
73	It was the letters ARA in the address that had caught Susan's eye.	73
č 68	Susaninu pozornost upoutala právě písmena ARA v adrese.	č 68
77	She was convinced it was this ability that had defined his career and lifted him to the upper echelons of power.	77
č 72	Byla přesvědčena, že právě díky této schopnosti udělal takovou kariéru a dostal se až na vrchol mocenského žebříčku.	č 72
82	For ten years, through thick and thin, he has always led the way for her. Steadfast. Unwavering. It was his dedication that amazed her - his unshakable allegiance to his principles, his country, and his ideals.	82
č 78	Po celých těch 10 let, ať se dělo, co se dělo, jí vždycky ukazoval cestu. Nikdy neuhýbal. Nenechal se zastrašit. Právě toto odhodlání na ni udělalo největší dojem - to jeho neotřesitelné lpění na zásadách, na věrnosti vlasti a ideálům.	č 78
105	He'd gotten her answering machine but had no left a message; what he wanted to say was not a message for an answering machine.	105
č 95	Ozval se mu sice záznamník, ale na něm žádnou zprvu nenechal. To, co jí chtěl říct, potřeboval vysvětlit osobně.	č 95
131	It was there that he'd learned about computers.	131
č 119	Právě tam se naučil pracovat s počítači.	č 119
141	"What we are looking for is a <i>prostitute</i> ."	141
č 127	"To, co hledáte vy, není <i>společnice</i> , ale <i>prostitutka</i> ."	č 127
147	In Hale's mind, what made things worse was that she was in love with some university teacher who slaved for hours on end for peanuts.	147
č 133	Pro Hala to bylo o to horší, že byla zamilovaná do nějakého univerzitního kantůrka, který někde nekonečné hodiny šaškuje za pár šupů.	č 133
158	The first thing a cryptographer did every morning was type the privacy code that unlocked his terminal.	158
č 143	Za směnu to sice byly miliony úhozů, ale nalézt mezi nimi přístupový kód k odemčení monitoru bylo prosté - kód byl to první, co každý dešifrant po příchodu do práce na klávesnici zadával.	č 143
200	It was then that she felt the warm sticky liquid.	200
č 179	A právě v tuto chvíli ucítila tu teplou lepkavou tekutinu.	č 179
205	If David took much longer, the commander would have to send backup - NSA field agents. It was a gamble (that) he had hoped to avoid.	205
č 183	Pokud by to Davidovi trvalo moc dlouho, musel by tam šéf poslat posily - terénní agenty úřadu. Tohoto riskantního tahu se však Strathmore chtěl vyvarovat.	č 183
234	The kid with the three spikes sneered ...It was the kid (that) he'd chased onto the bus.	234
č 208	...zavrčel mladík se třemi natuženými prameny vlasů...Byl to ten kluk, za kterým se tak hnál.	č 208
238	Jabba's home base was a raised workstation overlooking the NSA's underground, ultra-secret databank. It was there that a virus would do the most damage and there that he spent the majority of his time.	238
č 212	Jabbovu domovskou základnou byl vyvýšený terminál s výhledem na podzemní ultratajnou databanku NSA. Právě zde by virus napáchal největší škody a právě tady také Jabba trávil většinu času.	č 212
240	Only thing that could lock it down for eighteen hours would have to be viral.	240
č 214	Jediné, co by ho mohlo zablokovat na 18 hodin, je virus.	č 214
334	Strathmore knew the first thing he had to do was release the tension of the situation.	334
č 295	Věděl, že ze všeho nejdřív musí zmírnit napětí situace.	č 295
334	"First thing you do is give me your gun."	334
č 295	"Ze všeho nejdřív mi dáte zbraň..."	č 295
345	It was the voice of one of Hale's Marine, military-strategy professors that gave him his answer.	345

č 305	Náhle v duchu uslyšel jednoho ze svých učitelů vojenské strategie u námořní pěchoty. Rázem měl řešení.	č 305
371	It was then that Becker heard the familiar screech of metal on concrete.	371
č 327	A právě, když tomu začínal věřit, zaslechl ten nepříjemně povědomý skřípot plechu o beton.	č 327
381	<i>I'd rather die than live in the shadow of disgrace</i> . And disgrace was what was waiting for him.	381
č 335	<i>Raději bych zemřel, než žil v nemilosti</i> . A právě nemilost byla tím, co ho čekalo.	č 335
387	What he was about to do was a cowardly act, there was no doubt.	387
č 340	Že je to, co se chystá udělat, zbabělost, o tom nepochyboval ani na okamžik.	č 340
389	What she saw was a grotesque.	389
č 342	Naskytl se jí děsivý pohled.	č 342
389	It wasn't the commander's shot (that) she'd heard, it was <i>Hale's</i> !	389
č 342	To, co slyšela, nebyl šéfův výstřel - to střílel <i>Hale</i> !	č 342
420	It was then that Strathmore knew Greg Hale would die.	420
č 366	V tu chvíli Strathmore věděl, že Hale zemře.	č 366
420	All he had to do was pull a level and the remaining power in Crypto would die.	420
č 366	Zbývalo mu už jen zatáhnout za páku, a zbývající přívod proudu do spotřebičů dešifrovacího oddělení by byl vypnutý.	č 366
425	Now it was Strathmore who went rigid.	425
č 370	Teď ztuhl pro změnu Strathmore.	č 370
466	It's a rubber pod that strikes the chest and spreads out.	466
č 403	Je to gumový projektil, který udeří do prsou a rozplácne se.	č 403
509	The ring on her finger was not Tankado's at all. It was a platinum setting that held a glittering diamond solitaire.	509
č 438	Prsten, který měla na prstu, neměl s tím Tankadovým nic společného. Byl to platinový kroužek s jediným třpytivým briliantem.	č 438
509	It was then that he understood.	509
č 438	Teprve nyní pochopil.	č 438
11	It was she, after all, who had taken the first and final step towards ending it.	11
29	What they had in mind, of course, was identification from a mug shot.	29
29	What they had in mind was the possibility that the IS would come up with something positive on the finger-prints that had been sent downtown.	29
29	What they all hoped was that maybe, just once, it would turn out to be a nice, easy one - the Identification Section would send them the record of a known criminal.	29
43	But he was something more than that, and it was this perhaps that made Carella feel awkward and clumsy in his presence.	43
113	He recalled reading someplace that when a man and a woman got divorced, it was usually the man who remarried first.	113
113	He supposed that what he had shared with Cindy was a marriage, of sorts, and the sudden termination of it...well, it was silly to think of it in terms of a marriage.	113
117	The hardest thing Carella had ever had to learn in his entire life was that there actually <i>were</i> mean people in the world.	117
117	It seemed entirely possible that the only thing Carella would learn from Richard Fenner or Sal Decotto was that they shared identical opinions of the woman they had similarly used and abused.	117
128	What appeared to be an operative fireplace was on the wall opposite the windows.	128
138	What interested Carella more, however, was what Fletcher had said <i>after</i> he knew the place was wired.	138
147	The person he had killed was his sixteen-year-old daughter.	147
150	The waiter left, and the silence lengthened, and it was then that Kling began to suspect something was wrong, something was terribly wrong.	150
1	It is the second time that the Appeal Court has quashed sentences in hijacking cases.	1
4	"What they are concerned about is that all this could have been avoided had the trial judge applied the law on duress as he should have done," he said.	4
6	Even though 'it could be you' who wins the lottery, people have now worked out it won't be," he said.	6
13	"The key thing that has emerged from the consultation with the Cabinet last week is that it has unlocked a clear consensus in favour of keeping open the option of a referendum before the next election."	13
14	In front of these stood what the judges decided was the loveliest planting scheme in all the show gardens, dominated by multi-stemmed Chinese dogwood trees,...	14
14	But it was the surreal that stood out from the usual Chelsea battle of styles between traditional and modern.	14
18	It is not horror that crushes your spirits when you enter the cells at Camp Delta.	18
19	It was the first time in more than two years that Mr Bush had talked to a Palestinian leader.	19
20	"It is with deep regret and after much thought that I have today advised the prime minister that I wish to resign from office.	20
31	What set her part apart from most of her contemporaries' was its lack of sophistication.	31
31	It was after Fitzwilliam's death in an air crash that Gaskell decided to try his hand at bookmaking.	31
31	God, I really hate talking about the money side of things, but I suppose what you have to say is that the board obviously thinks these things are necessary in order to attract and hold on to someone of my calibre.	31

Sadie

Weekly 1

	39	It wasn't just the pension fund that pleased the investors.	39
		It is a grumble that is heard often from institutional shareholders nowadays since he spends more time in the US than is considered	
	40	proper for the head of a British company.	40
		One leading shareholder said: "What Allaire, Hurn, Job and Prosser have in common is that in some way they have overseen a	
	40	period of value destruction in their own companies."	40
		So it was with some relief that Cornwall was able to pounce quickly on another survey, this time by the Land Registry, which found	
	42	that house prices in Cornwall had risen higher...	42
	45	It's definitely this time of year when Vancouver's perpetual love affair with running turns into a full-blown obsession.	45
		On this occasion, it was Johnny Murtagh who had to carry the can after spending more than half the one-mile of the race locked in a	
EU Voice	47	pocket.	47
	4	"What is less clear is that the EU is ready to step into the breach."	4
		"What is important is that we send a clear unified message, that we both expected to see the strengthening of civil society,	
	6	democracy...."	6
	12	It was during a short internship at an audiovisual company in Stuttgart that she met her German-born journalist husband, Peter.	12
	27	What we are now beginning to understand is that "it's the evil, stupid!"	27
		It was Iraq's despot Saddam Hussein, in an interview with CBS News anchor Dan Rather on the eve of the second Iraq war, who	
	29	highlighted the growing competition between China and the US for access to oil supplies in the Middle East.	29
		It is here that the hand of research policy can be seen most clearly shaping the doctoral reform agenda, since network of research	
	31	excellence are a defining theme of the resent EU research programmes.	31
	47	What is certain is that Europe needs reform and a new sense of direction.	47
EU Rep.		"I remember as I started out that what inspired me the most was being able to sit with real entrepreneurs and share their	
	6	experience."	6
		Given the public service element of the health sector and the rights of patients, it is an area of economic activity that must be	
	12	subject to clearer regulation than others.	12
		Market penetration by a bank into a foreign market is perceived as being difficult; however there exists considerable interest on the	
	13	part of the borrowed where it is the lender who crosses the border to offer his national products in another market.	13
		It is for this reason that Members of the European Parliament have been asked to support a Written Declaration by Den Dover and	
	13	Kathy Sinnott in support of the prolongation of this reduced rate following discussion at a meeting of the Forum in the European	13
		Parliament for Construction FOCOPE of which they are President and Vice President respectively.	
	13	...it is precisely the major renovation of buildings (and not just the subsidising of energy efficiency products) that affords the most	13
		cost-effective opportunities for raising energy efficiency and reducing emissions.	
	15	What could have been done is to issue electricity consumers (or their suppliers) with the free allowances rather than giving them to	15
		the generators.	
	15	What this amounts to is that changes in other spheres, both political and technological, have shaped new opportunities for the	15
		industry.	
EU Rep.2		The EU and Canada have been asking the U.S. to repeal the Byrd amendment since 2000 but it was only in November 2004 that	
	7	the Wto gave the go-ahead for retaliative measures.	7
New Eur.	16	What Germany needs is a comprehensive reform of its federal system - rather sooner than later.	16
	2	It was the Germans who had changed in full awareness of the situation.	2
	3	All in all, it is the outcome of the French referendum that will determine the future of Europe.	3
	18	What is left over is the 26 percent stake in the image processing company Agfa-Gevaert.	18
		While the PKK offers little threat to Turkey today it is the rise to power of Kurds in neighbouring Iraq that has many in Ankara	
	32	worried.	32
	32	It is the sense of powerlessness that leads many Turks upset and worried.	32
		It is not just the United States that Turks have recently begun to distrust, but the European Union is starting to lose the shine it once	
	32	had.	32
		While Greek Cypriots rejected the plan, it was the Greek part of the eastern Mediterranean that joined the EU on behalf of the whole	
	32	island in May last year.	32
What is...		What the EU has to do is to adapt to globalisation by stepping up innovation and improving training, new technology use, labour	
	8	market flexibility and the solvency of social security, in view of demographic ageing.	8
	22	The single market is much more than a catalogue of directives: it is the first and foremost what its users make of it on the ground.	22
		What we need to ask at this stage is to what degree is the financial sector in the EU intergrated given the failures in other sectors	
The Imp.	24	and in the achieving the overall aims of the Lisbon Agenda.	24
		However India's economic fundamentals are less stable than in China: it is running trade and fiscal deficits that could be	
	58	unsustainable in the long run.	58
		However of all these, it is the UK and US which have seen the fastest growth in over-the-counter interest rate derivative turnover	
	84	between 2001 and 2004.	84
EU 2004	5	What follows are the results of the conferences.	5

It is from these same values that we draw our human dignity, it is because of these values that each human being - because he is a human being - has the right to our respect. It is on this foundation that the great humane ideas have grown to fruition. 7

Who we truly are, what we truly represent, is determined solely and exclusively by the extent to which we live up to the highest spiritual and moral values. 7

It was for this exact reason that the gathering was extremely diverse in so many ways, for it were the very differences themselves that allowed insight into the complexity of the issues and the presuppositions held by widely divergent persuasions. 10

It was in this spirit that the manifesto was drafted: Realising the Idea of Europe, Ten Conclusions for the Political Leaders of the European Union. 10

Some speakers stated that it is not the rule of law and solidarity that make the European Union unique - these can just as well be found in Norway, Canada or Australia - but the way in which the Union has shaped transnational relations. 17

In fact, it is this unique attribute - Europe's 'soft power' - that makes it so hard for citizens of the Member States to identify with the EU. 17

It is 'a beautiful idea' that has caught people's imagination, witness the steady enlargement of the Union. 21

What is certain is that open societies are more effective than closed ones. 24

Whereas what a United Europe needs is well-educated citizens to safeguard a competitive economy, the intellectual well-being of European society, its civilization and its rich cultural tradition. 33

It is this insight, this dynamism, that has made science so powerful. 40

At a time of growing social tension and a social safety net that some believe is failing, education needs a complete revision, for it is education that creates social skills. 43

It is precisely Europe's lack of power that makes it sometimes behave in irresponsible ways. 46

Europe does not have such an 'inculturation' process; newcomers are much more likely to come up against cultural indifference. It was particularly this, plus the fact that the European welfare state will become unsustainable under the pressure of population ageing, that prompted the speaker to express fears for the future of democracy in Europe. 50

It is only now that European integration is beginning to falter that the citizen is being 'discovered' - after almost 60 years. 51

It was this normative framework that gave form to the Declaration of the Rights of Man and Citizen and the American Bill of Rights of 1789. 52

It was the lack of civil courage on the part of normal, apolitical Germans that allowed Hitler and his movement to come to power. 52

Education is what is left when you forget everything else you have learned. 61

Tragic wisdom is what distinguishes Europe. 62

When criticized for being dictators, Party officials would reveal their tendency to bully and shamelessly pronounce something along the lines of, "You are right, that is precisely what we are doing...." 3

It was not until either the Red Army was satisfied or the kidnapped families were completely drained of resources that the hostages were sent home, many as their last gasp. 3

Rather, it is the interest of the Party as a collective entity which overrides any sense of the individual. 3

It was these CCP members around Yang and Zhang who directly instigated the coup. 4

However, the textbooks of the CCP constantly claimed that the KMT did not resist the Japanese, and that it was the CCP that led the great victory in the anti-Japanese war. 4

Even if the Party was wrong, well, it is the Party itself which has corrected the mistakes. 5

What followed were more movements such as "confiding to the CCP," digging out the hardliners, the new "Three Anti Campaign," sending intellectuals to the countryside to do hard labour, and catching the rightists who were missed the first time around. 6

This is why in Chinese history it is the intellectuals with righteous judgement, not those having merely knowledge, who have been highly respected. 7

What is left of the Communist Party is only a shell void of its alleged content. 7

But what the Communist Party promotes is that "human will definitely win the war against nature" and "philosophies with class struggle are at this war's core." 8

For example, what bandits honor the most is what is "equitable." 8

The CCP claimed that the grain production in 1952 exceeded that of the Nationalist period, but what was not revealed by the CCP was that not until 1972 did the total grain production in China exceed that of the peaceful Qianlong Reign of the Qing Dynasty. 9

In fact, what Falun Gong brings to people is a culture and a way of life. 10

It is an ancestral culture and the root of Chinese traditions, which the Chinese people had lost long ago. 10

It was the eight party elders controlling the CCP who insisted on suppressing the students. 11

What's even more despicable is the CCP's intentional misuse and underhanded modification of traditional culture during its reign. 12

What is more absurd is that the CCP encouraged monks and nuns to get married so as to disintegrate Buddhism. 13

The CCP was fully aware that what it did was a crime against heaven and the Tao of measured by the standards of traditional culture. 13

The Epoch

	It is precisely this Master Xuyun who was slandered as "counterrevolutionary," detained in the abbot's room, and denied food and drink.	13
	What was left was sent to paper mills and shredded into paper pulp.	13
	It is the people who have become more obedient.	18
	What the Communist Party has done proves itself to be an evil cult.	19
	Stripped to its core, what the National People's Congress really insists upon is the dictatorship of the General Secretary, which is in turn protected in the form of legislation.	19
	What it will do is to kill a few corrupt individuals as a taken sacrifice for the sake of its image.	21
	What truly controls the Communist Party is the evil specter that first entered it, and it is that evil specter that determines the evil nature of the Communist Party.	21
	What is most troublesome is that it is stubbornly doing what it can to take the Chinese nation with it into an abyss of corruption and degeneration.	21
	What is most terrifying is that the CCP is going all out to try to destroy the moral foundation of the entire nation, attempting to turn every Chinese national to various degrees into a scoundrel in order to create an environment favorable for the CCP to "advance with time."	21
	It is precisely the "curse to the latecomer," a path to failure, that the CCP has followed.	22
	It is this incomplete reform that has caused an increasing imbalance in the Chinese society and sharpened social conflicts.	22
	The nature of the serial rapist has not changed at all; what has changed is that it is no longer as easy for him to commit the crime.	23
	Taiwan was merely an historic problem caused by the struggle between the CCP and KMT, and it was a means that the CCP used to strike at its opponent and win people's support.	23
	What it has done, by means of blood stained rule and tyranny, is establish and maintain despotism in the form of a "Party Possession."	24
	What is even more devastating is the near destruction of China's moral basis and prominent cultural tradition.	24
Owen	What faith I have I owe to Owen Meany, a boy I grew up with. It is Owen who made me a believer.	14
č 12	Za víru, kterou mám, vděčím Owenu Meanymu, svému kamarádovi z dětství. Owen ze mě udělal věřícího.	č 12
	I'm descended from John Adams on my grandmother's side; in our town, it was my grandfather's name that had the clout, and my grandmother wielded her married name with such a sure sense of selfpossession.....	18
č 16	Mým předkem z babiččiny strany byl John Adams; ale bylo to právě dědečkově jméno, které mělo v našem městě zvuk, a babička ho nosila s takovou sebejistotou samozřejmostí.....	č 16
	It wasn't until she died - without a word to me concerning who my father was - that I felt I'd been cheated out of information I had a right to know; it was only after her death that I felt the slightest anger toward her.	21
č 19	Teprve když zemřela, aniž mi jediným slovem naznačila, kdo byl vlastně mým otcem, cítil jsem se ošizen o informaci, na kterou jsem měl nezadatelné právo; teprve po její smrti jsem se na ni začal trochu zlobit.	č 19
	It was Owen who introduced me to Wall's <i>History of Gravesend</i> , although I didn't read the whole book until I was a senior at Gravesend Academy...	25
č 23	To Owen mi jako první přinesl Wallovy <i>Dějiny Gravesendu</i> , které jsem si celé přečetl až v posledním ročníku Gravesendské akademie.	č 23
	When they'd been growing up in the big house on Front Street, it was my Aunt Martha who brought the boys from Gravesend Academy home to meet my grandmother and grandfather...	26
č 24	Když společně ve velkém domě na Hlavní třídě dospívaly, byla to teta Marta, která si vodila domů chlapce z Gravesendské akademie, aby je představila babičce a dědečkovi...	č 24
	It was from my cousins that I first heard that my mother was thought to be "a little simple"; it would have been from <i>their</i> mother - from Aunt Martha - that they would have heard this.	27
č 25	Až od bratřanců jsem poprvé slyšel, že prý byla "vlastně hloupá"; což nepochybně opakovali po své matce, tetě Martě.	č 25
	...but frightening Owen Meany was always more special than frightening anyone else. It was his voice, that ruined voice, that made his fear unique.	29
č 27	...ale vystrašit Owena byla vždycky větší zábava než vystrašit kohokoli jiného. Mohl za to ten jeho podivný, příšerný hlas, že byl jeho strach jedinečný.	č 27
	It was not the cold that made you want to rush out as soon as you'd jumped in; it was the unmeasured depth - our fear of what was on the bottom, and how far below us the bottom was.	32
č 30	Nebyl to však chlad, který vás vyhnal ven, jakmile jste tam skončili, byla to jejich nedozírná hloubka - strach z toho, co je na dně a jak je to dno vůbec daleko.	č 30
	Owen's father, Mr Meany, insisted on the rope - insisted on one-at-a-time-in-and-out. It was one of the few parental rules from my childhood that remained unbroken, except once - by Owen. It was never a rule that any of us cared to challenge...	32
č 30	Owenův otec trval na tom, že musíme mít provaz - a trval na tom, že se musíme ve vodě střídat. Byl to jeden z mála rodičovských příkazů z dětství, který jsme nikdy neporušili, s jedinou výjimkou - a tou byl Owen. Nikdo si ho nikdy porušit netroufl.	č 30
	What I remember best is Sunday school in the Episcopal Church.	33
č 31	Nejlépe si pamatuji na nedělní školu v episkopální církvi.	č 31

	...and I move with him to his church. It was a move that disturbed my grandmother, because we Wheelwrights had been in the	
33	Congregational Church ever since we got over being Puritans.	33
č 31	...že přestoupíme k jeho církvi. Byl to krok, který babičku poněkud rozladil, protože my Wheelwrightové jsme patřili ke kongregacionální církvi už od dob, co jsme se vymanili z puritanismu.	č 31
	He was changing churches, he said, to escape the Catholics - or, actually, it was his father who was escaping and defying the	
34	Catholics by sending Owen to Sunday school, to be confirmed, in the Episcopal Church.	34
č 31	On změnil vyznání proto, ABY UNIKL KATOLÍKŮM, prohlásil - třebaže to byl vlastně jeho otec, kdo se zřekl katolíků a poslal Owena ke confirmaci do církve episkopální.	č 31
	He was my best friend, and with our best friends we overlook many differences; but it wasn't until we found ourselves attending the same Sunday school, and the same church, that I was forced to accept that my best friend's religious faith was more certain than	
35	anything I heard in either the Congregational or the Episcopal Church.	35
č 32	Owen byl můj nejlepší kamarád a svým nejlepším kamarádům člověk ledacos odpustí; ale teprve když jsme začali chodit do stejné nedělní školy a do stejného kostela, byl jsem nucen smířit se se zjištěním, že víra mého nejlepšího kamaráda je mnohem hlubší než jakákoli prohlášení, která jsem kdy slyšel u kongregacionalistů i episkopálů.	č 32
	36 My mother and my Aunt Martha were high-school girls - what they saw of Gravesend Academy was only at the dating end...	36
č 34	Maminka a teta Marta chodily na střední školu a akademii poznaly jen z tajných schůzek s chlapci...	č 34
	It was the suspicion of this odor that drew me nearer to the bag, until I crawled under the telephone table and put my ear to the bag	
59	and listened, and peered over the top of the bag.	59
č 56	Ten podezřelý pach mě k balíčku doslova přitahoval, až jsem zalezl pod stůl a přiložil k sáčku ucho a nakonec jsem nakoukl dovnitř - ale skrze druhý sáček jsem nic neviděl.	č 56
	59 What was special in his approach was his use of the history of drama.	59
č 56	Jeho pojetí výuky se vyznačovalo jinou zvláštností, a to využitím dějin divadla.	č 56
	61 Dan Needham gave it to me. It was the first present any of my mother's "beans" gave me that I kept.	61
č 58	Dan mi ho daroval. Byl to první dárek od mamčinina "nápadníka", který jsem si nechal.	č 58
	63 It was the last train station on the Boston & Maine before North Conway, where most of the skiers got off.	63
66	What I remember of skiing with my cousins is long, humiliating and hurting falls, followed by my cousins retrieving my ski ples, my mittens, and my hat.	66
68	What made these contests thrilling was the presexual tension that I always associated with the competition - that I always associated with Hester in particular.	68
78	It was an especially masculine good looks that Noah and Simon got from my Uncle Alfred - broad shoulders, big bones, a heavy jaw - and from my Aunt Martha the boys got their blondness, and their aristocracy.	78
87	What Owen touched first, as he approached her on all fours, was that live and kinky tangle of Hester's hair, which suddenly moved under his little hand.	87
93	It was Owen who got out on the passenger side, and he walked around to the rear of the flatbed and removed several large cartons from the rest of the load.	93
94	I knew from the first that my mother had picked a winner when she picked Dan, but it was not until the day after my mother's death that I knew she'd picked a smart man, too.	94
95	Dan understood that I loved Owen, and that I wanted to talk with him - most of all - but that it was a conversation, for both Owen's sake and mine, that was best to delay.	95
96	It was Buick station wagon, forest green with real wooden panels on the sides and on the tailgate, and a chrome grille that looked like the gaping mouth of a voracious fish.	96
96	It was a red-letter day, fairly recently, when I had reason to think of Owen Meany - it was January 25, 1987, when the lessons proper for the conversion of At Paul reminded me of Owen.	96
97	It is on red-letter days, especially, that I think about Owen.	97
98	It was because I trusted Dan Needham that I gave the armadillo to Owen.	98
100	It was Owen Meany who told me that only white men are vain enough to believe that human beings are unique because we have souls.	100
100	It wasn't until then that I realized Owen had already conveyed his message to me - via the armadillo.	100
105	By New Year's Eve, 1966, a total of 6,644 U.S. military had been killed in action; it was Owen Meany who remembered that was 483 more casualties than the enemy had suffered in Operation Maeng Ho.	105
106	It was Christmas, 1972, when President Nixon bombed Hanoi; that was eleven-day attack, employing more than forty thousand tons of high explosives.	106
109	Of course, it was Owen Meany who kept me out of Vietnam - a trick that only Owen could have managed.	109
112	It was not the play that interested us - it was what a lie it was: that Dan was awful to my mother, that he meant her arm.	112
119	But I paid no attention; I could hardly remember Grandmother making much of a ruckus - what I remember was Owen's scream.	119
121	What was also gradual was how my mother finally stopped going to Boston for her singing lessons.	121
124	What made Mr Merrill infinitely more attractive was that he was full of doubt; he expressed our doubt in the most eloquent and sympathetic ways.	124
131	It was the kind of day that produces a torpot that can be refreshed by nothing less than a violet thunder storm.	131

131	It was Owen Meany who then blew his nose, which drew my attention to his pew, where Owen sat on a precarious stack of hymnals in order to see over the Eastman family in general, and Uncle Alfred in particular.	131
136	It was a flirtation that made me the slightest bit jealous, and it went on so long that Noah and Simon got bored and began to arm themselves with confetti for my mother and Dan's eventual departure.	136
144	It was Mr Meany who called the police.	144
144	It was the ill-treated Mrs Hoyt who observed that Buzzy Thurston was simply another victim of the Vietnam War.	144
145	Therefore, it was not upon my mother's closed coffin that our chief of police fixed his stare.	145
146	But it was the third verse that especially inspired Owen.	146
148	It was 'Crown Him with Many Crowns' that I heard; it was <i>not</i> my imagination.	148
165	It was during an evening of Mr Peabody's duty that a first-year boy was daugled by his heels from the yawning portal of the fourth-floor laundry chute.	165
171	It was in a room on the third floor that Owen discovered the prophylactics.	171
171	It was in the third-floor room of a senior named Potter - an advisee of Dan's - that Owen found a half-dozen or more prophylactics, in their foil wrappers, not very ably concealed in the sock compartment of the dresser drawers.	171
171	It was our lives in the near future that we were searching for when we searched in those rooms, and therefore it was shrewd of Owen that he made us take our time.	171
179	It was this carol that convinced the Rev. Mr Wiggin that the Baby Jesus mustn't cry.	179
190	But it was not the leash law (that) Mr Fish really cared about; it was Scrooge - a plum part, ruined by amateur ghosts.	190
192	It was <i>dogball</i> , not football, that we played on those afternoons.	192
195	It was Owen Meany who found these words.	195
197	It was not a room that invited a long visit; our appearances at the Meany's house were brief.	197
200	I meant that it was a farfetched piece of luck that had landed us under the trestle bridge precisely at noon, but Owen smiled at me with his especially irritating combination of mild pity and mild contempt.	200
203	But it was Owen whom Germaine was especially afraid of.	203
203	It was a dinner table conversation about Owen's voice that revealed to me Germaine's point of view concerning <i>that</i> unnatural aspect of him.	203
204	It was therefore within this anxious arena - of having the dinner table cleared - that I announced to my grandmother and Lydia why Owen Meany had <i>not</i> sought the advice of Mother's voice and singing teacher.	204
206	They were both getting old and frail, I observed, but what I was thinking was why I had decided to keep Owen's probable possession of the singing teacher's address and phone number to myself.	206
206	What I know now is that Owen Meany would have quickly said it was no coincidence.	206
206	The only other person it could be was Mr Brinker-Smith, the biologist - but he was a first-floor residence.	206
207	"It was the noise that was the worst of it," he told me tearfully, after the Brinker-Smiths had returned to their twins.	207
210	It was with the word <i>different</i> that my grandmother shivered.	210
210	"What the part requires is a certain presence," Owen told Dan.	210
212	It was then that Mr Fish approached close enough to the gravestone to read his own name thereon.	212
212	It was from the perspective of his knees - when Mr Fish's head was only slightly above Owen Meany's - that Mr Fish recieved his first full look at the averted face under the hood.	212
215	It was Owen who'd been talkative.	215
216	What troubled Dan was what Charles Dickens might have thought of Owen.	216
217	Dan didn't want Owen to be ill; it was just a small cough and a sneeze - and maybe even Owen having to blow his nose - that Dan was wishing for.	217
220	"What I mean is, Dan," Owen said, "is that I'd rather <i>not</i> invite my parents.	220
220	It was clearly Owen whom the crowd adored.	220
224	It was a question that raised havoc with Mr Merrill's usually slight slutter.	224
228	It was not a tender, affectionate kiss; it was a cruel, teasing kiss that startled Owen - he flushed, he turned the rosy Complexion Barb Wiggin had desired; tears sprang to his eyes.	228
229	It was the choir that saved him.	229
232	Actually, it was only the hind part of a donkey that fainted, so that the effect of the collapse was quite startling.	232
233	What the congregation saw was the Holy Mother roll out of the hay pile and across the floor of the manager.	233
234	What the rector wanted was for his wife to darken the "pillar of light," which continued to shine on the wrathful Lord Jesus. ...what we now call the past was then the present; it was the actual time that Canon Campbell and I shared, and we were both	234
240	caught up in it.	240
244	What she really meant was that she wanted to take him home and lie on top of him.	244
247	We children could remember most of the words to the first verses; it was in the latter verses of the carols that my mother and Aunt Martha put their years in the Congregational Church Choir to the test.	247
247	What really irked Martha about my mother's total recall of Christmas Carols was that my mother got to sing those last verses <i>solo</i> .	247

248	It was, Dan politely reasoned, 'strictly for company's sake' that he wanted my grandmother to see <i>A Christmas Carol</i> , and even spend a short time enjoying the festive atmosphere of the last party.	248
251	It was the way the play had opened every night; but it wasn't until Christmas Eve that it occurred to me how many of these same townspeople must have been present in those bleacher seats that summer day.	251
253	It was a futile search; but it was then and there that I started to remember.	253
267	It was the part of him that stirred inside me.	267
267	And for the first time, I began to consider that my father might be evil, or that what of himself he had given to me was what was evil in me.	267
267	It was not out of love that I wanted to meet my father, but out of the darkest curiosity - to be able to recognize, in myself, what evil I might be capable of.	267
269	It was Grandmother's interpretation of what he had foreseen that provided the only difference of opinion between us.	269
269	It was Lydia's death that the gravestone foretold.	269
271	It was her belief in the value of effort itself that prevented her from buying a television set.	271
275	But what really made him cross were the Pygmies; they gave him <i>the shivers</i> .	275
284	It was Simon who seemed subdued, perhaps because he had missed Noah during the fall.	284
293	What we were left with was a sense of how little, in the area of love, we must be worth.	293
306	It was Owen who reminded us that <i>all</i> boys (himself included) were touched by that same sickness.	306
307	It was the tadpoles and toads (that) he was sorry about.	307
312	He was all 'for the good of the school,' the old headmaster; and it was <i>his</i> support of Owen Meany that - for a while - kept Owen's enemies from his throat.	312
313	"It is the well educated who will improve society."	313
316	What Mr Hart should have said was that nothing <i>unusually</i> immoral had occurred, or that what happened was only <i>typically</i> immoral.	316
318	It was the first Friday following Thanksgiving vacation when they served cold cuts and peanut-butter-and-jelly sandwiches with the standard fish dish.	318
321	It was Owen who isolated my problem.	321
325	In both classes, Pastor Merrill preached his doubt-is-the-essence-of-and-not-the-opposite-of-faith philosophy; it was a point of view that interested Owen more than it had once interested him.	325
335	"What Gravesend <i>needs</i> is a headmaster with a strong educational background; Mr White's background is <i>meat</i> ."	335
340	It was Owen Meany who taught me that any good book is always in motion - from the general to the specific, from the particular to the whole.	340
341	It was Owen, using <i>Tess of the d'Urbervilles</i> as an example, who showed me how to write a term paper.	341
341	I moved the window over the page - it was a window that opened no higher than two or three lines.	341
341	It was Owen who encouraged me to learn how to type.	341
342	It wasn't until the fall term of 1960 that Gravesend Academy students found an interesting use for draft cards. Naturally, it was Owen Meany who made the discovery.	342
345	What Mr White decided was that Hurd's Church was too gloomy a place for us to start out mornings.	345
346	It was the way he had scrapped the Latin that was wrong.	346
349	Everyone was talking about Kennedy or Nixon; and it was Owen who initiated a mock election among the Gravesend Academy students.	349
350	It was a very cold evening after Christmas when he pulled the tomato-red pickup into the parking lot behind St Michael's - the parochial school.	350
352	It was the president's speech that really affected us.	352
359	Apparently, it was either my blood or my pain - or both - that disgusted her with me.	359
365	What the Giordanos told us was that my mother had been a female vocalist at a supper club on Beacon Street.	365

podmět	VK, volný překlad, př.řeč, that's what	SO
NVV		
předmět	PVK, volný překlad 1.pol.věty	SO
podmět	VK, otázka, př. řeč, čj- to, kdo, who	ZO
podmět	PVK, př. řeč, čj - obyč.věta (HV+VVpt)	větou (that)
RC		
podmět	VK, otázka, př. řeč, Z, čj - nebyl, kdo, who	VJ
nepr.		
podmět	VK, čj - (já) aby vyniklo R věty, who	VJ
podmět	VK, čj - právě	SO
RC		
NVV		
předmět	VK	SO
nepr.		
přísudek	PVK, holý inf.bez to, př. řeč	holý inf., VP
předmět	PVK, př.řeč	SO
předmět	PVK, př.řeč, what-what, ??proč čárka	větou (what)
NVV		
předmět	PVK, př.řeč	větou (that)
Cs prep. ???	VK, otázka, př.řeč	Prep.P.
podmět	reversed PVK	gerund.
podmět	PVK	SO
RC		
nepr.		
NVV		
podmět	VK, čj - volněji	SO
Pum	VK	Prep.P.
podmět	VK	SO
podmět	VK, př.řeč, is-I-am, čj - nevýraz. R (to já..)	ZO

NVV

Puč VK, překlad o.k. Prep.P.

nepr.

nepr.

nepr.

podmět VK, kurzívou - R, who SO / VJ

podmět VK/ RC, past perf. had been, kurzíva - R SO

Puč VK adverbium

nepr.

nepr.

nepr.

podmět VK, čj - koneckonců právě, past perf. had been, who VJ

podmět VK, čj- pomlčkou, dala bych To byl... SO

NVV

podmět VK, the last thing, čj - rozhodně, alternativa adjektiva 2

podmět VK, čj - na konci R, who VJ

podmět VK, čj - rozděleno do dvou vět
chybný překlad SO

podmět VK, who VJ

podmět VK SO

předmět PVK, čj - tím, že, př.řeč větou (that)

předmět PVK, čj - tím, že, př.řeč větou (that)

podmět VK, kurzívou, čj - to, kdo, who SO

předmět nepř. VK, př.řeč, to whom, čj- R na konci, kurzívou, Z VJ

podmět VK + NVV, 2 věty (2.who), př.řeč, 1.Z VJ + SO

nepř.

podmět VK, př.řeč, čj - opravdu, who VJ

předmět VK, kurzívou, čj - to, co SO

nepř.

NVV/ Interr.

NVV

podmět VK, př.řeč, čj - právě SO

podmět PVK, what-what větou (what)

podmět VK, čj- zejména SO

podmět VK, př.řeč, is-I-am, čj - o.k., who, A-Po, Č-Pt ZO

nepř.

nepř. when

Pu(původu) VK, čj - R na zač věty Prep.P.

podmět VK, př.řeč, čj - především SO

podmět VK, čj - právě SO

Puč/Pum VK, čj - právě, nerozlišitelné Prep.P.

nepř. when

RC

předmět PVK, čj - však větou (that)

Pum VK adverbiem

předmět PVK, čj - však větou (that)

předmět PVK větou (that)

Pu příč./dův. VK, čj - právě Prep.P.

NVV

podmět VK, čj - právě SO

podmět VK, čj - právě SO

podmět VK, čj - právě SO

NVV

Pum VK, čj - právě adverbiem

předmět VK, př.řeč, čj - to, co + navíc společnice SO

podmět PVK, čj- to bylo, že větou (that)

přísudek PVK, the first thing, holý inf., čj - to, co, alternativa holý inf., VP

Puč VK, čj - právě adverbiem

RC

RC

Pum VK, čj - právě adverbiem

RC

RC

RC

podmět VK, čj- rozděl. do 2 vět, ano i ne - that voice / Hall SO

nepr.		
podmět	reversed PVK, čj - právě	SO
Cs /předmět	PVK, čj - to, co	SO
NVV		
předmět	VK, that doplněno, čj- to, co	SO
nepr.		
přísudek	VK, all (holý inf.), alternativa	holý inf., VP
podmět	VK, čj - pro změnu, R na konci, who	VJ
RC		
RC		
nepr.		
podmět	VK, who	ZO
předmět	PVK	SO
předmět	PVK	SO
předmět	PVK	větou (that)
podmět	VK	ZU
podmět	VK, who	SO
předmět	PVK	SO
RC		
RC		
NVV		
podmět	PVK, what-what	větou (what)
RC		
Puč	VK	adverbiem
RC		
předmět	PVK, př.řeč	větou (that)
podmět	VK, could, won't, who	ZO
RC		
NVV		
podmět	VK, elipsa - surreal (style)	adjektivem
podmět	VK, Z	SO
RC		
Puzp	VK, př.řeč	Prep.P.
podmět	PVK	SO
nepr.		
předmět	PVK	větou (that)

podmět	VK, Z	SO
RC		
předmět	PVK, př.řeč	větou (that)
nepr. nepr.		
podmět	VK, who	VJ
podmět	PVK, př.řeč	větou (that)
podmět	PVK, př.řeč	větou (that)
nepr. předmět	PVK	větou (that)
podmět	VK, who	VJ
Pum	VK	adverbiem
podmět	PVK	větou (that)
podmět	PVK, př.řeč	gerund.
RC		
podmět	VK, who	SO
Pu cause	VK	Prep.P.
podmět	VK	SO
podmět	PVK, plný inf.-to issue	inf., VP
předmět	PVK	větou (that)
Puč	VK	Prep.P.
předmět	PVK	SO
podmět	VK, who	VJ
podmět	VK	SO
podmět	PVK	SO
podmět	VK	SO
podmět	VK	SO
předmět	VK, Z	VJ
podmět	VK	VJ / SO
příisudek	PVK, plný inf. - to adapt	inf., VP
NVV		
předmět	PVK	Prep.clause
podmět	VK, could be, dvojnás.vytč.člen X is	SO - gerund.
podmět	VK, which, dvojnás.vytč.člen X is	VJ
podmět	PVK/ NVV, is-are	SO

Pu conseq.,Pum VK, 3 věty - 2x Pu c., 1x Pum, 3x cleft Prep.P. 3x

NVV/ Interr.

Pu cause VK, 2x cleft, zajímavé: it were Prep.P.

Puzp VK Prep.P.

podmět VK, Z, dvojnásob.vytč.člen SO

podmět VK SO

podmět VK/ RC, v uvozovkách SO

podmět PVK větou (that)

předmět PVK SO

podmět VK, dvojnás. SO

podmět VK SO

podmět VK SO

podmět VK, dvojnás. ZU+SO

nepr.

podmět VK SO

podmět VK SO

podmět reversed PVK SO

podmět reversed PVK SO

předmět reversed PVK ZU

nepr.

podmět VK, which SO

podmět VK, who, it was-members SO

podmět VK VJ

podmět VK, which VJ

podmět PVK/ NVV, were SO

podmět VK, who SO

podmět PVK SO

předmět PVK, kurzívou větou (that)

předmět PVK, what-what větou (what)

podmět PVK, Z větou (that)

předmět PVK, dvojnás. SO

předmět VK, which, dvojnás. SO

podmět VK, who SO

podmět PVK SO

podmět PVK větou (that)

NVV

podmět NVV	VK, who	VJ
podmět NVV	VK, who, is- people	SO
předmět příisudek	PVK PVK, plný inf.- to kill	SO inf., VP
podmět	PVK	SO
podmět !!!!!!	PVK, kombinace- v PVK je VK (předmět?)	větou(that)+(what)
podmět předmět podmět	PVK VK VK	větou (that) SO SO
podmět	PVK	větou (that)
RC		
příisudek podmět podmět	PVK, holý nf. PVK 2 - NVV+VK, who, čj - obyč.věta (já - To Owen...)	holý inf., VP SO VJ
podmět	VK, čj - právě	SO
2x nepr.		
podmět	VK, who, čj - to Owen....	VJ
podmět	VK, who, čj - byla to, která	VJ
Pum /původu	VK, 2 věty, 2.would have been, čj - až od, nepochybně	Prep.P.
podmět	VK, čj - mohl za to ten....	SO
podmět	VK, Z, dvojnásob.vytč.člen	SO
2x RC		
předmět	PVK, čj- obyč.věta	SO

RC

podmět VK, past cont., čj- to byl, kdo, who SO

nepr.

Pum /původu PVK, čj- jen z... Prep.P.

podmět VK SO

podmět PVK SO

RC

RC

předmět PVK, is-falls SO

podmět PVK SO

předmět VK SO

předmět PVK SO

podmět VK, who VJ

Puč VK, Z

RC

RC

2x RC

Puč VK adverbium
Pu příč./dův. VK, because větou (because)

podmět VK, who VJ

Puč VK, Z (prep.P.)

podmět VK, who VJ

RC

podmět VK, who VJ

podmět VK, Z, pokrač.- paralelní 2. VK SO

předmět PVK SO

podmět PVK větou (how)

podmět PVK větou (that)

RC

podmět	VK, who	VJ
podmět	VK/ RC	SO
podmět	VK, who	VJ
podmět	VK, who	VJ
Pum	VK, Z	Prep.P.
podmět	VK	SO
předmět	VK, 2 vytč.čl., 2.Z	VJ, SO
nepr.		
Pum	VK	Prep.P.
Pum	VK	Prep.P.
předmět	VK, was-lives	SO
podmět	VK	SO
předmět	VK, Z, 2 vytč.čl., that doplněno	SO, VJ
předmět	VK, 2 vytč.čl., 2.Z	SO
podmět	VK, who	VJ
RC		
podmět	VK	SO
předmět	VK, whom	VJ
podmět	VK	SO
Pum	VK	
předmět	PVK	větou (why)
předmět	PVK	větou (that)
RC		
podmět	VK, př.řeč	SO
Puč (okolnosti)	VK	Prep.P.
předmět	PVK, př.řeč	SO
Puč	VK	
Pum	VK	Prep.P.
podmět	VK, who	VJ
podmět	PVK, what-what	větou (what)
předmět	VK	SO
předmět	PVK, př.řeč	větou (that)
předmět	VK, whom	VJ
RC		
podmět	VK, 2 vytč.čl., 1.Z	SO
podmět	VK	SO
podmět	VK	SO
předmět	PVK	VJ
předmět	PVK	Prep.P./ inf.
NVV+Adj.Rel.		
předmět	PVK	větou (that)
Pum	VK	Prep.P.
podmět	PVK	větou (that)

Pu cause	VK, kurzívou	Prep.P.
nepr. nepr. podmět	VK/ RC	SO
předmět	PVK, what-what	větou (what)
Puzp podmět	VK, Z VK	Prep.P. VJ / SO
předmět	VK	VJ / SO
podmět	VK	SO
podmět	PVK, were	VJ
podmět	VK, who	VJ
předmět	PVK	SO
podmět	VK, who	VJ
předmět	VK, that doplněno, was-tadpoles	SO
podmět	VK, kurzívou	SO
podmět	VK, who, př.feč	SO
předmět !!!!	PVK, 2 věty	větou(that)+(what)
RC podmět	VK, who	VJ
RC předmět	PVK	SO
podmět	VK, who	VJ
podmět	VK, who	VJ
RC podmět	VK, who	VJ
Puč, podmět	2 VK, 1.-Z, Puč, 2. podmět, who	Prep.P., VJ
předmět	PVK	větou (that)
podmět	VK	SO
podmět	VK, who	VJ
RC podmět	VK	SO
podmět	VK, 2 vytč.čl. (either-or)	SO
předmět	PVK	větou (that)